

Iván Bladé Mañé

EL MODEL D'EMERGÈNCIES DE LA GENERALITAT

TREBALL DE FI DE GRAU

dirigit pel Dr. Josep Ramon Fuentes i Gasó

Grau de Dret



UNIVERSITAT ROVIRA I VIRGILI

Tarragona

2015

ÍNDIX

1. Presentació.....	6 - 7
2. Introducció.....	8
3. Precedents històrics.....	9-10
3.1. Precedents històrics al model actual.....	10 - 15
3.2. La Guerra Civil i el Franquisme.....	15 - 20
3.3. Precarietat laboral i situacions complexes: Període de canvis.	20 - 26
4. Anàlisi de la normativa vigent relacionada amb el model d'emergències.	27
4.1. Introducció.	27
4.2. Marc competencial.	27-28
4.3. Desplegament normatiu.	28
4.4. Efectes de la sentència del Tribunal Constitucional.	29
5. Anàlisi jurídic del model d'emergències actual.	31
5.1. Protecció Civil de Catalunya.	31-39
5.2. Estructura de Protecció Civil.	40 - 46
5.3. Els plans de protecció civil.	47 - 50
5.3.1. Protecció civil en l'àmbit municipal.....	50 - 53
5.4. Els plans d'autoprotecció.	53 - 55
5.5. El tècnic en Protecció Civil.	56 -57
6. La llei 9/2007 del Centre d'atenció i gestió de trucades d'emergència 112 a Catalunya.	59 - 60
6.1. Estructura de la llei 9/2007.	60 - 61
6.2. Interpretació normativa i funcionament.	61 - 68
6.3. El sistema operatiu.	68 - 69
6.3.1.El 112 i CECAT: Funcionament intern.	69
6.4. Particularitats del 112 Catalunya respecte d'altres 112's d'altres Comunitats Autònomes.	70

7. Tendències en l'evolució del model d'emergències actual.	71
7.1 Introducció.	71
7.2 Plantejaments generals: El model Francès.	71- 75
7.3 Gestió de la informació.	75 -77
8. Conclusions	79 – 81
9. Bibliografia i Webgrafia.....	83 - 84
10. Annexos	85 -119

1. Presentació

En primer lloc voldria justificar el meu particular interès en l'elaboració del treball de fi de grau. El simple fet de tenir la possibilitat de reorientar la línia temàtica que em va estar assignada inicialment implica un agraïment al tutor, ja que, si ja em motivava “ El dret de la policia i la seguretat” el “model d'emergències de la generalitat” ho fa encara més, per la meua relació amb el Departament d'Interior.

L'any 2008 vaig iniciar la meua relació amb el Departament d'Interior presentant-me al concurs-oposició públic que cada any oferta la generalitat per risc d'incendi durant els mesos d'estiu, l'anomenada campanya forestal. Aquesta relació laboral es perllonga fins a dia d'avui, ja que, des de l'any 2008 fins a l'actualitat he realitzat totes les campanyes forestals essent contractat com ajudant d'ofici forestal després de superar les proves que s'exigeixen per tal d'acreditar les aptituds físiques necessàries per poder desenvolupar les tasques inherents al lloc de treball.

L'any 2010 vaig realitzar el curs de bomber voluntari per entrar a l'escala activa com a bomber voluntari del parc de bombers voluntaris de Tivissa, que vaig superar satisfactòriament.

Paral·lelament a la realització del curs de bomber voluntari vaig cursar i superar el cicle formatiu de grau superior de prevenció de riscos laborals a l'institut Pere Martell, fet que incentiva el meu interès per la seguretat en general.

Tot seguit faré uns breus apunts sobre l'estructura del treball.

Primerament, faré una introducció històrica sobre els bombers de la generalitat, ja que, per entendre el model actual considero imprescindible saber com hi hem arribat. És cert que la línia del treball es el model d'emergències de la generalitat, però hem de tenir en compte que els precedents històrics identifiquen el cos de bombers de la generalitat com la pedra angular del model d'emergències actual. Per això la primera part del treball la dedicaré a fer un breu resum sobre la història dels bombers de la generalitat fins l'actual

model mixt que combina la figura del bomber funcionari i la del bomber voluntari, ambdues integrades dins de l'estructura orgànica del model d'emergències vigent.

Ens segon lloc, realitzo un anàlisi de la normativa vigent, principalment sobre la Llei 4/1997 de 20 de maig, de Protecció Civil de Catalunya, a banda de tot el seu desenvolupament reglamentari, de la Llei 9/2007 del centre d'atenció i gestió de trucades d'urgència 112 a Catalunya. També realitzo algun incís sobre el Decret 183/2007, de 28 d'agost, d'estructuració de la Direcció General de Prevenció, Extinció d'Incendis i Salvaments del Departament d'Interior, Relacions Institucionals i Participació i d'organització operativa i territorial del cos de bombers de la Generalitat de Catalunya, principalment en relació al preàmbul, ja que ofereix una panoràmica molt il·lustrativa dels canvis en l'organització del model d'emergències.

Finalment realitzaré un treball de camp que consistirà en l'elaboració d'un qüestionari que serà respost per una sèrie de persones que, per raó del seu càrrec, poden aportar un punt de vista crític o en tot cas, enriquidor al treball i que serveix d'indicatiu per poder valorar la direcció que segueix el model actual.

En relació a tot, espero que els lectors d'aquest treball quedin satisfets amb la feina realitzada.

2. Introducció.

Aquest treball persegueix la finalitat d'entendre com hem arribat al model d'emergències actual, quin model tenim i per què el tenim i finalment la direcció cap on avança aquest model.

Per donar resposta a la primera de les qüestions que es planteja, es creu oportú realitzar un breu resum tant dels precedents històrics que guardin relació a la gestió de les emergències, com als models estructurals que precedeixen el model d'emergències actual.

En segon lloc, per entendre el model d'emergències actual es realitza un anàlisi normatiu de la legislació relacionada amb el model d'emergències de la Generalitat.

Finalment per tenir coneixement de la direcció en que avança el model d'emergències actual es durà a terme un treball de camp que consistirà en la realització d'entrevistes a persones que, per raó del seu càrrec, poden aportar tant una visió crítica i objectiva del model d'emergències actual com una sèrie d'indicatius que, des del seu punt de vista, orienten el model vigent en una determinada direcció.

3. Precedents històrics.

Hem de partir de la base que, en quant a models d'organització de serveis contra incendis ens podríem remuntar a l'antiga Roma, ja que es té constància de l'existència de serveis de guàrdia nocturns amb la missió de fer rondes i donar l'alarma en cas d'incendi. Estaven a les ordres del “*Tresvire Nocturni*” (un magistrat) i els vigilants normalment eren esclaus. Mes endavant es van anar especialitzant més, però no hi entrarem a fons ja que solament ens interessa donar fe de l'existència dels mateixos.

Històricament, ens interessa fer un salt fins a l'època dels gremis, ja que a l'edat mitjana no va haver-hi cap fet que ens interessi pel que fa als serveis organitzats contra incendis.

Certament, aquesta època hem de situar-la com a un punt important; es podia començar a parlar de l'existència d'una forma pseudo-institucionalitzada de servei per la lluita contra incendis. L'interès dels gremis per extingir aquests incendis, així ho va propiciar. Aquests grups de persones que donaven resposta a aquestes situacions de perill, eren els gremis que posseïen uns coneixements determinats que tenien una aplicació pràctica per controlar el perill d'un incendi evitant la seva propagació o bé intentant minimitzar els danys produïts pel foc. Es tractava de persones vinculades als gremis de la construcció, com ara els paletes, fusters i també els aiguaders, els boters, els macips o els carreters.

Al llarg del segle XVIII trobem els primers antecedents normatius. Els ajuntaments de Catalunya van començar a promulgar bans. Per exemple, l'ajuntament de Barcelona en les disposicions de 20 de juliol de 1762, de 27 d'octubre del 1781, de 11 de desembre de 1782 i de 23 de juliol de 1785. Però si hem d'identificar una norma en concret hauríem de citar el reglament que es va publicar l'any 1797; constava de 41 articles i recollia els costums tradicionals.

En aquest període una altra institució que participava en cas d'extinció era l'exèrcit.

La crisi dels gremis, que culmina l'any 1833, va propiciar l'aparició de noves tipologies d'organització per fer front a l'extinció d'incendis urbans¹.

3.1 Precedents històrics al model actual.

Hem de partir de la base que al segle XIX, tant a Catalunya com a la resta d'Espanya, els primers serveis d'extinció d'incendis s'implanten amb retard en relació a la resta dels països europeus. Això s'explica bàsicament per dues circumstàncies; En primer lloc, per l'existència dels conflictes armats (les guerres carlines, els amotinaments armats o les revoltes pageses) i en segon lloc, per la manca d'un estat centralitzat implantés un model d'emergències. Podem afirmar que la segona circumstància és, certament una conseqüència de la primera.

Òbviament, davant d'aquest context polític i social, la creació d'un model d'emergències quedava posposat davant l'urgent necessitat de garantir l'ordre públic. En aquesta situació, a nivell estatal, les institucions que prenen força en l'àmbit de la seguretat interior seran l'exèrcit, la milícia i els diferents cossos de policia existents o en gestació, com els Mossos d'esquadra o la Guàrdia Civil, creada l'any 1844.

Tot i això, el fet que propicia la creació de les primeres companyies de bombers és la necessitat de vigilància i la protecció pública de les propietats privades davant d'incendis i robatoris. D'aquesta forma, paral·lelament a la creació d'alguns cossos de seguretat urbans per a la vigilància i la protecció de les propietats com els vigilants nocturns o les guàrdies urbanes s'atribueix als “serenos” facultats molt semblants a les realitzades per les futures companyies de bombers.

Aquesta figura del “sereno” té una forta arrel consuetudinària. Com a precedent normatiu podem citar el Reglament pels serenos de Sabadell de 1874; “ ...la comodidad que ofrece este servicio por su numerosa población, acreditadas fábricas, floreciente industria de toda clase y concurrencia de forasteros... hallándose ya establecido desde

¹ Generalitat de Catalunya, Departament d'Interior, Relacions Institucionals i Participació(2009) . *Els bombers de Catalunya: història i present. Dins Mestre Campi, J. (eds.), Introducció: Els antecedents de les companyies de bombers (p. 14-19)* Barcelona: L'avenç S.L. 2009. 978-84-393-8002-3.

mucho tiempo un sereno que paga el vecindario espontáneamente..”. Els serenós són els primers cossos de vigilància que s’organitzen per barris, però a més, tindran encomanada la tasca de donar avís per evitar incendis, robatoris, insults i desordres. Entre les seves obligacions, hi havia la de conèixer els domicilis dels metges, cirurgians, notaris, farmacèutics, llevadores, càrrecs municipals i “ de los individuos de la compañía de bomberos y dependientes de la compañía de seguros contra incendios”².

Així doncs, la figura emergent que precedeix l’aparició de les companyies de bombers és la figura del sereno. Tenint en compte l’esmentat, veurem com van variant les circumstàncies històriques i com es propicia l’adopció d’un model privatitzat del servei d’extinció d’incendis mitjançant companyies de bombers gestionades per les societats d’assegurances mútues contra incendis.

Com hem vist abans, paral·lelament a la figura del sereno, també a l’exèrcit se li encomanaven tasques relacionades amb l’extinció d’incendis . Poc a poc, el propi exèrcit va crear una unitat més especialitzada per dur a terme aquesta tasca, es tracta dels “ batallons de sapadors-bombers”.

L’any 1711, Felip V, va crear aquesta unitat especialitzada dins de l’exèrcit. Es tractava d’un cos d’enginyers militars. Aquest cos és la primera unitat de tècnics especialitzada de l’estat espanyol. No obstant, no serà fins a mitjans del segle següent que es constituirà la primera companyia de sapadors-bombers (Guadalajara, 1833). L’any 1850 , el capità d’enginyers Josep Aparici i Biedma publica el primer tractat d’extinció d’incendis³. Aquest Manual havia de servir com a eina per a instruir la recent creada companyia d’enginyers de Guadalajara. És necessari remarcar la forta influència de l’autor amb les edicions publicades a França, fet que va contribuir en gran mesura a la seva obra. Posteriorment va introduir dues obres més relacionades amb exercicis de gimnàstica i natació. Finalment, va escriure una carta a la vila de Madrid suggerint la necessitat en la implantació d’un model de lluita contra incendis. L’organització d’aquest model estava inspirat en la jerarquia militar, com el Francès. En aquest sentit

² Generalitat de Catalunya, Departament d’Interior, Relacions Institucionals i Participació(2009) . Els bombers de Catalunya: història i present. Dins, Rovira, J. *Els bombers de Catalunya: història i present*. Dins Rovira, J. (eds.), *El segle XIX. L’origen dels cossos de bombers* (p.22-24). Barcelona: L’avenç S.L. 2009. 978-84-393-8002-3.

³ Manual completo del zapador bombero o lecciones teórico prácticas para la extinción de incendios.

hem de recordar que, segons afirma Parada, estem en un moment històric amb el qual està naixent a Espanya el Dret Administratiu modern; *“la sujeción de las administraciones públicas al derecho privado y a la Jurisdicción Civil se ve como una excepción al fuero que comporta la existencia a favor de aquellas de una Jurisdicción especial: La Jurisdicción Administrativa. Dichas excepciones tuvieron una doble justificación: de una parte, está la consideración de los jueces ordinarios como guardianes de las libertades y derechos fundamentales, y, entre ellos de la propiedad (cuya protección es avanzadilla de la protección de otras libertades, como la de la inviolabilidad el domicilio), por lo que las cuestiones o litigios sobre la propiedad se les atribuyeron con exclusión Jurisdicción Administrativa; de otra parte, si el derecho y la jurisdicción administrativa se justifican en la asunción de funciones y servicios públicos y la construcción de obras públicas, se entendió que la simple gestión del patrimonio privado de los entes públicos pueden originar relaciones sujetas al juez civil⁴”*. Aquest fenomen, segons afirma Esteve Pardo ve acompanyat d'una aportació alemanya (Albercht o Gerber) jurídicament molt significativa; Segons assegura Esteve Pardo *“ Entre las aportaciones de la dogmática destaca la aplicación del concepto i del régimen de la personalidad jurídica primero al Estado y luego a cada una de las administraciones públicas. (..) La personalidad jurídica de la Administración es lo que permite hacer de ella un sujeto de Derecho y como tal sujeto está sometido a la legalidad, es sujeto justiciable que puede ser demandado ante los tribunales, es sujeto responsable al que se le puede exigir responsabilidad jurídica, civil y el resarcimiento de los daños que puede originar, etc. El dato de la personalidad es hoy central e imprescindible para la operatividad del Derecho Administrativo ”⁵*.

Paral·lelament, les milícies urbanes eren un moviment emergent de forces ciutadanes d'origen consuetudinari que es creen a partir de la Guerra del Francès. Cal destacar que, si aquestes milícies eren prou nombroses, acabaven formant una companyia de sapadors-bombers.

⁴ Parada, R. (2013). *Derecho Administrativo I. Introducción: Organización administrativa Empleo Público.* (p.34) 23ª Edición. Madrid: Editorial OPEN. 2013. 978-84-941696-0-1. Pag 34.

⁵ Esteve Pardo, J (2014). *Lecciones de derecho administrativo.* (p. 48) Cuarta Edició. Madrid. Marcial Pons, 2014.978-84-15948-98-8.

Històricament ja ens trobem en un moment molt proper a la creació de les companyies de bombers dependents de les societats d'assegurances mútues contra incendis. En un context amb el qual la classe burgesa constituïa societats d'autoajuda per defensa les seves propietats en cas de sinistres, també a mitjans del segle XIX, constitueixen, organitzen i mantenen algunes de les primeres companyies de bombers de Catalunya.

Hem de remarcar que no es tracta de companyies d'assegurances privades, sinó que es tracta d'associacions. La diferència més rellevant entre les unes i les altres és que, les associacions es creen per sufragar les pèrdues ocasionades per l'incendi mitjançant la compensació econòmica. Aquestes associacions que es constitueixen amb la finalitat esmentada tenen el seu antecedent a les “caixes d'incendi” alemanyes. El motiu pel qual aquestes associacions no es creessin amb anterioritat va intrínsecament relacionat al fet de a l'estat espanyol no es va reconèixer el dret d'associació amb finalitats mutualistes fins l'any 1839, amb la Reial Ordre de 28 de Febrer.

No obstant, encara i no estar reconegut per l'estat, a Catalunya la primera societat d'assegurances mútues contra incendis es constitueix el 6 de Maig de 1836. És protagonista en aquest cas Manuel de Llauder⁶. L'any 1833 es va adreçar a l'ajuntament de Barcelona aportant un informe on es reflectia la conveniència de constituir una societat mútua que garanteixi el rescabament de les pèrdues sofertes als propietaris dels edificis per causa d'incendi. Malgrat tot, l'ajuntament li respon que no es troba en condicions de realitzar la tasca que li encomana, però entenent també la seva conveniència, anima a Llauder a constituir-la, nomenant també un representant per a la comissió que ha d'impulsar el projecte.

Els inicis no van ser fàcils en el sentit que la poca cultura asseguradora que existia en aquell moment es projectava com un obstacle que havia de ser superat, principalment per reduir la quota de rescabament dels socis que en formaven part. Això va donar lloc

⁶ Hem de destacar la rellevància que durant el segle XIX tenia la figura del representant de l'estat a les províncies, es a dir, el capità general. En aquest context el capità general i mataroní Manuel Llauder, va tenir una importància transcendental en la creació de les companyies de bombers.

a molts discursos de caire didàctic i sensibilitzador⁷ per que la gent deixes de ser escèptica i desconfiada i es plantegés seriosament la necessitat de formar-ne part.

És important saber distingir en quin moment històric les assegurances mútues contra incendis van assumir totes les competències relatives a l'extinció d'incendis urbans. Fins l'any 1845, a la ciutat de Barcelona els incendis van ser extingits amb la participació complementària de ciutadans, treballadors municipals, la milícia nacional i el seu batalló de separadors, forces d'artilleria i sapadors de l'exèrcit. La data que marca un punt d'inflexió amb el model estructural que s'acaba de descriure es l'any 1866, concretament amb l'entrada amb vigor de 21 d'octubre. Aquest Reial Decret va fixar com a despeses obligatòries pels ajuntaments les derivades dels l'atenció a socors, assegurances i altres mesures preventives contra incendis.

Així la majoria de les companyies de bombers van traspasar la gestió, l'organització i el comandament als respectius ajuntaments. Aquest fet de sufragar aquestes despeses no era un tema de menor importància. Precisament a Barcelona, va haver-hi conflictes⁸ entre l'ajuntament i les mútues. Finalment, després de nou anys de tensions, el 9 de juliol 1878, el governador civil ordena que siguin consignades les partides necessàries per fer front a les despeses del cos de bombers. D'aquesta manera, els ajuntaments acabaran assumint aquesta competència forçant la desaparició de les mútues contra incendis. Aquest fet obre una nova etapa amb la qual els ajuntaments seran les úniques institucions que disposaran de companyies de bombers. Es produeix així, un canvi en la terminologia emprada, passant a ser anomenats “cossos de bombers” enlloc de “companyies de bombers”⁹.

⁷ A títol il·lustratiu tenim la crida del ajuntament de Manresa, de 16 d'Abril de 1841: “ Las pérdidas ocasionadas por el fuego, y las que manos criminales ocasionaren a nuestras fincas, a nuestros muebles, a nuestros talleres, a nuestras fábricas (...), todos los intereses serán indemnizados por la masa de los socios; es decir que la propiedad por uno, en una hora aciaga, el perjudicado la recobra, por y con el concurso de sus compañeros. Amparar y favorecer todos al desgraciado que sufra un siniestro, es el fin que persigue la Mutua General de Seguros Contra Incendios”

⁸ La problemàtica era la del pagament de les despeses que generaven les tasques d'extinció. La quantia dels pagaments era molt diferent en funció de si l'edifici incendiat estava assegurat a la societat d'assegurances mútues o no ho estava.

⁹ Rovira, J. *Generalitat de Catalunya, Departament d'Interior, Relacions Institucionals i Participació*(2009).Dins Rovira, J. *El segle XIX: L'origen dels cossos de bombers* (p. 26-38). Barcelona: L'avenç S.L. 2009. 978-84-393-8002-3.

Arribats a aquest punt de la història adquireix importància la figura d'Antoni Rovira i Trias. Ell va ser el cap dels bombers durant més de 40 anys, concretament entre els períodes compresos entre 1847 fins 1958 va ser comandant i pèrit de la companyia de bombers que va organitzar la Societat d'Assegurances Mútues Contra Incendis de Barcelona. Posteriorment, va ser cap del cos de bombers de Barcelona entre 1867- 1870 i 1872-1888, amb el servei d'extinció d'incendis completament municipalitzat. Va ser també, autor del “ Tratado de extinción de incendios”. Aquesta obra té una doble finalitat, per una banda, pretén ajudar a la creació de la institució per aquells municipis que així ho desitgin, i per l'altra, ofereix una vessant didàctica per a la professionalització del personal que integra el cos de bombers.

Les seves aportacions van ser notòries; per exemple, en les tecnologies d'extinció com la bomba hidràulica. No obstant, no s'hi farà més referència, ja que es considera que s'escapen de l'objecte d'aquest treball. De totes formes, per aquells lectors interessants en la seva tasca, em remeto a la següent cita¹⁰ per facilitar-ne el seu estudi.

3.2 La Guerra Civil i el Franquisme.

Un altre moment important que va implicar un estancament en els avenços organitzatius del model estructural del cos de bombers va ser la Guerra Civil i el Franquisme.

El 18 de juliol de 1936 esclata la guerra civil i els cossos de bombers es veuen desbordats pels nombrosos serveis als quals han de donar resposta¹¹. Un fet rellevant és que, per primer cop, es troben davant d'una situació amb la qual alguns ciutadans entorpeixen o en tot cas, desaproven les seves actuacions.

Enfront aquesta situació de inseguretat, els cossos de bombers van passar sota el comandament dels Comitès de Milícies Antifeixistes de Catalunya fins a finals de setembre, moment amb el qual va iniciar-se el restabliment del marc legal existent abans de l'inici de la guerra civil, amb la dissolució del citat comitè i de totes les

¹⁰ Generalitat de Catalunya, Departament d'Interior, Relacions Institucionals i Participació(2009) . Els bombers de Catalunya: història i present. Dins Rovira, J. *El segle XIX: L'origen dels cossos de bombers* (p. 38-42). Barcelona: L'avenç S.L. 2009. 978-84-393-8002-3.

¹¹ Entre els dies 19 i 25 de juliol els bombers de Barcelona van realitzar un total de 150 sortides en els incendis provocats majoritàriament en esglésies i convents.

organitzacions en el Govern de la Generalitat. Des de les noves conselleries d'Obres i Serveis Públics es regulaven i organitzaven els cossos de bombers.

Amb aquest context i ambient d'hostilitat, es creen les Junes de Defensa Passiva amb l'objectiu de protegir la població civil contra els atacs aeris de l'exèrcit feixista. Van ser creades sota l'organització dels ajuntaments i estaven integrades pels responsables municipals de Sanitat, Defensa i Indústries de Guerra, Obres Públiques, Foment i Treball, Seguretat Interior, l'enginyer i l'arquitecte municipal, especialistes farmacèutics i quirúrgics i representants dels Boys Scouts, la Creu Roja, la ràdio, Telefònica i el Comitè d'Aigua, gas i electricitat i per suposat, el Cos de Bombers¹².

Quan oficialment va acabar la guerra, l'1 d'Abril de 1939, la dictadura militar va imposar un nou règim i es van constituir nous ajuntaments. Els membres dels cossos de bombers van patir una investigació i van haver de declarar sobre el seu passat i la seva ideologia. Aquells que van ser declarats culpables per rebel·lió militar, col·laboració amb el "terror roig" o simplement desafectes al "Movimiento Nacional" van rebre sancions; les més lleus la inhabilitació de sou i feina i la més greu, l'afusellament¹³.

Un fet rellevant i encara vigent al model actual va ser el naixement dels bombers voluntaris, que es va iniciar l'estiu de 1958 a Gelida amb un grup d'estudiants que es van organitzar per fer vigilància forestal. L'ajuntament de Gelida, el juliol de 1960 va fer-ne el reconeixement oficial. Josep Lluís Fernández, estudiant de Filosofia, va ser el primer cap. A l'octubre del mateix any, el "Distrito Forestal del Estado" va decidir crear una institució que absorbia l'estructura que s'havia format pel grup de Gelida. No obstant, es nomena igualment a Fernández responsable d'aquesta nova institució. Tot seguit, el Distrito Forestal, va trobar oportú ampliar aquesta nova línia institucional i estendre'l a les comarques barcelonines. La consolidació d'aquest cos va estar sotmesa sempre a la prèvia implantació total del servei format per professionals. El procés

¹² Generalitat de Catalunya, Departament d'Interior, Relacions Institucionals i Participació(2009) . Els bombers de Catalunya: història i present. Dins Rovira, J. El segle XIX: L'origen dels cossos de bombers (p. 81).Barcelona: L'avenç S.L. 2009. 978-84-393-8002-3.

¹³ Generalitat de Catalunya, Departament d'Interior, Relacions Institucionals i Participació(2009) . Els bombers de Catalunya: història i present. Dins Ferrer Murillo, M. *Els anys de la postguerra i el primer període franquista (1939-1962)* (p. 100-101) .Barcelona: L'avenç S.L. 2009. 978-84-393-8002-3

d'expansió institucional dels bombers voluntaris es va aturar i no es va reprendre fins l'any 1968¹⁴.

Durant els anys 60 es van esdevenir una sèrie de canvis tant tècnics com administratius que van contribuir a una millora qualitativa considerable.

En primer lloc, es començà a trencar amb el concepte organitzatiu municipalista dels cossos de bombers. Aquest fet va iniciar-se amb la iniciativa de la Diputació de Barcelona, que va crear un servei provincial que incloïa una gran estructura de suport als bombers. La base d'aquesta estructura rau sota criteris objectius com per exemple, el patrimoni a defensar, la distribució geogràfica dels nuclis de població, de les indústries i dels boscos, etc. Les Diputacions de Girona i Lleida no van optar per aquesta distribució territorial i es van limitar a cooperar amb municipis per la creació de parcs de bombers o bé per l'adquisició de vehicles i material. La Diputació de Tarragona en canvi, va intentar optar per un model similar, però en cap cas va aconseguir crear una estructura d'aquestes característiques. En aquest sentit, el servei el van continuar oferint els bombers municipals dels parcs existents, és a dir el de Tarragona, Reus, Valls i Tortosa.

L'entrada en escena de les Diputacions va ser produïda per l'entrada en vigor del text refós de 24 de juny de 1955 de la llei de règim local. Aquesta llei obligava a organitzar els cossos de bombers en aquelles poblacions que tinguessin un nombre superior de 5000 habitants. L'aplicació de la llei no va ser massa exitosa, ja que en termes pràctics la llei exigia la creació de 50 parcs de bombers, despesa que havien de sufragar els ajuntaments o bé, les diputacions provincials amb el cas de Barcelona. En un precepte del citat text refós, s'establia que en cas de que els ajuntaments no sen fessin càrrec, ho haurien de fer les Diputacions.

L'ajuntament de Barcelona va sol·licitar un estudi a José Clapés Targarona, diputat i alcalde de Terrassa en aquell moment. L'estudi titulat “ Plan del Servicio Provincial de Extinción de Incendios” va rebel·lar el depriment estat en que es trobava el servei de

¹⁴ Generalitat de Catalunya, Departament d'Interior, Relacions Institucionals i Participació(2009) . Els bombers de Catalunya: història i present. Dins Ferrer Murillo, M. *Els anys de la postguerra i el primer període franquista (1939-1962)* (p. 109-111) .Barcelona: L'avenç S.L. 2009. 978-84-393-8002-3

bombers a les comarques de Barcelona en aquell moment¹⁵. Amb el Ple de Maig de 1959 es va aprovar el pressupost extraordinari de 60 milions de pessetes amb els quals es finançaria la construcció de 23 parcs i la renovació de material.

Posteriorment, la Diputació de Barcelona, va crear oficialment el “Servicio Provincial de Extinción de Incendios (d’ara en endavant SPEI)” el 30 d’octubre del 1962. Aquest cos estaria sota la supervisió de la “Comisión Asesora y de Estudio”, la qual integrava Clapés i dos alcaldes més encapçalats pel vicepresident de la Diputació, aleshores Antonio Ferrer Pi. El SPEI es creà per donar resposta a tots els serveis de la demarcació. Un fet rellevant es que la ciutat de Barcelona va quedar exclosa del sistema, ja que no es va integrar mai en l’estructura del SPEI, fet que es manté en l’actual model d'emergències de la Generalitat, per motius segurament diferents, però es precís apuntar que el precedent històric es remunta al període franquista. Per altra banda, la Diputació de Girona a l’octubre de 1956 ja havia proposat la creació d’un servei provincial però no va ser fins al 18 de gener de 1963 que es decidí constituir una comissió especial perquè implantés aquest model organitzatiu. Això va ser possible gràcies a la col·laboració de la Diputació de Barcelona, ja que n’era la referència, i la coordinació amb el Districte Forestal de l’Estat amb l’objectiu de coordinar esforços en la lluita contra els incendis forestals¹⁶.

El cas de Lleida va ser diferent per una sèrie de circumstàncies. El procés es va estancar en algunes ocasions de forma innecessària i d’altres per causes de forma major, com la precarietat d’ingressos a la hisenda municipal. El model de les Diputacions no prosperava; no van ser tant pràctics com la Diputació de Girona i no van prendre com a referència la Diputació de Barcelona. Es van presentar varies propostes, però cap d’elles prosperava. Tot i això, els municipis lleidatans anaven adquirint recursos, tant vehicles com material de lluita contra incendis. Finalment el 27 de Gener de 1967 el Ple provincial va aprovar un conveni entre la Diputació i els ajuntaments per establir el servei. Aquest model, a diferència dels anteriors, estava pensat per funcionar amb

¹⁵ La xifra de 232 bombers que prestaven servei en aquell moment, l’estat dels vehicles que utilitzaven n’eren circumstàncies reveladores.

¹⁶ *Generalitat de Catalunya, Departament d’Interior, Relacions Institucionals i Participació*(2009). *Els bombers de Catalunya: història i present*. Dins Savalls, C. *Els bombers de les diputacions provincials (1962 – 1980)* (p. 124-133). Barcelona: L’Avenç S.L. 2009. 978-84-393-8002-3.

bombers voluntaris. Òbviament, la implantació d'aquest tipus de model va estar condicionat per la manca de recursos pressupostaris.

Per últim, la província de Tarragona, la qual mai va crear un servei provincial de bombers, tot i que recordem que va ser la primera en plantejar-s'ho. Sens dubte, podem afirmar que les causes que van propiciar que el model no fos implantat van ser molt semblants a les de Lleida. És a dir, la manca de recursos econòmics, tal i com detalla la carta que la Secretaria de Governació va enviar al governador civil de Tarragona on s'incorporava la següent afirmació; “Esta diputación Provincial no tiene organizado el Servicio Provincial Contra Incendios por carecer de medios económicos necesarios para ello”.

No obstant, el 1965 en produir-se un creixement urbanístic i industrial, es despertà un altre cop l'interès en el tema, però no va tenir cap conseqüència. L'estat precari dels materials i del personal van produir molt malestar al cos. Moltes van ser les queixes del personal adreçades cap a l'Ajuntament, que feia el possible per mantenir-se al marge. La situació es va agreujar quan a l'Agost, l'Ajuntament es va negar a pagar les hores extres i compensar-les en festes. Això va produir molt malestar i els bombers van prendre la dràstica decisió d'atendre, a partir d'aquell moment, solament els serveis primaris. Més endavant la situació es va suavitzar a conseqüència d'un reunió amb l'alcalde, aleshores Esteban Barnús, on els va prometre la modificació de les seves condicions laborals i estudiar la possibilitat d'adquirir els dos vehicles que es demanaven¹⁷.

¹⁷ Generalitat de Catalunya, Departament d'Interior, Relacions Institucionals i Participació(2009) . Els bombers de Catalunya: història i present. Dins Savalls ,C. *Els bombers de les diputacions provincials (1962 – 1980)* (p. 145-149) .Barcelona: L'avenç S.L. 2009. 978-84-393-8002-3.

3.3 Precarietat laboral i situacions complexes: Període de canvis.

Per tancar amb la introducció històrica del model d'emergències de la Generalitat es realitza un resum de les circumstàncies més rellevants compreses entre el període de 1980 i l'any 2008.

Com a data important, tenim la de 30 de març de 1977. Aquell dia es va celebrar una reunió entre els diputats i els tècnics provincials, a més dels representants d'ICONA per posar en comú la idea, que romania latent des de l'any 1969, de sistematitzar l'estructura d'emergències de Catalunya com un model d'actuació conjunta. Per això, va crear-se una Comissió Consultiva Regional contra incendis. La funció d'aquesta, seria la d'estudiar les diferents possibilitats de vehicular el procés de creació d'una estructura d'emergències a nivell de tot Catalunya.

Les conclusions dels primers estudis realitzats per la Comissió revelaven que les greus deficiències que patien les infraestructures de bombers, és a dir, la manca de d'eficiència que existia en el nombre del personal contractat es produïa en el període de les campanyes forestals. Per això, una de les primeres mesures que van adoptar-se, durant aquell mateix estiu, va ser la d'una millora de la coordinació dels serveis de bombers. Un cop acabada la campanya, el dia 19 d'octubre va celebrar-se una reunió i va acordar-se l'elaboració d'un avantprojecte de servei català de bombers. A finals del mateix any, va ser entregat a Frederic Rahola, primer conseller de Governació de la Generalitat restaurada.

El següent pas, nou mesos més tard, va ser l'aprovació del Decret de 9 de setembre del 1978 on es nomenava una ponència per plantejar l'esquema de l'estudi previ que s'havia de fer per crear un servei nacional de bombers. En aquell moment, l'Ajuntament de Barcelona, va decidir mantenir la seva postura i quedar-s'hi fora perquè no volia perdre la titularitat de la gestió del servei. Aleshores, es va decidir constituir un equip de treball de 42 tècnics, dirigit per Lluís Pou i va iniciar-se l'estudi. Aquest grup va dividir-se en cinc comissions; avaluació del risc, mitjans per cobrir risc, estructura del nou servei nacional, forma de gestió i prevenció. L'estudi va costar en aquell moment 2,5 milions de pessetes i mes tard, va ser conegut com el "Llibre Vermell".

Aquest llibre feia un anàlisi de l'estat actual del servei de bombers i es posaven de manifest aquelles qüestions que estaven mes controvertides. Entre d'altres, els conflictes de competència territorial que residien en la idea d'una gestió municipal de les situacions que requerien assistència dels bombers. A més, va reafirmar-se la realitat de que els mitjans d'extinció no eren els adequats, que les xarxes de ràdio no arribaven a tots els vehicles i el material utilitzat en els serveis no estava normalitzat, d'entre d'altres deficiències a nivell estructural. També s'incloïa una nova temàtica, pel que fa el model català, que era la gestió de la prevenció. Això es materialitzava mitjançant un control en l'aplicació de les ordenances, inspeccions d'indústries, campanyes públiques de sensibilització, homologació de materials, etc. Sent fidels al model vigent, apostava per la fórmula mixta de professionals i voluntaris, per poder exercir un control sobre la despesa.

La proposta implicava un total de 116 parcs de bombers i unes 5.200 persones treballant-hi. Això suposava una despesa de 5562 milions de pessetes a finançar en cinc etapes.

Hem de recordar que estem en un moment històric determinant, el qual va suposar que Catalunya disposés d'un cos de bombers. Al principi dels anys vuitanta, quan es va aconseguir l'autogovern, aquesta oportunitat va esdevenir possible. No obstant, no podem oblidar la importància que va adquirir el pressupòsit legal habilitant que oferia a Catalunya la implantació d'aquest model, que va ser L'Estatut del 1979. L'estatut del 1979 reconeixia a Catalunya competències en matèria de protecció del medi ambient.

Continuant amb l'anàlisi del *Llibre vermell*, s'ha de remarcar que amb l'estudi previ realitzat per l'elaboració del mateix, s'incorpora finalment la vehiculació administrativa i institucional que farà possible la implantació del model. Aquest es fonamentava amb que les diputacions puguin transferir aquelles competències que, per la seva naturalesa o entitat, exigeixin un plantejament a nivell nacional, com era el cas del servei de bombers. Sent fidels a la proposta plantejada per l'equip, el Decret de Presidència de 15 de maig de 1980 es certificava el traspàs de serveis de les diputacions a la Generalitat. Tot seguit, el decret 97/1980 creava la Direcció General de Prevenció Extinció D'

Incendis i Salvaments (DGPEIS, d'ara en endavant) que va tenir com a primer responsable Alfons Ortí¹⁸.

Així a l'agost de 1982 es va constituir el servei del Bombers a Catalunya. Hem de dir, que quan fem referència a aquest concepte, ens referim a una organització o a un model molt recent d'estructura, és a dir, fem exclusiva referència al primers precedent històric del model actual. Això no implica que abans de la data senyalada no existissin institucions o models d'organització anteriors amb aquest i que tinguessin una sèrie de funcions assimilades a les del model actual, com ja s'ha pogut deduir en l'estudi dels anteriors precedents¹⁹.

Dos anys després es crea el Cos de Bombers Voluntaris, a partir d'una convocatòria pública. L'ordre de govern de 1984 fixava les proves pels aspirants a la secció activa. La llei 5/1986 de 10 de novembre, de Cossos de Funcionaris de l'Administració Autònoma, creava el cos de Bombers de la Generalitat, incorporant el reconeixement que rebien com agents de l'autoritat quan estaven de servei.

Un cop creada la DGPEIS, es van realitzar convenis amb els ajuntaments. Aquests incidien en la necessitat de la DGPEIS en adquirir terrenys per a la construcció de parcs de bombers, cosa que discrepava del model plantejat al llibre vermell, on s'optava per l'opció del arrendament. Per això, els ajuntaments afectats per la implantació de parcs, van oferir terrenys per a la construcció de parcs de bombers per garantir la construcció dels mateixos i així, poder plasmar a la realitat la cobertura del risc que s'havia estudiat en el *Llibre Vermell*.

¹⁸ Generalitat de Catalunya, Departament d'Interior, Relacions Institucionals i Participació(2009) . Els bombers de Catalunya: història i present. Dins Savalls ,C. *Els bombers de la Generalitat (1980 – 2008)* (p. 156-160) .Barcelona: L'avenç S.L. 2009. 978-84-393-8002-3.

¹⁹Generalitat de Catalunya (2009). Mestre Campi, Joan. *Els bombers de Catalunya: Història i Present*. Dins Mestre Campi, J. (eds.), Introducció: Els antecedents a les companyies de bombers (p. 14) Barcelona: L'avenç S.L. 2009. 978-84-393-8002-3.

Tot seguit s'analitzen els inicis del servei d'atenció sanitària i seguretat civil, actualment integrats en el model d'emergències de la Generalitat²⁰.

El primer precedent històric del servei d'atenció sanitària es remunta al 1985, quan la Direcció General va crear un grup de suport a bombers que s'encarregaven d'assistir a les víctimes dels sinistres. Aquest grup va ser el Grup d'Emergències Mèdiques (GEM), que encara es present en l'actualitat. La primera actuació conjunta del nou model que va ser implantat amb posterioritat, va ser efectuada la Setmana Santa de 1985. En aquell moment, es va realitzar un conveni entre el Departament de Sanitat i Seguretat Social i l'Hospital Clínic de Barcelona que va fer possible el “mostreig” d'aquella nova operativa que es plantejava i veure si realment es podien extreure conclusions favorables. Aquest grup conductors i infermers de la Creu Roja, un metge del Departament de Sanitat i Seguretat Social, bombers de la DGPEIS, anestesistes i un metge del servei d'urgències. Disposaven d'un helicòpter i dos ambulàncies medicalitzades de la Direcció General. Un cop acabada la Setmana Santa aquesta situació de col·laboració es va perllongar durant més temps, concretament es va extingir el desembre de 1987, amb la realització de més de 1800 serveis.

Després, el Departament de Sanitat i Seguretat Social va estudiar la possibilitat d'establir un servei propi. Això va ser el primer pas per construir el Sistema d'Emergències Mèdiques (SEM, d'ara en endavant), que s'ocupa dels trasllats interhospitalaris. Finalment el Departament de Sanitat i Seguretat Social va crear oficialment el SEM i la Direcció General va deixar de prestar el servei que havia continuat oferint en l'impàs de la finalització de la relació de col·laboració abans esmentada i la creació del SEM.

En aquesta franja de temps, l'especialització en les tasques de salvament va propiciar la creació d'una unitat específica en el cos de bombers que s'ocuparien d'aquells serveis que fins aleshores gestionava el Grup de Socors de Muntanya, format per “La Escuela de Nacional de Alta Montaña”. Poc temps després, es crea el Grup de Rescat i

²⁰Generalitat de Catalunya, Departament d'Interior, Relacions Institucionals i Participació (2009) . Els bombers de Catalunya: història i present. Dins Savalls ,C. *Els bombers de la Generalitat (1980 – 2008)* (p. 161-173) .Barcelona: L'avenç S.L. 2009. 978-84-393-8002-3.

Salvament Subaquàtic, impulsats igualment per l'especialització en les seves respectives tasques. El 1997, finalment la Direcció General unifica aquestes dues unitats i crea els Grup de Recolzament d'Activitats Especials (GRAE). Aquest grup es manté en l'actualitat.

El 1998 es creà un tercer grup, el Grup de Recolzament d'Actuacions Forestals (GRAF) a iniciativa del Conseller de Governació Xavier Pomés i sota la direcció de Marc Castellnou, enginyer forestal i bomber voluntari de Tivissa en aquell moment²¹.

A partir de l'any 1997 van haver-hi una sèrie de canvis organitzatius i/o estructurals de gran importància que mereixen ser atesos amb deteniment.

En primer lloc, el Decret 225/1997 de supressió i creació de centres directius del Departament de Governació, de 2 de setembre, va crear la Direcció General d'Emergències i Seguretat Civil. Aquests nou estament assumia les funcions que exercien diferents òrgans del departament de Governació en matèria de protecció civil i de prevenció i extinció d'incendis, funcions que van ser atribuïdes anteriorment per la llei 5/1994 de regulació dels serveis de prevenció i extinció d'incendis salvaments de Catalunya, de 4 de maig, i de la Llei 4/1997 de protecció civil de Catalunya de 20 de maig, a més de tota la normativa de desplegament reglamentari d'aquestes lleis²².

Fins aleshores, aquestes funcions eren gestionades a través de la Gerència de Protecció Civil. Com he dit, en aquell moment es creà la Direcció General d'Emergències i Seguretat Civil que va tenir com alt càrrec a Enric Prior, fins llavors, gerent de protecció civil.

L'any 1999 s'estrena a Catalunya el telèfon únic d'emergències "112", en concret el dia 1 de febrer. La implantació d'aquest telèfon únic estava sotmès a les exigències de la Unió Europea. En aquell moment van optar per implantar un únic telèfon d'emergències

²¹ Generalitat de Catalunya, Departament d'Interior, Relacions Institucionals i Participació (2009) . Els bombers de Catalunya: història i present. Dins Savalls ,C. *Els bombers de la Generalitat (1980 – 2008)* (p. 174-182) . Barcelona: L'avenç S.L. 2009. 978-84-393-8002-3.

²² Preàmbul del Decret 183/2007, de 28 d'agost, d'estructuració de la Direcció General de Prevenció, Extinció d'Incendis i Salvaments del Departament d'Interior, Relacions Institucionals i Participació i d'organització operativa i territorial del cos de bombers de la Generalitat de Catalunya. (DOGC núm 4958).

a tots els països de la Unió. D'aquesta manera s'incrementava la seguretat de la ciutadania enfront a la rapidesa en la gestió de qualsevol emergència en general, ja que, fins aquell moment la varietat de telèfons que existien a nivell europeu era molt gran, tenint en compte que cada cos operatiu tenia el seu.

El 12 de juny de 2001, amb l'aprovació del Decret 162/2001 la divisió territorial del Cos de Bombers va ser modificada. Les brigades que existien van ser transformades en set Regions d'Emergència: Girona, Tarragona, Lleida, Terres de l'Ebre, Centre, Metropolitana Nord i Metropolitana Sud.

L'any 2006, mitjançant l'aprovació del Decret 479/2006, d'estructuració del Departament d'Interior, Relacions Institucionals i Participació, la Direcció General d'Emergències i Seguretat Civil va passar a denominar-se Direcció General de Prevenció, Extinció d'Incendis i Salvaments. El canvi més significatiu va ser a partir de l'entrada en vigor d'aquest Decret. L'esmentada Direcció General assumí totes les funcions llevat de les relatives a Protecció Civil²³, que van ser assumides per la Direcció General de Protecció Civil, de nova creació.

Aquesta inestabilitat estructural de la Direcció General per implantar un model organitzatiu ferm, és produïda, segons Olga Lanau²⁴, per *“La separació de la prevenció, extinció d'incendis i salvaments de la protecció civil ha estat una decisió important, qüestionada per el risc en la diversificació en la gestió de les emergències. Però cal llegir la mesura des d'una altra perspectiva, la de l'especialització dels cossos operatius i la de la neutralitat de la protecció civil en tant que es el sistema de coordinació de les grans emergències i catàstrofes”*.

En la mesura que des de l'any 2006 fins l'actualitat no s'ha produït cap modificació estructural que hagi fet variar el model dessectoritzat implantat pel Decret 479/2006 es pot afirmar que les observacions de l'autora han adquirit una fermesa més sòlida, que

²³ El concepte “Protecció Civil”, s'introdueix de forma indirecta amb l'entrada en vigor del Decret 479/2006. Fins aleshores la terminologia emprada era “Seguretat Civil”. A més no funcionava com un organisme autònom, sinó que estava integrat a la Direcció General d'Emergències i Seguretat Civil pel Decret 103/98.

²⁴. Generalitat de Catalunya, Departament d'Interior, Relacions Institucionals i Participació(2009). *Els bombers de Catalunya: història i present*. Dins Lanau, O. Els bombers del segle XXI (p. 199). Barcelona: L'avenç S.L. 2009. 978-84-393-8002-3.

sol el pas del temps li ha pogut atorgar. En efecte, les finalitats que es persegueixen en la implantació d'aquest model, avui dia, continuen existint ja que, en aquest sentit s'ha mantingut des d'ençà la compartimentació en l'operativa d'emergències, atenent com una premissa màxima la gestió de les emergències en funció de la seva gravetat.

Un canvi substancial que es produeix amb l'entrada en vigor del citat Decret es la modificació en l'estructura de la Divisió Operativa, que passa a anomenar-se Subdirecció General Operativa. Aquesta modificació estableix estructures que trenquen amb les unitats administratives clàssiques previstes al article 24 de la Llei 13/1989. En aquesta nova Subdirecció General, s'estableixen per ordre descendent els següents nivells estructurals en funció del seu caràcter central o territorial: Divisió o Regió, Àrea Central o Regional, Unitat Central o Regional i Grup o Parc. “Amb aquesta organització, l'administració pretén dotar-se d'eines estructurals ad hoc que permetin una major racionalitat, eficàcia i eficiència en el cos de bombers de la Generalitat²⁵”.

²⁵ Preàmbul del Decret 183/2007, de 28 d'agost, d'estructuració de la Direcció General de Prevenció, Extinció d'Incendis i Salvaments del Departament d'Interior, Relacions Institucionals i Participació i d'organització operativa i territorial del cos de bombers de la Generalitat de Catalunya. (DOGC núm. 4958).

4. Anàlisi de la normativa vigent relacionada amb el model d'emergències de la Generalitat.

4.1. Introducció

En primer lloc, per començar aquesta segona part del treball s'opta per fer un anàlisi sobre el marc competencial en virtut del qual la Generalitat de Catalunya té competències en matèria d'emergències en general. La tècnica que s'emprarà per analitzar la normativa relacionada amb el sistema d'emergències serà partir de les grans emergències i veure com es vehicula tot el sistema operatiu de Protecció Civil amb la integració de tots els grups d'actuació que intervenen en l'activació d'un pla d'emergència. S'opta per aquesta tècnica perquè es considera que és la més idònia ja que aporta una visió panoràmica de tots els organismes que intervenen en una gran emergència.

Posteriorment s'analitzarà la normativa referent al 112 Catalunya i el seu desenvolupament reglamentari.

4.2 Marc competencial.

El pressupòsit legal habilitant que faculta la Generalitat de Catalunya per tenir la titularitat de les competències relatives a emergències i protecció civil es troba a l'article 132 de l'Estatut d'Autonomia. És important remarcar que aquest precepte de l'estatut no es va veure afectat per la sentència del Tribunal Constitucional 31/2010, de 28 de juny. No obstant, abans del citat pronunciament, va ser objecte de controvèrsia, en aquest cas, per un conflicte positiu entre l'Estat i la comunitat autònoma de Catalunya²⁶.

L'article 132 de l'Estatut de d'Autonomia de Catalunya, sota la rúbrica “ Emergències i Protecció Civil”, estableix el següent:

1. Correspon a la Generalitat la competència exclusiva en matèria de protecció civil, que inclou, en tot cas, la regulació, la planificació i l'execució de mesures relatives a les emergències i la seguretat civil, i també la direcció i la coordinació dels serveis de protecció civil, que inclouen els serveis de prevenció

²⁶ Dictàmen del Consell d'Estat nº 1003/2008 de 24 de juliol.

i extinció d'incendis, sens perjudici de les facultats dels governs locals en aquesta matèria, respectant el que estableixi l'Estat en l'exercici de les seves competències en matèria de seguretat pública.

2. La Generalitat, en els casos relatius a emergències i protecció civil d'abast superior a Catalunya, ha de promoure mecanismes de col·laboració amb altres comunitats autònomes i amb l'Estat.
3. Correspon a la Generalitat la competència executiva en matèria de salvament marítim, en els termes que determini la legislació de l'Estat.
4. La Generalitat participa en l'execució en matèria de seguretat nuclear, en els termes que siguin acordats en els convenis subscrits a aquest efecte i, si s'escau, en les lleis.

4.3 Desplegament normatiu.

Les lleis que fan efectiva aquesta competència i que seran analitzades en aquest capítol són:

- La Llei 9/2007, de 30 de juliol, del Centre d'Atenció i Gestió de Trucades d'Urgència 112 Catalunya.
- La Llei 3/2010, de 18 de Febrer, de prevenció i seguretat en matèria d'incendis en establiments, activitats, infraestructures i edificis.
- La Llei 9/2010, de 7 de maig, de modificació de la Llei 5/1994, de 4 de maig, de regulació dels serveis de prevenció i extinció d'incendis i de salvament de Catalunya.
- La Llei 4/1997, de 20 de maig, de Protecció Civil de Catalunya.

4.4 Efectes de la Sentència del Tribunal Constitucional.

El citat precepte de l'estatut estableix el caràcter exclusiu d'aquesta competència. Per determinar-ne l'abast jurídic, hem de fer referència al article 110 del propi Estatut on s'estableix, sota la rúbrica de “ Competències exclusives” que “1. Corresponen a la Generalitat, en l'àmbit de les seves competències exclusives, de manera íntegra, la potestat legislativa, la potestat reglamentària i la funció executiva. Correspon únicament a la Generalitat l'exercici d'aquestes potestats i funcions, mitjançant les quals pot establir polítiques pròpies. 2. El dret català, en matèria de les competències exclusives de la Generalitat, és el dret aplicable en el seu territori amb preferència a qualsevol altre”.

Hem de senyalar que aquest precepte sí que ha estat objecte d'una declaració interpretativa del Tribunal Constitucional, concretament en el fonament jurídic 59 de la Sentència 31/2010.

A efectes del desenvolupament d'aquest treball no s'hi aprofundirà, ja que, el fet que no hagi estat declarat nul i/o inconstitucional en fa possible el seu estudi. A més, la interpretació que realitza el tribunal no desvirtua el caràcter exclusiu de la competència, simplement “adverteix que la integritat de la potestat legislativa, reglamentària i executiva sobre una determinada matèria o submatèria ha de quedar exceptuada si incideix en aquest àmbit l'exercici de les competències de l'Estat derivades de l'article 149.1 CE, l'abast funcional i material del qual, com ja s'ha dit, només pot determinar el Tribunal Constitucional, i sense que, per tant, la denominació de la competència autonòmica com a exclusiva i la concreció de la submatèria tinguin virtualitats normatives, sinó merament descriptives”²⁷.

²⁷ Barceló, M., Vintró, J. *Dret Públic de Catalunya, Dins El desplegament de l'Estatut del 1979 i de l'Estatut del 2006* (p. 109). Segona Edició. Editorial Atelier, 2011. 978-84-92788-65-1.

5. Anàlisi jurídic del model d'emergències actual de la Generalitat de Catalunya

Tot seguit, es realitzarà un anàlisi jurídic del model d'emergències actual de la Generalitat comentant la normativa citada anteriorment. El criteri que es segueix per l'anàlisi de la normativa és el de la temporalitat, donat que, d'aquesta manera es podran enllaçar conceptes amb més facilitat i la descripció dels mateixos facilitarà la seva comprensió, no tant sols des d'un punt de vista jurídic sinó també des d'un punt de vista històrico-normatiu. Tanmateix, s'ometrà la interpretació d'alguns dels preceptes continguts en la llei amb la finalitat de delimitar l'objecte d'aquest treball.

5.1. Protecció Civil de Catalunya.

Tot enllaçant en la part final de la introducció històrica, on es determina la idoneïtat de la creació d'un ens amb autonomia pròpia que tingui encomanada la gestió de les emergències que per raó de la seva entitat pugui atribuir-se una magnitud elevada i conseqüentment s'hagin de delegar a un ens especialitzat, es procedeix a analitzar el model d'emergències actual sota la justificació d'aquesta premissa com a paràmetre bàsic per entendre el funcionament de protecció civil.

Abans d'entrar en l'anàlisi de la Llei 4/1997 convé, de forma molt sumària, introduir una sèrie de conceptes que facilitaran la comprensió de la pròpia normativa i de la idoneïtat en l'organització del model d'emergències actual. En primer lloc és necessari introduir el concepte de “ Societat del Risc”. Segons assenyala Esteve Pardo²⁸, hem de partir de la diferència que existeix entre risc i perill. *“El perill té un origen natural i a títol d'exemple poden identificar les plagues, els desastres naturals, limitació d'aliments, d'energia, d'aigua, etc. Aquests perills s'han anat superant mitjançant el desenvolupament tecnològic. El que succeeix és que aquestes tecnologies utilitzades per superar aquests perills generen riscos. Podem afirmar doncs que el risc, té el seu origen en l'activitat humana i sobretot amb les innovacions tecnològiques creades per a*

²⁸ Esteve Pardo, J (2014). Lecciones de derecho administrativo (p. 357-361). Quarta Edició. Madrid. Marcial Pons, 2014.978-84-15948-98-8.

la superació dels perills. Es aquí on podem qualificar la societat actual com a Societat del Risc". En relació amb aquest fenomen l'autor assenyala també la impossibilitat del risc zero, és a dir, un estat amb absència de risc. Per tant, les decisions jurídiques que s'adopten són decisions que tenen per objecte determinar el nivell de risc, on es pretén delimitar el nivell de risc permès. L'activitat de l'administració pública doncs, anirà encaminada en la decisió conscient dels riscos que s'accepten i com es gestiona el risc que prèviament ha estat acceptat. La determinació normativa del risc permès pot ser realitzada amb caràcter general o de manera particular en unes circumstàncies concretes. Aquí ens centrarem en la primera de les dues accepcions per la gestió del risc permès, ja que, es tractarà d'aquelles normes amb rang de llei o altres instruments amb un component normatiu per establir una prescripció general, on es situen els plans d'emergències.

Per delimitar el concepte d'emergència col·lectiva, Delgado Molina²⁹ atribueix la concurrència de certes premisses per poder classificar-la com a tal. En primer lloc estableix que aquestes emergències suposen una afectació extraordinària, és a dir, poden afectar a una gran extensió del territori i/o poden afectar un volum important de la població. A més, afegeix que generen una gran alarma social i que poden interferir en els serveis bàsics de la societat (subministrament d'electricitat, estructura sanitària, xarxa viària i ferroviària...). Seguidament indica que la seva gestió és molt complexa perquè estan sotmesos a factors d'alta tecnificació (seria el cas dels riscos tecnològics com són les emergències químiques, nuclears o radiològiques), suposen una resposta extraordinària amb la intervenció de molts recursos, requereixen una gran coordinació dels recursos, suposen un volum d'informació molt significatiu i que cal gestionar en temps real, poden ser molt ràpides en la seva afectació inicial, requereixen d'una fase de llarga durada per a la seva rehabilitació i la població té un paper essencial, ja que, ha d'aplicar mesures d'autoprotecció.

Finalment senyala que la seva probabilitat de materialització és baixa i que únicament aquest fet dificulta la preparació de la resposta.

²⁹ Delgado Molina, S. (2013). La Prevenció dels Riscos Greus en l'Ordenació Territorial i l'Urbanisme com a requisit per la gestió de les Emergències Col·lectives. Revista Catalana de Seguretat Pública (RCSP) (p. 175).

Abans de començar amb l'anàlisi normatiu de Protecció civil, comentar que la citada llei que va ser objecte d'un recurs d'inconstitucionalitat³⁰ promogut pel president del Govern, que va donar lloc a la suspensió dels articles 58 a 64. No obstant, donat que el recurs no va prosperar, posteriorment es va aixecar la suspensió. Seguidament, el primer capítol del preàmbul ens dona informació sobre el contingut que inclou el concepte de "Protecció Civil", citant la definició que el propi Tribunal Constitucional estableix;

La protecció civil definida pel Tribunal Constitucional és " un conjunt d'accions dirigides a evitar, reduir o corregir els danys causats per persones i béns per tota classe de mitjans d'agressió i pels elements naturals o extraordinaris en temps de pau quan l'amplitud i la gravetat de llurs efectes els fa assolir el caràcter de calamitat pública és una matèria que no figura com a títol competencial ni en la Constitució espanyola ni en l'Estatut d'autonomia de Catalunya."

Hem de recordar que en l'estatut de 1979 aquesta competència no estava reconeguda de forma tant clara com en l'actual estatut de 2006, però poden fonamentar-se en els articles 13.2 b) i 3 de l'estatut del 1979, que atribueixen a la Generalitat competències per a la vigilància i la protecció dels edificis i instal·lacions de la Generalitat i la coordinació de les policies locals. També s'afirma que la Generalitat de Catalunya té competències en matèria de Seguretat Pública, exercida per mitja de la Policia de la Generalitat, en virtut de la llei orgànica 2/1986, de cossos i forces de seguretat. També assenyalava un límit en el desenvolupament legislatiu per part de l'administració pública de Catalunya. Aquest límit esdevé d'aquelles situacions d'emergència declarades "d'interès nacional", d'acord amb la terminologia utilitzada per la llei estatal 2/1985, de 21 de gener, sobre protecció civil, competència que de forma exclusiva correspon a l'Estat.

El segon capítol del preàmbul ens ofereix una visió panoràmica general del contingut de la llei. Així, dona a conèixer que aquesta llei regula "els diversos instruments de planificació de la protecció civil de tal manera que, per llur tipologia, per llur contingut i per llur estructura, i també pels mecanismes i procediments per la seva homologació, garanteix la compatibilitat i la integrabilitat dels plans que elaborin les diverses

³⁰ Recurs d'Inconstitucionalitat número 3726/97

administracions catalanes Generalitat i entitats locals en relació amb els plans d'àmbit de l'Estat, i es possibilita la necessària coordinació entre aquells i aquests. Així, doncs, es crea una estructura de protecció civil que es configura com un sistema integrat, tant en la seva dimensió interna o estrictament catalana Generalitat, entitats locals i particulars com també externa, en permetre'n la integració en el sistema estatal de protecció civil".

En els següents capítols del preàmbul s'estableix l'estructura de la llei, als quals es fa referència en la introducció del propi anàlisi normatiu.

El capítol primer fa referència a les disposicions generals. Com ja ens indica el capítol tercer del preàmbul, donada la pròpia naturalesa jurídica, aquest capítol "defineix l'objecte i l'àmbit d'aplicació de la Llei, els principis generals de la protecció civil i les finalitats bàsiques de l'acció pública en aquesta matèria". A més, torna a incidir sobre l'exclusió expressa en l'aplicació d'aquesta llei per aquelles emergències que siguin declarades d'interès nacional.

L'article 1 de la llei ens dona a conèixer l'objecte i l'àmbit d'aplicació. En aquest article adquireix rellevància el fet que es delimita l'objecte catalogant que, únicament es desplegaran els efectes previstos amb aquesta llei en aquelles situacions que puguin atribuir-se la condició de "greu risc col·lectiu, de catàstrofe i de calamitats públiques". Delgado Molina, en la introducció del article publicat a la Revista Catalana de Seguretat Pública anteriorment citat, ens ofereix uns criteris per determinar quan ens trobem davant de situacions on es pugui atribuir aquesta entitat. En primer lloc, adverteix que *"Ens trobem, doncs, amb emergències greus que entren en l'àmbit de les catàstrofes per motiu de les seves conseqüències"* i en segon lloc ens ofereix un tret definitori dels riscos no col·lectius respecte dels riscos greus *"els riscos greus es diferencien dels riscos no col·lectius o urgències en el fet que quan aquests últims es materialitzen mai no suposa una afectació a un conjunt important de persones sinó que afecta un nombre limitat de ciutadans"* afegint que els riscos col·lectius tenen una probabilitat de materialització baixa. Seguidament ens adjunta una taula on es classifiquen els riscos greus a Catalunya distingint entre riscos d'origen natural i riscos de societat.

En el segon apartat del article 1 torna a incidir en que l'àmbit d'aplicació d'aquesta llei és el territori de Catalunya, “sens perjudici del que estableix la legislació de l'estat per a emergències declarades de interès nacional”.

L'article 3 ens dona a conèixer les finalitats d'aquesta llei. En aquest punt és important destacar les següents qüestions:

L'apartat a) estableix la finalitat de “la previsió dels riscos greus, entesa com a anàlisi objectiva d'aquests i llur localització en el territori”. L'apartat c) preveu la finalitat de “La planificació de les respostes davant les situacions de greu risc col·lectiu i les emergències, i també l'estructura de coordinació, les comunicacions (...)”. Aquest és sens dubte l'apartat on es pot observar de forma més il·lustrativa l'eina per excel·lència utilitzada per protecció civil per a gestionar les situacions que puguin ser considerades de risc col·lectiu: Els plans d'emergència. Posteriorment en seran analitzades llurs tipologies. No obstant, en aquest punt és important saber que se'n diferencien tres; Els plans territorials, els plans especials i els plans d'autoprotecció.

El segon capítol de la llei inclou els drets i els deures dels ciutadans i ciutadanes pel que fa a les tasques de protecció civil. En el preàmbul referent a aquest precepte, es torna a insistir en que, aquesta llei és “totalment respectuosa amb les reserves de llei que exigeix la Constitució”. Seguidament s'assenyala que “en aquest sentit, aquesta Llei regula les diverses possibilitats d'intervenció, les obligacions i les prestacions que poden resultar útils d'exigir als ciutadans i ciutadanes per a combatre les situacions d'emergència i, amb l'objecte d'esser respectuosa amb els drets constitucionals d'aquests, introdueix les garanties i les cauteles pertinents”.

Així l'article 4, sota la rúbrica “Drets i Deures” estableix que els ciutadans i ciutadanes tenen dret a ésser informats dels riscos col·lectius greus que els poden afectar i de les mesures públiques per a afrontar-los. Podem afirmar l'eficàcia de la previsió inclosa

dins de l'article, ja que els plans de protecció civil i les seves actualitzacions són consultables a la web de la Generalitat³¹.

Seguidament, el segon apartat de l'article 4 estableix que "les persones que es poden veure afectades per situacions de risc greu han de rebre informació i instruccions de manera àmplia, precisa i eficaç sobre les mesures de seguretat a prendre i la conducta a seguir en cas d'emergència". Aquesta llei, a l'article 11, imposa l'obligació de col·laborar als mitjans de comunicació, tant públics com privats, amb les autoritats de protecció civil. Per tant, hauran de transmetre o publicar de manera prioritària immediata i gratuïta la informació, els avisos i les instruccions que aquestes autoritats els hi facilitin.

L'article 6, sota la rúbrica " Dret i Deure de Col·laboració" estableix que "els ciutadans i ciutadanes tenen el dret a col·laborar en les tasques de protecció civil, d'acord amb el que estableixen els plans. La col·laboració regular amb les autoritats de protecció Civils fa per mitjà de les associacions del voluntariat definides per l'article 55." Segons aquest article, aquestes associacions de voluntariat " tenen com finalitat social la col·laboració desinteressada en tasques de protecció civil dins una localitat o comarca determinades". Es pot afirmar³² que aquestes associacions no son una figura anàloga a la dels bombers voluntaris. La principal diferència radica en que els membres que en formin part únicament poden exercir funcions dins del seu àmbit municipal i que no reben cap tipus de remuneració econòmica.

L'article 10 fa referència a les prestacions personals i requisicions. S'estableix que "una vegada activat el pla de protecció civil o en situacions d'emergència declarada, d'acord amb el que estableix l'apartat 3, l'autoritat competent de protecció civil pot ordenar a les persones la prestació de serveis destinats a afrontar l'emergència, de manera proporcionada a la situació creada i a les possibilitats de cadascú. La prestació d'aquest serveis es obligatòria i no dóna lloc a indemnització per aquesta causa".

³¹ Vist a la web del departament d'interior, Relacions Institucionals i Participació de la Generalitat [www.gencat.cat], dins de les àrees d'actuació: Protecció civil / Plans de Protecció Civil. Consultat el dia 17/ 03/2015.

³² Annex 1. Entrevista realitzada el 22/04/15 a la responsable de protecció civil del 112, Isabel Llombart

El primer incís del segon apartat de l'article 10 estableix que “Una vegada activat un pla de protecció civil o en les situacions d'emergència declarada, sempre que la naturalesa de l'emergència ho faci necessari, l'autoritat competent de protecció civil pot ordenar la requisició, la intervenció i l'ocupació temporal i transitòria dels bens necessaris per afrontar l'emergència. S'ha d'indemnitzar qui sofreixi els danys i perjudicis causats per aquestes actuacions, d'acord amb les lleis. En les mateixes condicions, pot ordenar l'ocupació dels locals, d'indústries i de tota classe d'establiments.” Aquesta exigència que recull aquest precepte de l'article 10 es una clara manifestació dels límits que estableix la constitució en el seu títol primer (secció segona) del dret a la propietat privada reconegut en l'article 33. El segon precepte del citat article estableix que “La funció social d'aquests drets en delimitarà el contingut, d'acord amb les lleis” i l'últim apartat preveu “Ningú podrà ser privat dels seus béns ni dels seus drets sinó per causa justificada d'utilitat pública o d'interès social, mitjançant la corresponent indemnització i de conformitat amb allò que les lleis disposin”. Si comparem la redacció efectuada pel legislador Català amb la previsió continguda a la constitució a la qual hem fet referència, es pot apreciar una manifesta identitat en el contingut, la qual cosa permet afirmar que, en aquest sentit, l'adaptació de la llei autonòmica a les previsions de la Constitució referents als límits de la propietat privada es plenament satisfactòria.

L'article 11 imposa l'obligació de col·laborar, tant als mitjans públics com privats, amb les autoritats de protecció civil quan l'emergència així ho requereixi. Tanmateix, en els plans que ha desenvolupat protecció civil es plasma aquesta realitat, com en el pla INFOCAT³³ (epígraf 7.7.4), a títol d'exemple.

A continuació, el capítol tercer de la llei, tal i com ens avança el preàmbul, estableix “les actuacions bàsiques de protecció civil i, així regula diverses seccions, les de previsió, les de prevenció, les de planificació, les d'intervenció les de rehabilitació i les d'informació i formació”. Adquireix una rellevància especial “la regulació dels instruments de panificació, establerts en la secció tercera d'aquest capítol, que es converteixen en l'eina principal de l'acció pública en matèria de protecció civil”. El següent paràgraf del preàmbul de la llei ens ofereix una visió panoràmica del

³³ Pla especial d'emergències per incendis forestals a Catalunya.

funcionament orgànic de la institució “els diversos plans s’integren en cascada i també horitzontalment, segons els casos, en una estructura unitària d’intervenció pública, objectiu que s’assoleix mitjançant la regulació del contingut i l’estructura, dels requeriments bàsics i mínims i del procediment per a elaborar, aprovar i homologar cada pla, de l’establiment d’un mecanisme d’assignació de recursos aliens, de la previsió de la creació d’una xarxa d’alarmes i comunicacions i de la concessió de facultats inspectores a les autoritats de protecció civil.”

L’article 15 de la Llei estableix la tipologia dels plans. Preveu que podran ser territorials, especials i d’autoprotecció. Tissaire Berga, introdueix uns criteris per classificar els plans de protecció civil reflectits en aquesta llei: En primer lloc classifica des d’una perspectiva espacial en els quals els plans de protecció civil poden ser territorials o multirisc, especials i d’autoprotecció. El territorials o multirisc són aquells que *“fan referència a qualsevol situació d’emergència que pugui afectar un àmbit territorial concret, tant si l’origen és dins com fora d’aquell territori. Els plans especials, en canvi, fan referència a un risc concret, i es podria dir que l’àmbit del pla és el territori que en resulti afectat segons l’anàlisi dels riscos. Els plans d’autoprotecció són els plans d’emergència propis d’una activitat, centre o instal·lació”*.

En segon lloc estableix que *“els nivells bàsics de planificació són el conjunt de Catalunya i els municipis”*. Amb això es necessari remarcar que actualment es disposa dels plans territorials següents: PROCICAT, elaborat per la Generalitat, plans bàsics d’emergència municipal i plans específics d’emergència municipal, per a determinats casos. En relació als especials, n’existeixen per a cada nivell i risc; Pla especial XCAT, elaborat per la Generalitat i Pla d’actuació municipal (PAM) de l’XCAT corresponent a cada municipi afectat.

Les administracions amb competències en protecció civil són la Generalitat de Catalunya i l’administració municipal, per tant, les autoritats de protecció civil seran el

conseller o consellera d'Interior a Catalunya (que seran els directors o directores dels plans d'emergència dels respectius àmbits territorials) i l'alcalde, respectivament³⁴.

El sistema de protecció civil està integrat pels serveis d'emergències i qualsevol altra organització implicada en la previsió, prevenció, planificació, informació, etc. Alguns organismes són: Mossos d'esquadra i policia local, Bombers, SEMSA (Servei d'emergències mèdiques), Creu Roja, SMC (Servei Meteorològic de Catalunya), ACA (agència Catalana de l'Aigua), IGC (Institut Geològic de Catalunya), ICC (Institut Cartogràfic de Catalunya), RENFE- ADIF, Mitjans de Comunicació, d'entre d'altres.

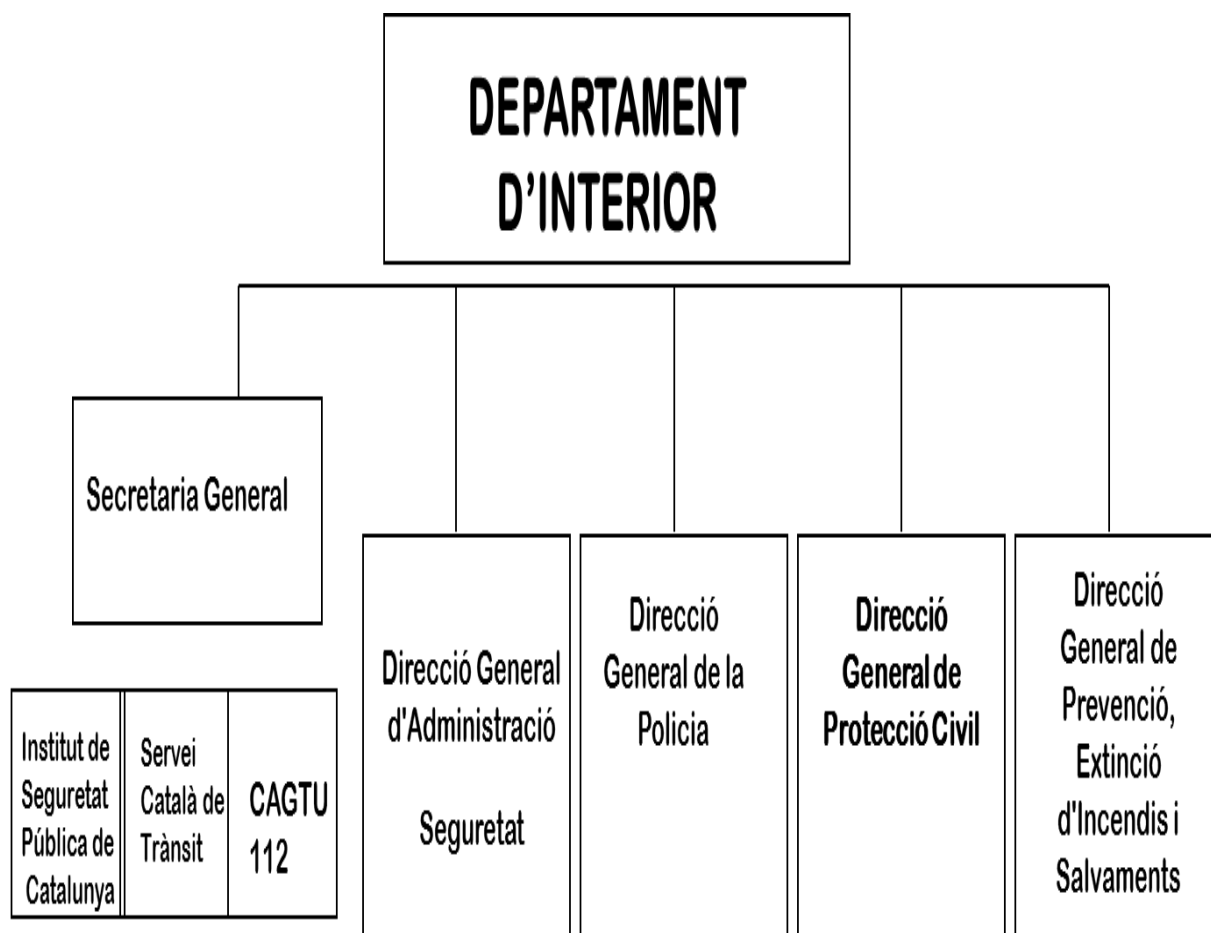
El servei públic de Protecció Civil integra les estructures expressament dissenyades per fer front a situacions d'emergència extraordinària. Aquestes les podem distingir amb la següent classificació:

- Estructures dinamitzadores de la protecció civil: Aquí hem d'incloure els serveis tècnics de la Generalitat i Ajuntaments, la Comissió de protecció Civil i els Voluntaris de Protecció Civil.
- Estructures de gestió de l'emergència: Aquí hem d'incloure el Director del Pla d'Emergència, els coordinadors tècnics, els centres de coordinació operativa (CECAT, CECOPAL) i Suport Logístic.

³⁴ Article 40 de la llei 4/1997, de 20 de Maig, de Protecció Civil de Catalunya.(DOGC 2401).

5.2. Estructura de Protecció Civil.

El Departament d'Interior de la Generalitat de Catalunya com a servei públic de protecció civil de la Generalitat de Catalunya s'estructura de la següent manera³⁵:

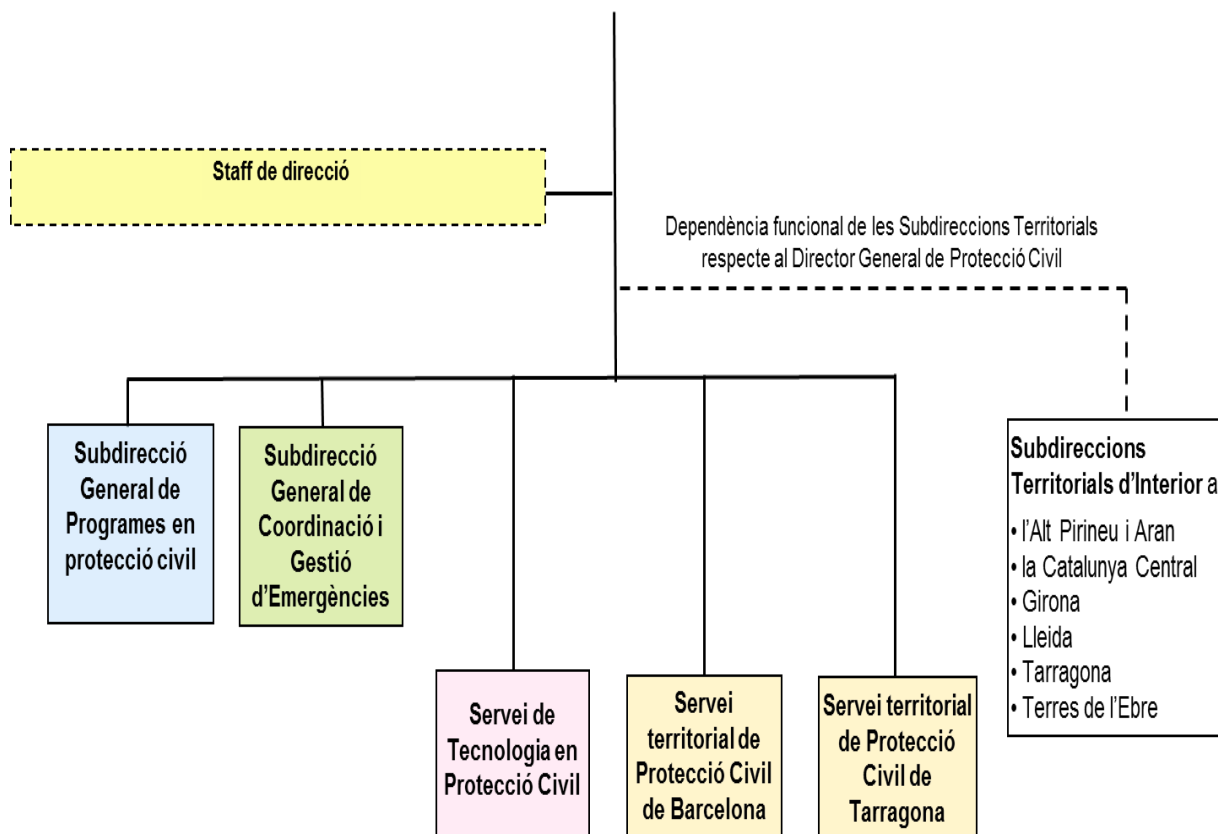


36

³⁵ Article 1 del Decret 320/2011, de 19 d'Abril, de reestructuració del Departament d'Interior (DOGC núm. 5864).

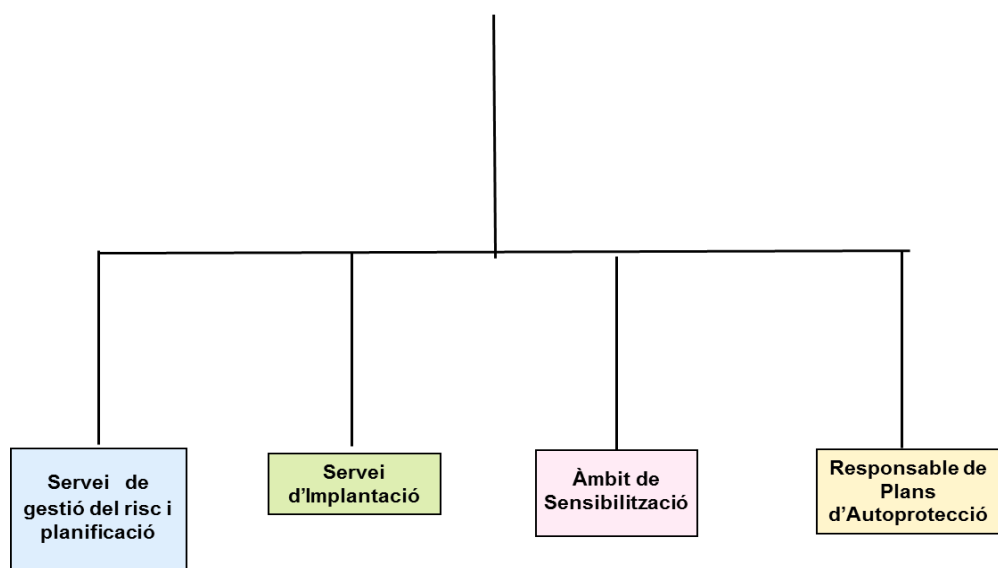
³⁶ Imatge extreta del material facilitat per protecció civil.

La pròpia estructura de la **Direcció General de Protecció Civil**³⁷ es:



38

La **Subdirecció General de Programes en protecció civil** ofereix la següent estructura



39

³⁷ Article 32 i següents del Decret 320/2011, de 19 d'Abril, de reestructuració del Departament d'Interior.

³⁸ Imatge extreta del material facilitat per Protecció Civil.

La Subdirecció General de Programes en Protecció Civil té encomanades funcions d'interpretació de la normativa aplicable i estudis en matèria de protecció civil, la implantació dels plans de protecció civil de la Generalitat mitjançant exercicis i simulacres, donar suport en l'àmbit de la protecció civil municipal, impulsar l'elaboració i implantació dels plans d'autoprotecció de l'àmbit de la protecció civil, elaboració de la previsió de riscos mitjançant el mapa de riscos de protecció civil de Catalunya, sensibilitzar i capacitar al ciutadà per minimitzar els riscos als que s'exposa en el moment en que s'activi un pla d'emergència, proposar activitats de formació als òrgans del Departament competents en aquesta matèria i d'altres entitats o organismes i establir criteris per la regulació del voluntariat de protecció civil.

La Subdirecció General de Coordinació i Gestió de l'Emergència te les següents funcions⁴⁰;

1. Exercir la direcció tècnica del Centre de Coordinació Operativa de Catalunya (d'ara en endavant, CECAT) per a la gestió integral de les emergències.

Per entendre quines són les funcions que desenvolupa el CECAT, hem de fer referència al article 39 del Decret 320/2011, de 19 d'Abril, de reestructuració del Departament d'Interior. Aquest article ens remet al article 45 de la Llei 4/1997, de 20 de Maig, de Protecció Civil de Catalunya. Aquest article estableix que el CECAT és el centre superior de coordinació i informació de l'estructura de protecció civil de Catalunya definida per l'article 39. El segon apartat del article 45 defineix el CECAT com un òrgan administratiu, sense personalitat jurídica pròpia, adscrit al Departament de Governació. Finalment, l'apartat tercer del article 45 estableix que l'estructura i el règim de funcionament del CECAT s'han de determinar per reglament. Les funcions que exerceix el CECAT estan regulades al Decret 246/1992, de 26 d'Octubre, sobre la creació del centre de Coordinació Operativa de Catalunya, però el propi Decret de reestructuració ens les recorda. Són les següents:

³⁹ Imatge extreta del material facilitat per Protecció Civil.

⁴⁰ Article 38 del Decret 320/2011, de 19 d'Abril, de del Departament d'Interior (DOGC núm. 5864)

1.1: Proposar, si s'escau, l'activació i desactivació dels plans d'emergència especials i del Pla d'emergència territorial de Catalunya i notificar-ho als grups actuant, a les entitats i als organismes que aquests documents prevegin.

1.2: Establir i executar, en situacions de greu risc d'emergència declarada, les respostes adequades d'acord amb el protocols d'actuació, plans d'emergència i inventaris de mitjans i recursos mobilitzables sota la direcció de l'autoritat competent o del director del pla.

1.3: Estar amb contacte permanent amb els centres d'emergència definits en els plans de protecció civil i els associats a d'altres organitzacions i, quan s'escaigui, coordinar les actuacions entre les diferents sales i donar suport estratègic, logístic i d'informació a les entitats o serveis que ho requereixin.

1.4: Disposar de la informació necessària sobre els recursos disponibles en la totalitat de Catalunya i sobre les intervencions o actuacions en curs dels serveis d'emergències i seguretat civil, tot i col·laborant amb el manteniment del catàleg de mitjans, recursos i serveis mobilitzables externs a la Direcció General.

1.5: Recopilar i emetre informació sistematitzada i periòdica de totes les fonts possibles, tant per valorar-la, com per poder facilitar a les autoritats i als grups actuant i entitats que gestionin l'emergència i al gabinet d'informació, elaborar i difondre alhora informes, dades estadístiques i memòries.

1.6: Canalitzar qualsevol ordre de l'autoritat de protecció civil de la Generalitat de Catalunya, en particular la prestació de serveis personals i la requisita, intervenció i ocupació temporal i transitòria dels béns necessaris per afrontar la situació d'emergència.

1.7: Determinar i avaluar les conseqüències dels sinistres i riscos significatius en temps real tot i preveient en la mesura que ho permetin els recursos disponibles les situacions que poden derivar en una situació d'emergència i realitzar el control i vigilància d'aquelles situacions de risc potencial, de les quals en tingui coneixement.

1.8: Gestionar la participació en la difusió d'informació previsible, i preventiva, tramesa pels òrgans competents.

1.9: Gestionar, per raó d'emergència greu, els sistemes associats a la xarxa d'alarmes i comunicacions de protecció civil.

1.10: Intervenir en la realització de simulacres periòdics.

1.11: Qualsevol altre que se li encomani de naturalesa anàloga.

Un cop contrastades les funcions que li estan encomanades al CECAT, en virtut del Decret de Reestructuració del Departament d'Interior, amb relació a les que li són pròpies a Protecció civil en virtut a les que li atribueix la Llei 4/1997 de Protecció Civil de Catalunya, podríem considerar l'existència d'un solapament de funcions entre ambdues institucions. No obstant, hem de partir de la premissa que el CECAT és un òrgan administratiu que està especialitzat en la coordinació operativa dels diferents grups d'actuació que intervenen en una emergència. Aquest tret definitori de la institució es plasma en l'apartat 1.3. A més, la competència per l'activació o desactivació d'un pla d'emergència es competència exclusiva de Protecció Civil com a ens autònom. No obstant, "a proposta" del CECAT, tal i com preveu l'apartat 1.1 es podran activar o desactivar els plans d'emergència. Aquí crec oportú fer una reflexió sobre el fet que el Decret de Reestructuració estableix mecanismes de participació entre ambdues institucions, CECAT – Protecció Civil, però aquests no existeixen entre les relacions internes de Protecció Civil – Bombers de la Generalitat. De l'entrevista efectuada a Marc Castellnou⁴¹, es pot extreure una crítica en aquesta línia⁴², ja que, afirma que els criteris que empra Protecció Civil per l'activació d'un pla d'emergència es basen exclusivament en la identificació del risc i no en la capacitat de resposta. Segons ell, això pot propiciar situacions de col·lapse del sistema en situacions com les

⁴¹ Annex 2. Entrevista Marc Castellnou, creador i màxim responsable de la unitat GRAF (Grup de Recolzament en Actuacions Forestals) , i professor del Grau Seguretat Integral. Aquesta entrevista va ser realitzada el dia 06 / 05 / 2015.

⁴² En certa mesura, la mateixa línia que segueix Delgado Molina, Sergio al següent article: "*La Prevenció dels Riscos Greus en l'Ordenació Territorial i l'Urbanisme com a requisit per la gestió de les Emergències Col·lectives*", , Subdirector general de Coordinació i Gestió de les emergències de la Direcció General de Protecció Civil del Departament d'Interior de la Generalitat de Catalunya, publicat per la Revista Catalana de Seguretat Pública, el Març de 2013.

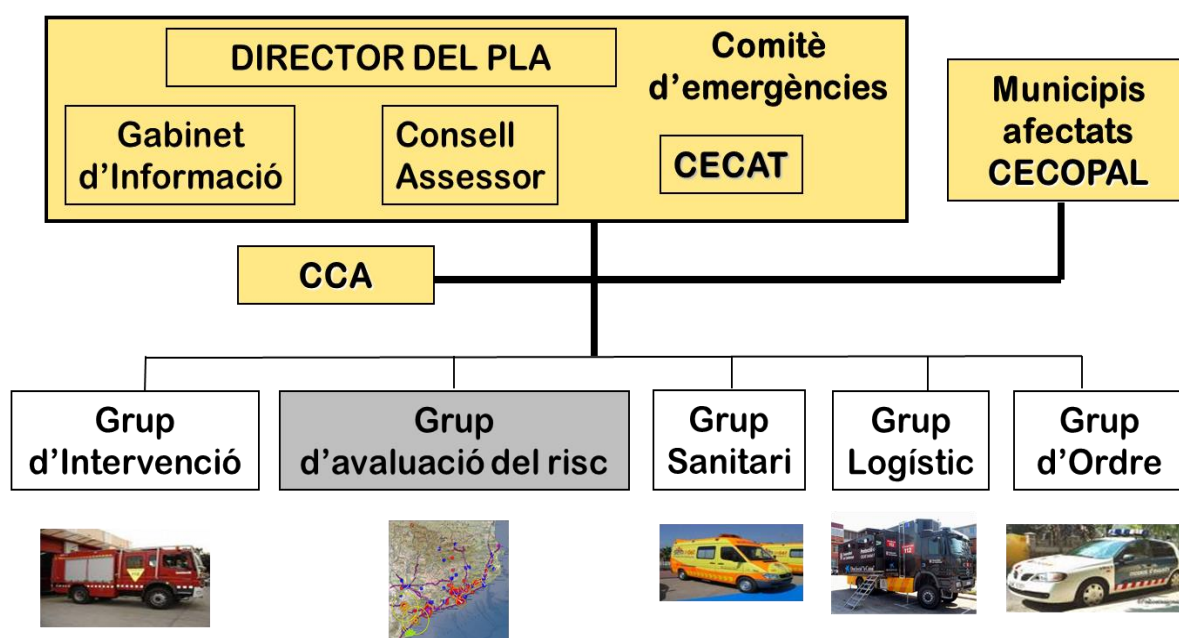
que es descriuen en el passat 15 de Març, on la falta d'activació del Pla INFOCAT per falta d'una situació meteorològica de risc extrem va anar acompanyada d'una sèrie de petits incendis en la Regió de Terres de l'Ebre. La situació que es donava era doncs que, un gran nombre d'efectius estaven en diferents serveis i hi havia una gran part del territori desprotegit o amb una capacitat de resposta molt diferida que hagués pogut evitar-se si Bombers haguessin pogut activar els mecanismes que li són propis en l'activació d'un pla d'emergència, es a dir, l'activació dels parcs de bombers voluntaris i sol·licitar per necessitats dels servei al seu personal la realització d'hores extraordinàries. Per tant, a la conclusió que s'arriba a partir d'aquest fet aïllat és: en l'activació o desactivació d'un pla d'emergència la participació del grup d'intervenció hauria de potenciar-se i d'aquesta manera, els criteris per l'activació d'un pla haurien de ser el risc identificat en el propi pla però també la capacitat de resposta, ell ho expressa de la següent manera *“Tot i així hauria d'existir aquesta doble via de comunicació i aquesta no és tant evident (...). Llavors la gent que adopta decisions sobre les emergències, hauria de poder tenir una participació mes elevada amb el tema de decidir els nivell d'emergència perquè protecció civil valora les emergències en base als danys tenint en compte que tot funcionarà i bombers valora l'emergència en base als danys i en base a la capacitat de resposta, per tant, la capacitat de resposta hauria de ser un dels condicionants del nivell d'emergència. Per exemple, el vent a 10 km/h amb un desplegament de 500 bombers repartit en tota Catalunya no implica un risc elevat d'incendi forestal, ara be, el mateix vent amb un sol vehicle de bombers per a tota Catalunya implica un risc extrem d'incendi forestal, no és només el combustible (massa forestal) sinó també la capacitat de resposta el que s'hauria de tenir amb compte..”* D'aquesta manera poden reduir-se les situacions en les que el sistema es col·lapsi o en tot cas, quedi una gran part del territori sotmesa a una capacitat de resposta diferida.

2. Coordinar les actuacions dels responsables territorials de protecció civil del Departament i el personal d'operacions de la Direcció General, pel que fa a les emergències en el territori.
3. Crear, implantar i dirigir el sistema de suport logístic en protecció civil a Catalunya.

4. Impulsar la gestió integral d'emergències i en especial la coordinació de les actuacions operatives.
5. Impulsar, en col·laboració amb la Subdirecció General de Programes en Protecció Civil, les funcions de rehabilitació i recuperació de la normalitat. Definir estratègies associades a les actuacions operatives i implantar els corresponents procediments normalitzats de treball després d'una emergència.
6. Elaborar i mantenir actualitzats un catàleg històric d'emergències i el catàleg de mitjans i recursos.
7. Facilitar, quan correspongui, informació a la població a través dels mitjans de comunicació social o qualsevol altre que s'estimi oportú, segons les circumstàncies del risc i l'evolució de la situació d'emergència.
8. Coordinar, quan s'escaigui d'acord als plans d'emergència, les oficines de premsa de les diferents unitats participants en la situació d'emergència.
9. Establir les directrius tècniques de funcionament del servei d'atenció de trucades d'urgència 112, especialment en els supòsits d'activació de pla d'emergència.

5.3 Els plans de Protecció Civil.

En primer lloc hem de tenir clara l'estructura i organització dels plans de Protecció Civil. En la següent imatge queda clarament reflectit.



43

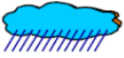
Per definir l'anàlisi de l'estructura s'opta per anar desenvolupant-ho en el moment oportú, és a dir, a mesura que es vagin incorporant nous elements que intervinguin d'alguna manera en el model organitzatiu s'anirà descrivint les funcions que li són atribuïdes al propi òrgan. N'hi ha que ja hna estat analitzats prèviament, com es el cas del CECAT i n'hi ha d'altres que es veuran amb posterioritat, com es la descripció dels grups d'actuació. El fet que motiva l'adopció d'aquest criteri es exclusivament facilitar-ne la comprensió.

Com s'ha avançat anteriorment, la tipologia de plans és, en virtut de l'article 15 de la llei 4/1997 de Protecció Civil de Catalunya, territorials, especials i d'autoprotecció. Tot seguit veurem que existeixen altres classificacions que faciliten la compressió de la tasca efectuada per la pròpia institució. Abans però, farem una breu referència al contingut essencial que ha d'incloure cada pla. Existeixen 3 documents bàsics que han d'estar inclosos en cada pla, aquest són:

⁴³ Imatge extreta del material facilitat per Protecció Civil.

- Document de previsió: El qual ofereix una descripció i un coneixement del risc que dona lloc a l'elaboració del propi pla.
- Document d'organització: Aquest ha d'incloure informació relativa a l'estructura de comandament i funcions, mitjans humans, mitjans materials i actuacions (operativitat).
- Document d'implantació: Aquest document té l'objectiu de garantir que el pla sigui realment operatiu i per això, és necessari que tots els actuants previstos en el propi pla tinguin un ple coneixement dels mecanismes i de les actuacions planificades i assignades. A més, aquest document sol incorporar informació relativa al manteniment i revisió del propi pla, és a dir, actualitzacions orientades a revaluar els mitjans disponibles i el manteniment de l'avaluació del risc. A més la revisió integral del propi pla també s'estableix que podrà ser en base a nous estudis, en el cas del pla INFOCAT o el pla INUNCAT. Tanmateix, pel pla INUNCAT s'estableix una revisió íntegra del pla cada quatre anys i pel pla INFOCAT es realitza amb caràcter bianual.

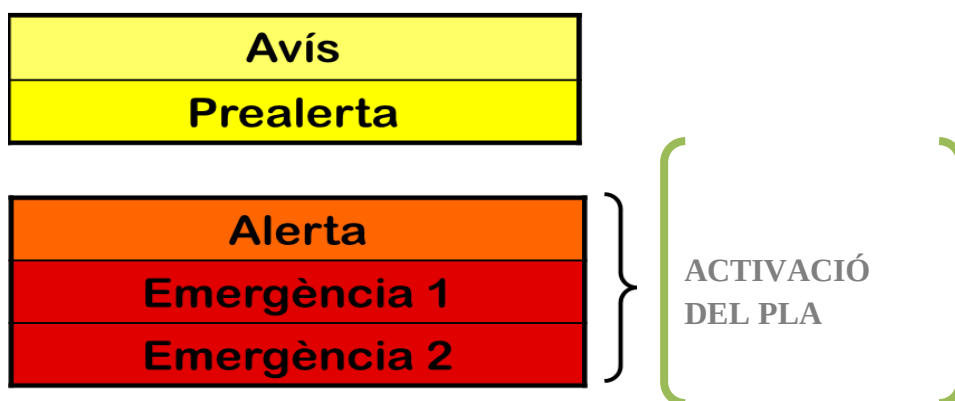
Com s'ha avançat anteriorment existeixen diferents classificacions dels plans. La següent fa referència als nivells de planificació. En base aquest criteri podem identificar els plans elaborats per la Generalitat, on l'àmbit d'afectació és tot el territori de Catalunya. Aquí podem distingir els plans "multirisc", seria el cas del Pla PROCICAT (Protecció Civil de Catalunya) o els plans especials com poden ser els plans INUNCAT O INFOCAT citats anteriorment. De forma més il·lustrativa ho podem visualitzar en la següent imatge:

PLA TERRITORIAL	PLANS ESPECIALS
 PROCICAT Inclou plans d'actuació: - Contaminació Flix - Ferrocarril - Pandèmies - Sallent Inclou protocols per - Vent - Subministraments bàsics - PEMONT	 INFOCAT
	 INUNCAT
	 TRANSCAT
	 SISMICAT
	 PLASEQCAT
	 NEUCAT
	 CAMCAT
	 AEROCAT
	 ALLAUCAT
	 RADCAT

44

Una altra classificació interna dels plans és que la posada en funcionament d'aquests variarà segons el grau de gravetat de l'emergència. En aquest sentit trobem les següents fases:

⁴⁴ Imatge extreta del material facilitat per Protecció Civil.



5.3.1 Protecció Civil en l'àmbit municipal.

També poden identificar plans elaborats pels municipis. En aquest sentit existeixen els Plans Bàsics d'Emergència (d'ara en endavant "PBEM"), els Plans Bàsics d'Actuació Municipal (d'ara en endavant "PAM") i els Plans Específics Municipals (PEM). Finalment en funció de la realització d'una activitat determinada trobem els Plans d'Autoprotecció (d'ara en endavant PAU). L'obligatorietat en l'elaboració dels plans per cada municipi anirà amb funció del riscs als quals els mateixos estiguin exposats. Aquí tenim que distingir els riscs generals dels riscs especials, és a dir, els específics de cada municipi. En aquest sentit, el Pla PROCICAT incorpora una sèrie de protocols específics, com poden ser el protocol de múltiples víctimes o el protocol de béns. Llavors per normativa està establert que s'ha de fer un anàlisi dels riscs que són propis del territori com poden ser el risc d'incendi forestal, el de nevades, el d'allaus, el d'inundacions, el risc químic (aquí a Tarragona tenim gran part del territori afectat per aquest tipus de risc), el risc nuclear (competència estatal, tot i així protecció civil disposa d'algun protocol intern per actuar en cas de que es materialitzin aquests riscs). Aquests plans de protecció civil, els específics, el que fan es derivar o obligar als municipis per a que aquests facin el seu pla d'actuació municipal. Això es vehicula d'aquesta manera donat que s'entén que si hi ha un risc d'incendis o d'inundacions al territori, el municipi que és l'organisme més proper al ciutadà. Per tant s'ha d'establir un protocol per poder donar una primera resposta, en aquests riscs generals i la seva contribució d'aquests es potencia, en la mesura en que, mitjançant la participació col·lectiva

l'emergència es podrà resoldre més fàcilment. Aquests plans d'actuació permeten a l'alcalde com a autoritat en protecció civil, fer alguna requisita o prendre alguna decisió per resoldre l'emergència quan encara no es disposa dels mitjans externs. Aquí es creu important fer un breu parèntesi per introduir de forma sumària les competències que s'atribueixen a l'alcalde com autoritat de protecció civil en virtut de l'article 48 de la Llei 4/1997. Aquestes competències són:

- Elaborar i sotmetre a l'aprovació del ple de l'ajuntament els plans de protecció civil d'àmbit municipal.
- Elaborar i proposar disposicions que en l'àmbit municipal s'hagin de dictar en matèria de protecció civil.
- Elaborar i mantenir el catàleg de recursos i serveis mobilitzables per a la protecció en el municipi.
- Declarar l'activació dels plans de protecció civil d'àmbit municipal i, subsidiàriament, l'activació dels plans d'autoprotecció, declarar-ne la desactivació si l'evolució de la situació ho permet, i comunicar al conseller o consellera de Governació l'activació o desactivació de dits plans, mitjançant el CECAT.
- Presidir la Comissió Municipal de Protecció Civil.
- Exercir la direcció superior del centre de coordinació operativa local, (d'ara en endavant, CECOPAL).

El CECOPAL és el centre on l'alcalde exercirà les funcions de coordinació operativa dels mitjans municipals en l'emergència. El CECOPAL i el CECAT han d'actuar coordinadament durant l'emergència.

Per aquells municipis que tinguin una població de més de 50.000 habitants s'haurà de constituir una comissió local de Protecció Civil. Per a la resta de municipis, és facultatiu però protecció civil suggereix la conveniència en la seva creació. Aquesta comissió estarà integrada per l'alcalde, que en serà el president, i per representants de l'ajuntament i d'altres organismes que participen en els plans de protecció civil. Les funcions que se li atribueixen són consultives, de deliberació i coordinatives. El paper dels consells comarcals serà de suport als municipis que ho sol·licitin, en qualsevol

procés de protecció civil; Planificació, implantació, gestió de l'emergència per a la coordinació de recursos i serveis, etc. Per a situacions d'emergència, els consells comarcals poden crear un centre de coordinació dels recursos comarcals. Finalment, crec oportú donar coneixement del pla d'assistència i suport (PAS). És el pla dels consells comarcals amb els municipis que s'hi adhereixin per conveni⁴⁵.

En aquest sentit, els municipis tenen l'obligació d'elaborar aquests plans però alguns municipis, els que tinguin una població superior a 20.000 habitants o turístics, han de fer un PBEM. També en el cas de que existeixi algun risc especial al municipi que no estigui contemplat a nivell de tot Catalunya, com poden ser caigudes de rocs, esllavissades o moviments de terres, que no estan contemplats com un risc com a tal en el territori de Catalunya pot ser que el municipi també el pugui tenir i pot tenir l'obligació d'elaborar aquell pla específic. Aquests són els 3 grans grups de plans que la llei 4/97 determina que els municipis han de fer. Actualment existeix la possibilitat d'unificar-los en un sol pla, que es DUPROCIM⁴⁶. El municipi com a titular d'algunes activitats com poden ser les llars d'infants o els pavellons municipals també estan obligats a fer els plans d'autoprotecció. Aquí la fórmula jurídica és diferent, per una banda ells són titulars d'una activitat amb els plans d'autoprotecció i, en canvi, amb el DUPROCIM, l'alcalde és l'autoritat de protecció civil (amb aquesta figura ja es pot distingir suficientment). Amb els plans d'autoprotecció existeix un catàleg d'activitats on s'ha d'observar en funció de si aquestes es realitzen o no en el seu municipi⁴⁷, hauran o no de fer aquests plans.⁴⁸

A més s'ofereixen plantilles per a la realització de la planificació municipal a la web del Gencat⁴⁹. En quant al contingut mínim que han d'incorporar els plans per la seva

⁴⁵ Informació extreta del material facilitat per Protecció Civil.

⁴⁶ Decret 155/2014, de 25 de novembre, pel qual s'aprova el contingut mínim per a l'elaboració i l'homologació dels plans de protecció civil municipals i s'estableix el procediment per a la seva tramitació conjunta (DOGC 6759).

⁴⁷ Consultables al següent enllaç: <http://taure.icc.cat/pcivil/map.jsp#tabs-info-risc>

⁴⁸ Informació extreta de l'Entrevista realitzada a Isabel Llombart, responsable de protecció civil al 112 de Tarragona, amb data 22/04/2015.

⁴⁹ Vist a:

http://interior.gencat.cat/ca/arees_dactuacio/proteccio_civil/plans_de_proteccio_civil/plans_de_proteccio_civil_a_catalunya/

tramitació conjunta ens hem de remetre al que preveu l'Índex establert pel Decret 155/2014. Aquest ens indica que hi hauran de figura, en tot cas, els següents documents:

- Document 1: Generalitats i Organització municipal.
- Document 2: Anàlisi del risc.
- Document 3: Vulnerabilitat municipal.
- Document 4: Procediments operatius per risc.
- Document 5: Fitxes d'actuació.
- Document 6: Directori telefònic i catàleg de mitjans i recursos.
- Document 7: Cartografia específica (per a cada risc).

Es considera que el desenvolupament del contingut dels documents que s'acaben de citar excedeix l'objecte d'estudi d'aquest treball. Per aquest motiu no s'hi aprofundirà. No obstant es facilita el següent enllaç⁵⁰ on, mitjançant una guia on s'exemplifica el procediment es pot comprendre amb molta facilitat.

5.4 Els plans d'autoprotecció.

Aquest apartat fa referència a una tipologia de plans que s'han comentat de forma molt sumaria amb anterioritat i que ara es farà una breu explicació dels mateixos. Es considera rellevant l'objecte del seu estudi per a la realització del treball però no es considera que el seu contingut tingui una transcendència tan important com l'anàlisi dels anteriors. Per aquest motiu l'extensió serà mes reduïda, a fi i efecte de garantir un mínim de coneixements per garantir com funciona el model d'emergències de la generalitat en aquesta tipologia de plans.

El marc jurídic que regula els plans d'autoprotecció el trobem al Decret 82/2010, de 29 de juny, pel qual s'aprova el catàleg d'activitats i centres obligats a adoptar mesures d'autoprotecció.

El citat Decret va ser modificat pel Decret 127/2013, de 5 de març, de fixació d'un nou termini per presentar determinats plans d'autoprotecció d'àmbit local i d'adequació

⁵⁰ Vist a:

http://interior.gencat.cat/web/.content/home/030_arees_dactuacio/proteccio_civil/plans_de_proteccio_civil/plans_de_proteccio_civil_a_catalunya/plantilles_plans_municipals/acces_a_les_plantilles/document/Duprocim/Guia_Document-unic-Proteccio-Civil-municipal_versio-inicial.pdf

dels plans d'autoprotecció dels espectacles públics, de les activitats recreatives i dels establiments i espais oberts al públic al Decret 82/2010, de 29 de juny, pel qual s'aprova el catàleg d'activitats i centres obligats a adoptar mesures d'autoprotecció i es fixa el contingut d'aquestes mesures⁵¹. Finalment, d'acord a la previsió efectuada a la disposició addicional segona del Decret 82/2010 que es refereix a l'actualització del catàleg d'activitats que estan obligades a elaborar els plans d'autoprotecció, hem de fer referència al recent Decret 30/2015, de 3 de març, pel qual s'aprova el catàleg d'activitats i centres obligats a adoptar mesures d'autoprotecció i es fixa el contingut d'aquestes mesures.

Tal i com ens avança els preàmbul del Decret 30/2015, l'efecte que es persegueix en quan a l'actualització del catàleg d'activitats és *“Quant al catàleg d'activitats i centres amb obligació d'autoprotecció, es redueixen de manera significativa les activitats i centres afectats per tal d'adequar-lo a aquells en què sigui imprescindible la realització dels plans d'autoprotecció, i es fixen una sèrie de criteris amb l'objectiu de crear un catàleg amb una estructura més senzilla, amb una relació d'activitats i centres més acurada i precisa”*⁵².

Per determinar el contingut mínim que aquests plans d'autoprotecció han d'incloure ens hem de fer referència a la previsió inclosa a l'article 8, que ens remet al Annex II del citat Decret. L'Annex II estableix que el contingut essencial s'estructurarà en els documents següents:

Document 1: Identificació de la instal·lació. Inventari, anàlisi i avaluació del risc.

Document 2: Inventari i descripció dels mitjans i mesures d'autoprotecció.

Document 3: Manual d'actuació.

Document 4: Implantació, manteniment i actualització.

⁵¹Vist a:

http://portaljuridic.gencat.cat/ca/pjur_ocults/pjur_resultats_fitxa/?action=fitxa&mode=single&documentId=686710&language=ca_ES

⁵² Preàmbul del Decret 30/2015, de 3 de març, pel qual s'aprova el catàleg d'activitats i centres obligats a adoptar mesures d'autoprotecció i es fixa el contingut d'aquestes mesures (DOGC núm. 6824)

Seguidament s'estableix quin serà el contingut de cadascun dels documents citats, però donada l'extensió en els mateixos no es creu oportú fer-hi referència. No obstant es deixa el següent enllaç per a facilitar la seva consulta⁵³.

A banda, es realitzen algunes especificacions per raó de l'activitat que es desenvolupa.

El que és més interessant de destacar, al meu criteri, dels plans d'autoprotecció, és la seva tramitació telemàtica. Mitjançant la plataforma HERMES. Aquesta plataforma es crea en virtut de l'ordre INT/193/2011, de 28 de juliol, per la qual es crea el Registre electrònic de plans d'autoprotecció⁵⁴.

El propi Decret 30/2015 estableix el contingut mínim que hauran de presentar els titulars de les activitats afectades per aquesta llei per fer possible la tramitació mitjançant el registre electrònic. Aquest contingut és el que figura al Annex IV i que també es consultable al enllaç facilitat anteriorment.

Protecció Civil també té un paper rellevant amb la gestió dels plans d'Autoprotecció, ja que, ha d'establir sistemes de validació i control de l'administració i també sistemes de coordinació amb el sistema de Protecció Civil en l'emergència. Tot això es veu reflectit a l'Annex 1 A B i C del Decret. En aquests apartats s'estableixen les activitats d'interès per a la protecció civil local (C) , llavors els tràmits hauran d'anar dirigits a nivell municipal. També s'estableixen activitats d'interès per a la Protecció Civil de Catalunya, llavors els tràmits s'hauran d'anar dirigits a la Generalitat.

Ara ja tenim una idea general de les tasques que realitza Protecció Civil i de com està estructurada com a ens autònom dins del model d'emergències de la Generalitat. Tot seguit, per acabar de completar el funcionament d'aquesta institució, es creu oportú fer un breu incís sobre el tècnic en protecció civil municipal.

⁵³ Vist a:

http://portaljuridic.gencat.cat/ca/pjur_ocults/pjur_resultats_fitxa/?action=fitxa&mode=single&documentId=686710&language=ca_ES

⁵⁴ Ordre INT/193/2011, de 28 de juliol, per la qual es crea el Registre electrònic de plans d'autoprotecció (DOGC núm. 5938)

5.5 La figura del tècnic en Protecció Civil

Aquesta figura es crea per combatre la falta d'elaboració o d'actualització en els plans de protecció civil municipals. Per motius molt variats com poden ser les reduïdes dimensions d'un municipi o d'altres, es va constatar que un nombre important de municipis no havia elaborat o actualitzat els plans de protecció civil. El que s'intenta amb aquesta figura del tècnic en protecció civil és que, mitjançant els consells comarcals, com a mínim, existeixi un tècnic a cada comarca. La formació d'aquests la proporciona la pròpia institució de Protecció Civil i aquesta va encaminada a que en cadascuna de les fases que integren un pla d'emergència, el tècnic, tingui els coneixements suficients com a per a saber quan s'ha d'actualitzar cada pla (PBEM, PAM o PEM), com s'ha d'actuar en cada fase del l'activació dels plans (alerta, emergència 1 o emergència 2), la implantació dels mateixos i realització de simulacres i d'aquesta manera pugui assessorar a l'alcalde o autoritat competent en Protecció Civil (el Regidor per exemple en cas de delegació competencial) sobre quina es la matèria que els hi afecta mes al seu municipi o el risc que tenen al seu municipi.⁵⁵

Finalment es considera oportú fer un breu incís, amb caràcter general, sobre la tasca d'implantació que efectua Protecció Civil. Es obvi que, sense que la població prengui consciència dels riscos als quals està exposada, l'eficiència dels plans se'n pot veure molt perjudicada. Per això adquireix tanta rellevància la tasca d'implantació. El programa d'implantació, com a document del Pla de Protecció Civil municipal inclou:

- Informar a totes les persones implicades en la resolució d'una emergència a l'àmbit municipal.
- Sensibilització a la població.
- Realitzar simulacres per provar els procediments i protocols del pla.
- Fer valoracions dels simulacres per actualitzar i revisar els plans amb millores detectades.

Aquesta sensibilització a la població es pretén garantir amb campanyes de sensibilització a la població sobre els riscos. A grans trets, podem identificar els riscos

⁵⁵ Annex 1. Informació extreta de l'entrevista realitzada a Isabel Llobart, responsable de protecció civil al 112 de Tarragona, amb data 22/04/2015

inherents a campanyes estacionals (revetlles amb precaució, aiguats i inundacions, incendis forestals, neu, glaçades,...) i els riscos inherents a campanyes sobre risc tecnològic (risc químic i prova de sirenes)⁵⁶. Aquesta informació es fa arribar a la població principalment mitjançant anuncis publicitaris de sensibilització o a través de tríptics informatius.



57

⁵⁶ Informació extreta del material facilitat per Protecció Civil.

⁵⁷ Imatge extreta del material facilitat per Protecció Civil.

6. La Llei 9/2007, de 30 de juliol, del Centre d'Atenció i Gestió de Trucades d'Urgència 112 Catalunya.

Com s'ha senyalat en el punt 4.2 relatiu al marc competencial, es la Generalitat de Catalunya, amb relació a tot l'exposat, la que te encomanada el desenvolupament legislatiu d'aquelles matèries descrites a l'article 132 de l'Estatut de Catalunya. No obstant, tal i com ens senyala el preàmbul de la llei 9/2007, hem de fer referència al la normativa, en virtut de la qual, s'exigeix al legislador autonòmic Català⁵⁸, la creació d'un model d'emergències que compleixi amb unes determinades característiques per a poder donar una resposta eficaç en la creació del telèfon únic europeu "112".

Com s'ha avançat, la Llei 9/2007 del centre d'atenció i trucades d'urgència 112 a Catalunya, s'aprova en virtut d'un conjunt de normes europees, de les quals cal destacar la Decisió de 91/396/CEE del consell de les comunitats europees del 29 de juliol, relativa a la creació d'un número de trucada d'urgència únic europeu, determina l'obligació d'introduir el número telefònic 112 en les respectives xarxes telefòniques dels estats membres de la Unió Europea, la Directiva 2002/21/CE del Parlament Europeu i del Consell, del 7 de març (directiva marc) que configura el marc regulador comú de les xarxes i els serveis de comunicacions electròniques, la Directiva 2002/19/CE, del 7 de març, relativa a l'accés a les xarxes de comunicacions electròniques i recursos associats, i a llur interconnexió (directiva accés) i la Directiva 2002/22/CE, del 7 de març, relativa al servei universal i els drets dels usuaris en relació amb les xarxes i els serveis de comunicacions electròniques (directiva servei universal).

Donada la gran incidència de dret derivat en aquest àmbit és necessari apunta una breu reflexió realitzada per la doctrina en relació a aquest fenomen. Segons assenyala Parejo Alfonso⁵⁹, es pot afirmar que donat “ *l'actual sistema amb el que es tradueix la integració supranacional dona lloc a una activitat administrativa de les activitats de la UE i de les organitzacions creades per aquesta amb directa eficàcia sobre els ciutadans espanyols, però sobretot, transforma les administracions públiques espanyoles en*

⁵⁸ Partint d'una interpretació temporal, podem afirmar que l'exigència en el desenvolupament normatiu per part del legislador europeu va dirigida al legislador autonòmic.

⁵⁹ Parejo Alfonso, L. *Lecciones de derecho Administrativo* (p. 25). Séptima Edició. València. Tirant lo Blanch, 2014. 978-84-9086-211-7.

administracions indirectes de la UE i per tant, executores també del dret europeu i servidors dels interessos generals supranacionals que aquest formalitza. El caràcter intern del dret administratiu és compatible així amb l'obertura del dret supranacional, doncs la validesa i l'eficàcia directes d'aquest radiquen, a banda dels Tractats dels quals aquest en deriva, en la Constitució Espanyola mateixa, ja que el propi article 93 és el que autoritza la cessió a les institucions de la UE de les competències on el seu exercici és la pròpia manifestació del Dret Europeu. Això ens porta a una evolució progressiva cap al que es qualifica de Dret Administratiu Comú Europeu”.

6.1 Estructura de la llei 9/2007

Aquesta llei s'estructura en quaranta articles, distribuïts en quatre capítols i es complementa amb quatre disposicions addicionals i dues disposicions transitòries.

El capítol I s'estructura en dues seccions. La primera, dedicada al servei d'atenció de trucades d'urgència, estableix la finalitat i les funcions del servei públic d'atenció de trucades d'urgència i les característiques amb què s'ha de prestar i en regula la gestió. La secció segona crea el Centre d'Atenció i Gestió de Trucades d'Urgència 112 Catalunya com a entitat gestora del servei; n'estableix les finalitats i les funcions; determina el règim de col·laboració amb altres departaments, administracions i entitats públiques i privades, i regula l'organització del Centre en els òrgans de govern corresponents.

El capítol II fa referència, entre altres qüestions, al règim jurídic, econòmic, patrimonial, de contractació, de personal i de recursos administratius del Centre.

El capítol III regula el tractament de les dades personals que el Centre incorpori per mitjà de les demandes d'assistència rebudes i el flux d'informació derivat de la resolució dels incidents, mitjançant la creació dels fitxers automatitzats corresponents i el compliment estricte de la legislació de tractament de dades personals.

El capítol IV estableix el sistema d'infraccions i sancions, que ha de controlar l'ús impropï o malintencionat d'un servei públic essencial de naturalesa gratuïta i permanent, mitjançant la descripció dels tipus infractors i de les sancions i la determinació explícita del règim de responsabilitats i de les autoritats amb competències sancionadores.

Les disposicions addicionals regulen el règim de publicitat del número 112.

La disposició transitòria primera regula les relacions entre el Centre d'Atenció i Gestió de Trucades d'Urgència 112 Catalunya i les administracions i les entitats públiques responsables de l'emergència mentre no es formalitzin els convenis i els acords amb aquestes. La disposició transitòria segona regula l'adequació dels plans de protecció civil de les administracions públiques i les entitats i els organismes a determinats preceptes de la Llei.

6.2 Interpretació normativa i funcionament del centre d'atenció i gestió de trucades 112 a Catalunya.

A continuació, seguint en la mateixa línia que amb la llei anterior de Protecció Civil, es van ressaltant aquells articles que són interessants de forma conjunta a aquelles previsions establertes al preàmbul per facilitar la comprensió del model d'emergències actual.

L'article 1 defineix l'objecte de la llei: *“Aquesta llei té per objecte la regulació del servei públic d'atenció de trucades d'urgència mitjançant el número telefònic únic 112 en el territori de Catalunya, que ha d'ésser gestionat per l'Administració de la Generalitat per mitjà de la creació del Centre d'Atenció i Gestió de Trucades d'Urgència 112 Catalunya.”*

L'article 2 fa referència a la finalitat que es persegueix amb la creació d'aquesta llei: *“ La missió principal del servei públic d'atenció de trucades d'urgència és contribuir a donar una resposta ràpida, senzilla, eficaç i coordinada a les peticions urgents d'assistència que faci qualsevol ciutadà o ciutadana en el territori de Catalunya en matèria d'atenció sanitària, d'emergències ambientals, d'extinció d'incendis i salvament i de seguretat ciutadana, amb la coordinació de protecció civil si escau, dels serveis corresponents amb independència de l'Administració pública o de l'entitat a la qual correspongui la prestació material de l'assistència requerida.”*

Per garantir aquesta resposta coordinada, l'estructura orgànica del 112 té com a pilar principal la integració dels diferents comandaments operatius que participen en la

resposta de l'activació d'un pla d'emergència. Per tant, aquí hem de citar els diferents grups d'actuació que hi participen:

- Grup d'Ordre: Aquí principalment hem de fer referència als Mossos d'Esquadra, tot i que, en certes intervencions podran participar de forma coordinada els agents de la Policia Local en virtut de les competències que tinguin atribuïdes en cada territori.
- Grup d'Intervenció: Aquí de forma exclusiva hem de fer referència als Bombers de la Generalitat, independentment que aquesta resposta estigui vehiculada per bombers voluntaris i bombers funcionaris, la representació serà d'aquests últims.
- Grup Sanitari: Aquí hem de fer referència al SEM, el servei d'Emergències Mèdiques.
- Grup de Logística: És un grup molt descentralitzat que s'encarrega d'assegurar la mobilització de mitjans i recursos necessaris per a l'atenció a la població i als grups actuant.
- Grup d'Avaluació del Risc: Aquest grup té una naturalesa dinàmica. En funció del pla que s'activi s'integrarà un col·lectiu o un altre depenent del cas. A títol d'exemple, en cas d'activació del INFOCAT, tenim el grup d'Avaluació dels Incendis Forestals i els Riscos i el pla INUNCAT tenim el grup d'avaluació Hidrometeorològica

A banda d'aquests cinc grans grups, també hem de tenir en compte que existeixen grups de coordinació operativa la finalitat dels quals és garantir una coordinació efectiva en el moment de donar resposta a una determinada situació d'emergència que comporti l'activació d'un pla d'emergència. Per exemple, utilitzant els mateixos exemples anteriors, al Pla INFOCAT tenim el CECAT i el Gabinet d'Informació, amb els seus corresponents plans d'actuació i al Pla INUNCAT, la coordinació del Centre de Comandament Avançat (CCA) on normalment recau sobre la figura del Bomber (el responsable de la regió d'emergències on s'hagi activat aquell pla en concret).

No obstant, el centre d'atenció i gestió de trucades d'emergència 112 a Catalunya atén totes aquelles trucades que posin en coneixement de la institució l'existència d'una situació d'emergència que no estigui vehiculada per l'activació d'un pla d'emergència.

Es a dir, ens podem trobar amb el cas de que una persona es posi en contacte amb el 112 per donar fe d'una situació d'emergència que doni lloc a l'activació d'un pla d'emergència o no. Per exemple, si el alertant posa en coneixement del 112 que està visualitzant un núvol tòxic a la zona del parc químic de Tarragona, això pot donar lloc a l'activació del PLASEQTA (Pla d'emergències del Sector Químic de Tarragona), tot i que això no es habitual, podria donar-se el cas. La majoria de situacions en que el alertant truca al 112 es per donar fe de l'existència d'una situació d'emergència que no dona lloc a l'activació d'un pla d'emergència.

Les funcions del servei estan previstes en l'article 3. S'estableixen les següents:

1. Rebre i atendre les trucades d'urgència al número telefònic d'emergències únic europeu 112 fetes per la ciutadania en el territori de Catalunya.
2. Conèixer l'estat dels recursos de les diverses administracions i entitats per a atendre i resoldre una emergència.
3. Identificar, tractar i avaluar les trucades rebudes al número 112, segons la urgència o el tipus d'incident, de conformitat amb els convenis de col·laboració, els procediments de comunicació i els protocols d'actuació que s'estableixin entre l'Administració de la Generalitat i les administracions públiques o les entitats que tinguin la competència per a prestar materialment l'assistència.
4. Transmetre el requeriment d'assistència als serveis que tinguin la competència per a prestar-la materialment i contribuir, si escau, a la coordinació dels dits serveis activant la prestació d'auxili més adequada en cada cas i assignant prioritats en funció del tipus de demanda.
5. Fer un seguiment de cadascuna de les respostes a les emergències, perquè cada sector implicat conegui l'activitat i les iniciatives que els altres sectors responsables han dut a terme per resoldre-les.
6. Rebre informació dels òrgans, les administracions o les entitats que intervinguin en la prestació material de l'assistència i tractar la informació rebuda.

7. Mantenir actualitzades les bases de dades i determinar els procediments de comunicació i els protocols d'actuació necessaris per a desenvolupar l'activitat del servei, d'acord amb les directrius i els criteris que s'estableixin.
8. Efectuar els controls de qualitat i analitzar les actuacions del servei amb la finalitat de millorar i optimitzar els recursos propis.
9. Atendre els centres de recepció o els punts de resposta de trucades telefòniques amb finalitats específiques que s'incorporin al servei.
10. Transmetre el requeriment d'assistència i informació de les dones que són víctimes de la violència masclista als serveis d'atenció telefònica especialitzats competents.
11. Qualsevol altra funció que estigui relacionada directament amb les d'aquest apartat.

L'apartat segon del citat article estableix que *“El servei d'atenció de trucades d'urgència mitjançant el número telefònic 112 no comprèn la prestació material de l'assistència requerida per la ciutadania ni les decisions sobre els recursos que s'hi han de destinar. La dita prestació correspon als centres directius, les administracions i les entitats competents, d'acord amb llurs normes d'atribució de competències, d'organització i de funcionament.”*

Aquí s'entén que es reforça la idea nuclear de que la creació del centre d'atenció i gestió de trucades d'urgència es desentén de la forma en que es donarà resposta a l'emergència i aquestes decisions correspondran als centres directius encarregats de ventilar-la.

El funcionament del centre d'atenció i gestió de trucades d'urgència 112 a Catalunya es vehicula a través d'una plataforma transversal que permet que els diferents grups d'actuació que intervenen en garantir una resposta coordinada a la situació d'emergència de la que s'ha posat en coneixement pugin disposar de la informació en la mesura que aquesta es vagi obtenint pels operadors que estan interrogant a el alertant. Isabel Llombart ho explica de la següent forma *“Al 112 tenen un arbre de respostes. En primer lloc tenen una sèrie de preguntes que s'han de fer a la persona que truca, i en funció de les respostes l'arbre va avançant en una direcció o una altra. Arriba un moment en que aquest arbre es conclou, aproximadament en un minut o un minut i*

trenta segons, i automàticament en funció del resultat et diu quins són els mitjans necessaris per afrontar aquella emergència. Conforme es van responent les preguntes, la plataforma aquesta de 112 va enviant la informació a les diferents sales dels diferents operatius. Aquí a l'edifici tenim la sala regional de bombers, la sala regional del SEM, la sala regional dels Mossos, la sala regional del CECAT i el 112. Aquesta plataforma esta enviant informació constantment a les diferents sales, de manera que, per exemple, quan s'ha penjat el telèfon l'ambulància si es el cas, ja fa estona que s'està desplaçant al lloc de l'accident i els Mossos si han de fer algun punt de tall ja l'estan realitzant. D'aquesta manera s'escurça el temps de resposta. Això no es així a tots els 112's, n'hi ha que a la mateixa Sala, estan diferents agències diguem i estan rebent la informació al mateix moment. Es tracta de models diferents”⁶⁰.

Per completar el funcionament del centre d'atenció i gestió de trucades d'urgència hem de fer referència al Decret 96/2008⁶¹. Aquest Decret desenvolupa els estatuts de l'entitat de dret públic. L'article 2 estableix que el Centre 112 Catalunya està adscrit al Departament d'Interior, Relacions Institucionals i Participació de la Generalitat de Catalunya. L'article 3 apartat primer estableix que la seu operativa es fixa a la ciutat de Barcelona. No obstant, l'apartat tercer del article citat estableix que el Centre 112 Catalunya estarà dotat de dos centres operatius, un a Barcelona i un altre a Reus. Finalment l'apartat segon delimita territorialment la competència de l'entitat de dret públic establint que l'exercici de les seves funcions serà en el territori de Catalunya.

L'article 5 d'aquest decret estableix l'objecte i finalitats del centre. S'observa plena coincidència amb les previsions que contenen l'article 1 i 2 de la llei 9/2007, ja comentats anteriorment.

El capítol segon desenvolupa el Règim orgànic i funcional de cadascun dels òrgans de govern que l'integren. Tal i com preveu l'article 7, els òrgans de govern són:

- La presidència.
- La Vicepresidència.

⁶⁰ Annex 1. Informació extreta de l'entrevista realitzada a Isabel Llobart, responsable de protecció civil al 112 de Tarragona, amb data 22/04/2015

⁶¹ Decret 96/2008, de 29 d'Abril, pel qual s'aproven els Estatuts de l'entitat de dret públic Centre d'Atenció i Gestió de Trucades d'Úrgència 112 a Catalunya (DOGC núm. 5123)

- El consell Rector
- Comissió Executiva
- La Direcció

A més de l'òrgan complementari de consulta que es la Comissió Tècnica i Gestió de Trucades d'Urgència.

No es creu oportú fer una transcripció literal de les funcions que s'encomanen a cadascun d'aquests òrgans d'acord amb les previsions que s'inclouen en els articles 7 i següents del Decret 96/2008. De totes formes es deixa el següent enllaç⁶² per facilitar la seva consulta. El que si es considera rellevant, a efectes de les funcions que li son atribuïdes i l'objecte que persegueixen les mateixes, es descriure sumàriament a la Comissió Tècnica d'Atenció i Gestió de les Trucades d'Urgència. L'article 23 i 24 del Decret 96/2008 en regulen les seves funcions i la seva composició. De la lectura dels articles citats es dedueix la naturalesa dinàmica en la creació d'aquesta comissió, en la mesura que, la finalitat que persegueix la comissió es *“canalitzar la participació en l'activitat del servei dels centres directius de l'Administració de la Generalitat amb competències sobre els serveis operatius encarregats de l'assistència material a les situacions d'emergència, i també d'organismes i les entitats que signin convenis de col·laboració amb el centre 112 Catalunya.”*⁶³ El denominador comú de les funcions que es descriuen a l'apartat tercer del article 23 és que aquesta comissió es crea com a *“fòrum permanent d'anàlisi, reflexió i debat en matèria d'atenció i gestió de les emergències”*. Per tant, es pot deduir que la naturalesa jurídica de la creació d'aquest òrgans es garantir la permanència d'un debat constant que tingui com a objecte tant l'anàlisi de la compatibilitat dels protocols existents, com la millora dels mateixos a partir d'estudis o de l'experiència en les pròpies actuacions. En la línia de garantir la finalitat que s'encomana a l'òrgan, l'article 24 estableix que la Comissió *“estará integrada per personal que tingui experiència, coneixements i/o responsabilitats en els àmbits de protecció civil, l'extinció d'incendis i salvaments, la seguretat ciutadana, l'atenció sanitària i les emergències ambientals (...)”*.

⁶²Vist a:

http://portaljuridic.gencat.cat/ca/pjur_ocults/pjur_resultats_fitxa/?documentId=495307&action=fitxa

⁶³ Article 23 del Decret 96/2008, de 29 d'Abril, pel qual s'aproven els Estatuts de l'entitat de dret públic Centre d'Atenció i Gestió de Trucades d'Urgència 112 a Catalunya (DOGC núm. 5123).

Les característiques en la prestació del servei⁶⁴ es reflecteixen en l'article 4 de la llei 9/2007, on s'estableix que seran les següents:

1. La cobertura del servei ha d'ésser equitativa i equilibrada per tot el territori de Catalunya.
2. L'accés al servei ha d'ésser universal, gratuït i permanent per a tothom qui es trobi en el territori de Catalunya i s'han de garantir els mecanismes per a assegurar-lo a les persones amb discapacitat.
3. L'atenció del servei s'ha de fer en qualsevol dels idiomes oficials de Catalunya i, com a mínim, en dos dels idiomes oficials en els estats de la Unió Europea.
4. El servei s'ha de donar a conèixer per mitjà de campanyes d'informació que en difonguin la imatge i n'impulsin una utilització correcta.
5. El servei s'ha de configurar com una plataforma de serveis horitzontals integrats entre si per mitjà d'acords o convenis de col·laboració.

L'article 8, sota la rúbrica “ Prestacions pròpies i complementàries del Centre” crec important destacar el que preveu l'apartat tercer del citat article. Inclou la següent previsió: “ *Com a servei complementari, el Centre d'Atenció i Gestió de Trucades d'Urgència 112 Catalunya es constitueix com una plataforma base de suport tecnològic i logístic del Centre de Coordinació Operativa de Catalunya per a comunicar, coordinar i informar de l'actuació dels diversos serveis que hagin d'intervenir en l'activació d'un pla de protecció civil en una situació d'emergència declarada sota la direcció de l'autoritat competent de protecció civil que n'hagi declarat formalment l'activació. El Centre ha de participar en el sistema de comunicació, control i coordinació de les transmissions de la xarxa general d'alarmes i comunicacions de protecció civil.*”

Aquest article reflecteix com s'integra l'estructura del 112, amb la preexistent del CECAT i de Protecció Civil. Aparentment, abans d'arribar a aquest punt del treball es podria considerar un solapament competencial-operatiu entre les estructures o les

⁶⁴ De forma sumaria, consultables a <http://112.gencat.cat/ca/que-som/>

funcions que s'encomanen al CECAT i el Centre 112 Catalunya, però en aquest article queda definit clarament que el paper que assumeix el centre 112 és de plataforma base de suport tecnològic i logístic del CECAT.

Finalment, per acabar amb aquest capítol del treball, és necessari comentar l'existència de dues lleis, que són La Llei 3/2010, de 18 de Febrer, de prevenció i seguretat en matèria d'incendis en establiments, activitats, infraestructures i edificis i la Llei 9/2010, de 7 de maig, de modificació de la Llei 5/1994, de 4 de maig, de regulació dels serveis de prevenció i extinció d'incendis i de salvament de Catalunya.

No es creu oportú fer un anàlisi de les mateixes perquè s'escapen del objecte d'aquest treball, però de totes formes es creu necessari identificar-les, ja que són, en part, amb les quals es regula l'estructura del cos de Bombers de la Generalitat.

6.3. El sistema operatiu.

En aquest apartat del treball s'analitzarà el sistema operatiu del centre d'atenció i gestió de trucades d'urgència 112 a Catalunya.

El sistema operatiu que empra el 112 a Catalunya es el SENECA. Aquest sistema recull totes les emergències que vagin dirigides a qualsevol agència; Bombers, Policia i SEM. A partir d'aquí es decideix en quin cos operatiu es deriva. Els procediments que es segueixen per arribar a la conclusió de que s'ha de derivar en una agència i no amb una altra estan consensuats prèviament amb els diferents cossos operatius. El sistema automàticament envia la informació a l'agència que correspongui, mitjançant la codificació. Aquesta codificació el que reflexa es una escenificació del que està passant, de la informació que esta proporcionant el alertant. Hem de tenir en compte que tot això està vehiculat mitjançant l'arbre de respostes, que es l'eina per excel·lència del 112. Aquest arbre pot concloure aproximadament amb gairebé 500 codificacions diferents⁶⁵.

Com a curiositat, crec oportú senyalar que l'edifici del 112 de Reus esta integrat per les diferents agències que participen en la gestió i resolució d'una situació d'emergència. En canvi, l'edifici del 112 de Barcelona únicament està integrat pel propi 112 i el Servei

⁶⁵ Annex 4. Informació extreta de l'entrevista realitzada a David Ruiz, Tècnic de Suport de Sales Operatives del Centre d'Atenció i Gestió de Trucades d'urgència al 112 (Barcelona), el dia 15/07/2015.

d'Emergències Mèdiques. La rellevància d'aquest fet es inexistent en termes d'operativitat, ja que, realment la pròpia estructura telemàtica del 112 integra totes les agències.

6.3.1 El 112 i el CECAT: Funcionament intern.

El 112 es l'ens que rep la informació que proporciona el alertant. No obstant, les relacions que existeixen entre el 112 i el CECAT han d'estar molt ben definides, ja que, si el 112, per dir-ho d'alguna manera, actua com a “primer filtre” el CECAT es el segon. Aquestes comunicacions es realitzen a través dels comandament del les pròpies institucions. Llavors ,en funció de la manera en la qual conclogui l'arbre de respostes això pot donar lloc a una comunicació al CECAT o no. El criteri per determinar la comunicació de 112 a CECAT serà que, la qualificació obtinguda durant o a la finalització de les preguntes pertinents, sigui de incident rellevant especial (d'ara en endavant, IRE). El que implicarà aquesta qualificació serà que bé per la naturalesa dels fets o per la importància dels fets es cregui convenient avisar al CECAT. El CECAT te una eina que es pròpia del 112. Es tracta d'un visualitzador d'incidents. Per tant, CECAT pot veure que està passant en determinades codificacions. Quan el 112 es posa en contacte amb el CECAT, això implicarà que, de la informació proporcionada en la trucada d'urgència es preveu que es doni lloc a l'activació de diferents agències per a resoldre-la. Com s'ha assenyalat anteriorment, ja sabem que aquesta funció es pròpia del CECAT (centre de coordinació operativa de Catalunya).

En algunes ocasions, podem afirmar que la relació entre 112 i CECAT canvia de direcció. Serà amb aquells casos amb els quals, per la naturalesa de l'emergència, es produeixi una allau de trucades que donen constància d'un mateix fet. A banda dels mecanismes que existeixen per evitar el col·lapse del sistema, el que es important destacar es que, mitjançant el consells que CECAT proporciona al 112, aquest últim ofereix un assessorament mes idoni a la població que està alertant d'aquell fet⁶⁶.

⁶⁶ Annex 4. Informació extreta de l'entrevista realitzada a David Ruiz, Tècnic de Suport de Sales Operatives del Centre d'Atenció i Gestió de Trucades d'urgència al 112 (Barcelona).

6.4 Particularitats del 112 Catalunya respecte d'altres 112's d'altres Comunitats Autònomes.

En relació al que distingeix el funcionament operatiu enfocat des d'una perspectiva de la qualitat del serveis que ofereix el 112 Catalunya respecte dels altres 112's de les altres Comunitats Autònomes es important destacar els següents aspectes:

1. La primera diferència es que, com s'ha assenyalat anteriorment el 112 Catalunya te dues seus, una a Reus i l'altra a Barcelona. Aquests centres estan en contacte permanent, es a dir, si per exemple, la seu de Barcelona es troba en situació de col·lapse, les trucades es desviaran a la seu de Reus i viceversa. Això disminueix les possibilitats de que el sistema entri en col·lapse.
2. La següent seria el sistema d'avisos per a taxi's. Es tracta de que, mitjançant un polsador s'envia una trucada d'emergència al 112. Aquesta trucada implicarà que l'operador pugui escoltar el que està passant a la cabina del taxi i fer les gestions que consideri oportunes, com podria ser derivar-ho a Mossos per a que enviïn una patrulla. A més, es té certesa de la posició del taxi en tot moment.
3. Atenció a persones sordmudes o altres dificultats: El 112 ofereix la possibilitat d'enviar un missatge de text, un fax i també l'avís mitjançant una aplicació per al mòbil. En cas d'observar dificultats per la interpretació de la informació per tractar-se d'un o una alertant amb dificultats de parla, es pot requerir l'assistència del intèrpret de guàrdia.

Finalment, en quan al marge de millora existent, l'entrevistat creu oportú que Policia Local hauria d'estar integrat dins del sistema operatiu. D'aquesta manera s'optimitzaria el funcionament, ja que, a hores d'ara, l'agència o grup d'ordre a la que s'ha de posar en coneixement en els casos que s'escaigui es Mossos d'Esquadra i aquests després han de comunicar-ho a Policia Local.

7. Tendències en l'evolució del model actual.

7.1 Introducció.

Aquest capítol del treball té per objecte fer una reflexió genèrica sobre la tendència en l'evolució del model actual d'emergències de la Generalitat. Donat que ara ja es disposa d'una panoràmica general del model d'emergències, es creu oportú analitzar les particularitats del model actual, partint de la base de l'estructura de protecció civil, és a dir, en la mateixa línia de com s'ha plantejat en el treball des del principi.

7.2 Plantejaments Generals i el model Francès.

En primer lloc, la particularitat per excel·lència en el plantejament en l'organització de Protecció Civil a Catalunya resideix en l'abast territorial. Des d'una perspectiva territorial, almenys en l'estat Espanyol, no es comú trobar una comunitat autònoma que hagi adoptat un plantejament similar. Podem trobar comunitats autònomes integrades per una única província (Madrid i Navarra) que on les competències de protecció civil hagin estat assumides per la respectiva Diputació Provincial. En quan a la pròpia llei de Protecció Civil, Eli Llombart creu que seria necessari un canvi profund, donat que, el període comprés entre la seva aprovació i l'actualitat ha estat un període de canvis, i de canvis molt significatius; per exemple, l'aprovació de l'Estatut de Catalunya ⁶⁷. A més, personalment opino, que el fet que la secció de “Sancions” estigui quantificada en pessetes es un altre exemple que denota aquesta necessitat de renovació.

En quan a la naturalesa del propi sistema operatiu tenim que es tracta d'un sistema reactiu. Tant el Fèlix González com el Marc Castellnou coincideixen amb la necessitat d'implantar o potenciar la pro activitat. És a dir, tenim un sistema que respon en funció de la demanda però que s'han de replantejar totes aquelles tasques relacionades amb la pro activitat, amb la prevenció i la formació amb la prevenció.

Un altre fet que és important de destacar són les deficiències que presenta el model actual. El cap de la Regió d'Emergències de Terres de l'Ebre, identificava que

⁶⁷ Informació extreta de l'entrevista a Marc Castellnou, creador i màxim responsable de la unitat GRAF (Grup de Recolzament en Actuacions Forestals) , i professor del Grau Seguretat Integral. Aquesta entrevista va ser realitzada el dia 06 / 05 / 2015.

principalment deficiències de caire estructural, pressupostàries, formatives i de desequilibri entre bombers funcionaris i bombers voluntaris. A més afegeix “No et puc respondre amb un anàlisi de dir-te... tot i que el que et diria jo és que dels cossos de bombers de l'estat o de fora tenim un cert reconeixement, vull dir per la forma de funcionar. Personalment jo penso que tenim molt de camp de millora que pot ser el que és millorar el que és l'estructura interna com a punt de partida, acabar de completar-la que en alguns camps és evident el nombre d'efectius que falten sobretot a nivell de “comandaments entremitjos”, tenim una mancança enorme de Caporals, i de Sergents, també (però no tant rellevant però important) i això no ens permet acabar d'ocupar posicions de caps de parc i... és tot un engranatge. La primera resposta sempre la garantim en comandaments, jo diria que a nivell global d'efectius un salt seria passar els mínims de 3 a 4, per dotar d'una millor robustesa de la resposta, ja que et permet en una sortida, de la unitat bàsica, que hi hagi un senyor que es dedica a la conducció, un responsable i un binomi. Ara mateix són 3 el mínim d'una sortida, per tant, al binomi hi ha algú que a més te la responsabilitat i bé, és un camp de millora en quan al nombre d'efectius. Això sempre està lligat a condicions pressupostàries. I bé, i la incorporació i l'estructuració dels bombers voluntaris correcta, de bombers voluntaris de forma de que permeti gestionar el que són els equips de guàrdia i de resposta. Aquí tenim molt de camp a treballar i sempre tot és un equilibri, és a dir, hauríem de fer, de buscar la millor solució sempre i quan ens la puguem pagar. A mi, ja m'agradaria anar amb un Mercedes, però la meua economia no m'ho permet, amb anar amb una altra cosa que també te quatre rodes també tinc suficient. Hem de garantir que la resposta al ciutadà es mantingui en uns mínims de seguretat i d'eficàcia i després que sigui amb la major seguretat pels efectius que hi intervenen. Aquí estem parlant de deficiències que podrien ser mes o menys rellevants però ara, amb l'estàndard que tenim de dotacions de parc, hi ha una mancança molt important de Caporals. Per mi és la més rellevant. Després com a model, s'ha de treballar molt amb el tema estructural, de com s'acaba de desenvolupar l'estructura que preveu el Decret d'Estructura, que planteja una estructura però no acaba d'estar dotada i per tant, no permet desenvolupar les funcions o si més no, totes, perquè no tens recursos. L'estructura de comandament està subjecta a treball, a comentari, a millora, perquè tot el tema del Decret de la guàrdia s'està revisant; la figura del cap d'intervenció, el sistema de comandament, tot això està en

procés d'evolució. El pla de carrera és un camp en el que s'està treballant però que no tenim desenvolupat i per tant es un aspecte que necessitem, és a dir, fronts de millora hi ha moltíssims. I si t'ho mires de fora, quan parlem amb tu, diuen, ostres, esteu molt be! Però tenim molta possibilitat de millora. El pla de millora està molt lligat a les competències, a la formació i a tenir les categories ben estructurades. I per tant, que tu puguis promocionar verticalment o horitzontalment a través de les possibilitats o el que vulguis fer. Per tant, jo diria que hi ha un ventall molt ampli de treball que tot hauria de tenir com a premissa la necessitat d'un consens a nivell de partits polítics sobre el model. El model de resposta a l'emergència hauria de ser un model que a nivell polític estigues consensuat i que independentment del partit polític que governés, com a molt s'estigués treballant en la millora “de” i no s'estigués discutint, un dia cap un costat, un altre dia cap a l'altre... és a dir, que arribem amb mes o menys temps es una opció i dependrà molt del pressupost, però que el model estigui clar i que mani qui mani treballem per consolidar-ho no hauria de ser una opció, hauria de ser una aposta de govern però global, de tots els partits que es poden veure involucrats. I això tampoc existeix. És un punt feble del sistema. Mentre no tinguem un acord sobre el sistema d'emergències que volem com a país, serà delicat. I tenen responsabilitat, tots els polítics en acabar definint un model consensuat, però els que formen part de l'organització del cos de bombers també, perquè no hi ha un consens sobre un model determinat. Si el tinguéssim potser seria mes fàcil dir “Ei senyor, volem aquest”. Però tampoc hi es.”⁶⁸

Per tant, aquí s'identifiquen una sèrie de deficiències que no intervenen positivament en l'evolució natural del propi model, com poden ser la falta d'un consens polític o la falta d'un consens intern. També s'identifica un marge de millora important, tant des de la perspectiva dels recursos pressupostaris disponibles com d'una implantació eficient de les previsions que estableix el Decret d'Estructura⁶⁹.

⁶⁸ Informació extreta de l'entrevista a Fèlix González Redondo, Cap de la Regió d'Emergències Terres de l'Ebre, realitzada el dia 05/06/2015.

⁶⁹ Decret 183/2007, de 28 d'Agost, d'estructuració de la Direcció General de Prevenció, Extinció d'Incendis i Salvaments del Departament d'Interior, Relacions Institucionals i Participació i d'organització operativa i territorial del cos de bombers de la Generalitat de Catalunya (DOGC núm. 4958)

En quant a poder definir un model actual per tenir una referència objectiva de en quina direcció avança el model de la Generalitat s'ha de tenir molta cura, ja que, un anàlisi comparatiu que ometi paràmetres bàsics com poden ser la territorialitat, les característiques del propi territori o la capacitat pressupostària de propi ens públic que en suporti la despesa pot donar lloc a conclusions precipitades. Tot i això, el Fèlix González fa la següent reflexió *“Home jo diria que per proximitat, a mi ja m'agradaria semblar-me mes al model francès, sobretot perquè ho tenen molt ben payout, ells van tenir una adequació a les normatives i dels processos interns i de l'organització, em sembla que a partir dels anys 80' i per tant ens porten temps. Aquí es va crear el cos de bombers a l'any 80' i 81' i aquest va ser el seu origen. Evidentment devien mirar diferents models, però es va crear amb una previsió. Llavors, almenys jo que tinc més informació, entre els models anglosaxons, Anglaterra o Alemanya, el model francès. El francès és un bon model i , de fet, quan tens alguna emergència, com pot ser la del avió de “Germanwings”, la capacitat de mobilització i de resposta que te és bestial. Però ho tenen tot molt organitzat, ens porten mes de 20 anys d'avantatge, en lo que és aquesta organització, ho tenen tot molt ben estructurat. També tenen problemes com a tot arreu, però vull dir, que l'organització està molt treballada, està molt més vinculada, i aquí doncs en aquest sentit s'ha de millorar tot allò que t'he dit abans, el que és l'estructura d'organització per una banda i el que és l'estructura de comandaments per una altra per acaba de completar-la, etc ,etc. Tot això juntament amb el pla de carrera ens permetria agafar molta més fortaleza com a organització però estem treballant en aquest sentit. La veritat és que la progressió és molt lenta en aquests aspectes, els canvis o millores, costa molt, va tot molt a poc a poc. Costa molt perquè, en primer lloc, ha d'haver molta gent que ha de coincidir en aquesta visió o s'ha de compartir molt i després s'ha d'agafar com a model el que te dit. Si el model és consensua, bé no et dic que tinguis el model definit. El que passa és el que t'he dit, estem en una fase en la que estem treballant en coses que facilitaran la definició completa d'aquest model, per tant no saps si es abans “ el ou que la gallina” i es treballa tot una mica en paral·lel, i no hem treballat com ara mira, “ hem començat ara de zero” i com s'ha de fer... No se si coneixes el llibre verd del 81', va ser un estudi que van fer els ingeniers que van fer o els caps de brigada quan es va muntar el servei aquí a Catalunya, llavors hi havia quatre brigades, no hi havia regions, Tarragona i*

Barcelona, van agafar a un cap de bombers que normalment era o diputació amb el cas de Barcelona, aquí va ser el primer cap de bombers els arquitecte municipal de Tortosa, que va agafar la brigada de Tarragona, Paco Rialcabo, i a Lleida a va ser l'ingenier forestal em sembla, i aquests juntament amb altres van fer el llibre aquest. En aquest llibre hi ha la previsió de parcs, l'anàlisi del risc, la necessitat de personal, el reglament, que tot i que al any 80' hi havia un esborrany de Reglament, com a cos, no tenim reglament, bombers voluntaris en té. I dius com pot ser això? Bé doncs, ara necessitaríem redefinir això, actualitzar-ho, moltes coses no anirien pel mateix camí, ja que, ha evolucionat tot molt, però necessitaríem fer una actualització de el que seria aquest llibre o el pla director i encarar el mes objectivament possible i amb les majors probabilitats d'èxit una proposta de millora⁷⁰.”

7.3 Gestió de la informació.

Des d'una perspectiva focalitzada exclusivament en la situació dels bombers de la Generalitat i de la seva relació amb Protecció Civil, vaig formula la següent pregunta al Marc Castellnou: “ Tenint en compte l'elevat grau d'especialització en les diferents unitats que integren el cos de bombers (GRAF, GEM, per exemple) i el funcionament de protecció civil com a ens autònom, existeixen problemes alhora de canalitza la pròpia informació referent a l'emergència que puguin atribuir-se a la pròpia estructura i a la pròpia tendència en l'especialització? Em refereixo a si es poden identifica deficiències que siguin purament estructurals. Seguidament ell realitza la següent reflexió; “*En aquests moment la gestió de la informació es definitòria, és a dir, tot el sistema organitzatiu d'emergències a nivell global s'havia muntat en base a una estructura de resposta on la informació viatjava íntegrament per dins de l'estructura organitzativa, però el món d'internet i de les xarxes socials ha trencat amb tot això. Per posar algun exemple, al gran incendi forestal de 2012, les dues primeres hores de l'inici de l'incendi hi havia en circulació aproximadament unes 18.000 imatges de l'incendi i també 18.000 opinions de com anava l'incendi i 18.000 mostres reals en forma de foto de quin era el comportament de l'incendi. L'estructura de comandament de bombers i protecció civil no en tenia cap. Això és una situació de canvi de joc. I això implica que,*

⁷⁰ Informació extreta de l' Entrevista a Fèlix González Redondo, Cap de la Regió d'Emergències Terres de l'Ebre, realitzada el dia 05/06/2015.

els bombers o els sistemes de resposta, o el GEM (Grup d'Emergències Mèdiques), o Mossos, o GRAE (Grup de Recolzament d'Activitats Especials) o qui sigui han d'estar pendents de resoldre l'emergència i garantir la informació de què està passant, com està passant, on està passant i que es pot fer, i paral·lelament ha d'haver una estructura que estigui informant, no posant pressió a l'intervinent per saber que és el que està passant, sinó, agafant la informació que la societat mou i traslladant respostes a aquestes incerteses. Llavors protecció civil hauria d'assumir aquest rol amb la societat, però és més fàcil jugar al rol respecte a la informació interna, és a dir, si el que fem tots es mirar que està passant mitjançant l'intervinent la incertesa que gira al voltant de la intervenció creix, perquè hi ha molta gent que té molta informació però no tenen respostes. Llavors, l'especialització que està motivada per incrementar la qualitat del servei, ha d'anar acompanyada d'una especialització d'intel·ligència, és a dir, una especialització que sigui capaç de pair la informació i contrarestar-la, és a dir, tota l'estructura de l'organització del país hauria de transmetre i emetre tranquil·litat a la població i no intranquil·litat. La disfunció més important que existeix actualment és que, tothom, tant qui gestiona l'emergència com qui està pendent de l'emergència i de la població veuen de la mateixa font d'informació, que és la informació operativa i hauríem d'estar pendents tant de la informació operativa com de la informació social per gestionar la intranquil·litat de la informació social i no utilitza la informació social per augmentar la intranquil·litat de la informació operativa, que és el que està passant actualment. Aquesta estratègia és on hi ha l'especialització i és on hi ha la partida d'escacs més important que definirà, el ser o no ser dels bombers dins de l'estructura d'emergències actual a Catalunya, i no en 10 anys ni en 5 anys, sinó que en 2 o 3 anys en podrem veure els resultats."⁷¹

Per tant, aquí identifica un dèficit important en la gestió de la informació que es transmet en una emergència sense atribuir necessàriament que la mala gestió de la informació sigui a conseqüència o la responsabilitat d'un determinat ens que estigui integrat en l'estructura operativa del model d'emergències actual. No obstant, també suggereix que la idoneïtat, en relació a les funcions que de manera anàloga desenvolupa,

⁷¹ Annex 2. Informació extreta de l'entrevista realitzada a Marc Castellnou, creador i màxim responsable de la unitat GRAF (Grup de Recolzament en Actuacions Forestals) , i professor del Grau Seguretat Integral. Aquesta entrevista va ser realitzada el dia 06 / 05 / 2015.

per a la gestió d'aquest problema hauria de recaure en Protecció Civil. Tenint en compte la informació facilitada per Eli Llombart⁷², es dedueix què, si bé a hores d'ara no existeix un càrrec que tingui encomanada aquesta funció de forma específica (i aquí hem refereixo a canalitzar-la de forma eficient), 112 i CECAT tenen el mateix cap de premsa i, partint d'aquest plantejament estructural, es creu que hauria de ser aquesta figura la que li tingués encomanda la canalització d'aquesta informació.

⁷² Annex 1. Informació extreta de l'entrevista realitzada a Isabel Llombart, responsable de protecció civil al 112 de Tarragona, amb data 22/04/2015.

8. Conclusions

En relació a tot, he trobat oportú realitzar les següents conclusions i pel següent ordre, a fi i efecte de que contribueixi positivament a reflectir els coneixements adquirits en l'elaboració del treball.

1. Alhora d'elaborar el treball tenia clar que per poder realitzar una crítica al model actual o bé determina les tendències en l'evolució del mateix havia de prendre com a base altres models semblants al Català. No obstant, durant la realització del treball i particularment en les entrevistes efectuades vaig entendre que aquest itinerari no era el més adient per una sèrie de motius; Els models dels altres països o les altres comunitats autònomes no poden ser utilitzats per comparar el Català en termes d'eficiència en general bàsicament perquè no reuneixen les mateixes característiques, principalment des d'una perspectiva territorial. Tot i així finalment, donat que així que ho va manifestar el Cap de Regió a l'entrevista, es fa una tímida aproximació al model Francès per raó de la seva proximitat i per les similituds esmentades a nivell organitzatiu en relació al model mixt.
2. Tot enllaçant en l'anterior conclusió, la característica per excel·lència de model d'emergències de la Generalitat es la territorialitat⁷³. El plantejament pel qual s'opta organitzativa i funcionalment per gestionar les emergències, a diferència a d'altres comunitats autònomes, té un abast autonòmic. Això ofereix unes avantatges a nivell de planificació i de gestió dels recursos per resoldre o minimitzar els perjudicis amb caràcter general que poder derivar-se d'una situació d'emergència greu. No obstant, com s'ha pogut observar també es produeixen deficiències a nivell operatiu que tenen un origen purament estructural, en aquest sentit faig referència a les relacions entre protecció civil i bombers tenint en compte que es tingui en compte la capacitat de resposta a efectes de activar o desactiva un pla d'emergència, ja que, aquesta capacitat de resposta hauria de tenir-se en compte alhora de quantificar el nivell de risc existent en unes circumstàncies concretes. En aquest punt crec que es interessant

⁷³ En el cas de Protecció Civil, amb el Decret 479/2006 i amb el cas de Bombers, el Decret de Presidència de 15 de maig de 1980 on certificava el traspàs de serveis de les diputacions a la Generalitat.

valorar el fet de que, s'hauria d'optar per corregir aquesta deficiència del sistema amb la creació de mecanismes de participació entre ambdues institucions. Si s'aconsegueix dotar la representació del cos de bombers, aportant informació sobre la capacitat de resposta, com un dels condicionants dels nivells d'emergència i conseqüentment en la valoració de l'activació o desactivació d'un pla d'emergències les avantatges en termes d'eficàcia poder ser significatives, ja que, la capacitat de resposta defineix el nivell de l'emergència⁷⁴.

3. De les visites i entrevistes realitzades al 112 de Reus i de Barcelona es creu que, tenint en compte la informació aportada pels entrevistats existeix una relació satisfactòria entre ambdós centres i entre aquests i el CECAT. No obstant, personalment crec que el CECAT hauria d'assumir una sèrie de funcions que ara per ara no li estan encomanades tenint en compte el model operatiu vigent. Em refereixo a que, si el criteri que determina que el CECAT coordini les diferents agències que intervenen en la resolució d'una emergència es la qualificació per part del 112 de que es tracta d'un Incident Rellevant Especial (IRE) i que per tant, requereix que, bé per la importància o per la naturalesa de l'emergència aquesta sigui coordinada per CECAT, que passa amb aquelles emergències que no reben aquesta qualificació amb les quals participen mes de dues agències? Doncs que funcionen de manera autònoma sense que hi hagi cap tipus d'intercanvi d'informació entre ambdues fins que no s'arriba al servei. Si que es cert que "control central" gestiona la coordinació entre Mossos i Bombers en aquestes situacions per exemple, però no es una funció, des del meu punt de vista que hagi de recaure sobre aquest òrgan bàsicament perquè no disposa dels recursos de CECAT, organisme creat amb l'exclusiva finalitat de coordinar les emergències dels diferents cossos operatius.
4. Finalment, per acabar, crec que es important realitzar una valoració personal i genèrica del model d'emergències de la Generalitat, la qual crec que no pot ser altra que satisfactòria. En primer lloc crec que s'han adoptat decisions

⁷⁴ Informació extreta de l'entrevista realitzada a Marc Castellnou, creador i màxim responsable de la unitat GRAF (Grup de Recolzament en Actuacions Forestals), i professor del Grau Seguretat Integral. Aquesta entrevista va ser realitzada el dia 06 / 05 / 2015.

complicades en moments determinants que han definit el model d'emergències que tenim, com la de dotar de plena autonomia a Protecció Civil per augmentar l'eficiència en la gestió de les grans emergències, es a dir, adaptant l'estructura institucional al probable abast territorial en la hipotètica (que no improbable) materialització de les situacions d'emergència que preveuen els plans d'emergència. En segon crec que l'estructura funcional del sistema operatiu es clara i no existeix un solapament de funcions entre els organismes que la integren, la qual cosa evita situacions de conflictes competencials que podrien contribuir a una gestió menys eficaç de les emergències en general. No obstant, com s'ha pogut observar en el desenvolupament del treball, existeix un marge de millora important contrastat ens alguns aspectes com ara, la integració de la Policia Local en l'estructura operativa del 112 o el tema del pla de carrera amb el cas de Bombers. En qualsevol cas, es creu que donat que el propi model d'emergències s'ha anat adaptant als nous escenaris que s'han anat plantejant històricament, ho continuarà fent superant les deficiències que s'han posat de manifest en aquest treball i d'altres que han pogut passar desapercebudes.

9. Bibliografia i Webgrafia:

- Barceló, M., Vintró, J. (2011). *Dret Públic de Catalunya*. Segona Edició. Editorial Atelier, 2011. 978-84-92788-65-1.
- Esteve Pardo, J (2014). *Lecciones de derecho administrativo*. Quarta Edició. Madrid. Marcial Pons. 978-84-15948-98-8.
- Generalitat de Catalunya (2009). *Els bombers de Catalunya: Història i present*. Primera Edició. Barcelona: L'Avenç S.L. 978-84-393-8002-3.
- Parada, R. (2013). *Derecho Administrativo I. Introducción: Organización administrativa Empleo Público*. 23ª Edición. Madrid: Editorial OPEN. 2013. 978-84-941696-0-1.
- Parejo Alfonso, L (2014). *Lecciones de derecho Administrativo*. Séptima Edició. València. Tirant lo Blanch. 978-84-9086-211-7.

Articles de Revista Consultats:

- Delgado Molina, S. (2013). La Prevenció dels Riscos Greus en l'Ordenació Territorial. Revista Catalana de Seguretat Pública (RCSP). Publicat el març de 2013.
- Sans i Pinyol, J. , Aghaebrahami Samani, P. (2010). Risc i territori. Una qüestió pendent?. Revista Catalana de Seguretat Pública (RCSP). Publicat el novembre de 2010.

Webgrafia:

Totes les lleis i articles citats al treball han estat consultats al portal jurídic del Gencat i al Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya.

- Web del departament d'interior, Relacions Institucionals i Participació de la Generalitat [www.gencat.cat], dins de les àrees d'actuació: Protecció civil / Plans de Protecció Civil.
- <http://taure.icc.cat/pcivil/map.jsp#tabs-info-risc>

- http://interior.gencat.cat/ca/arees_dactuacio/proteccio_civil/plans_de_proteccio_civil/plans_de_proteccio_civil_a_catalunya/
- http://interior.gencat.cat/web/.content/home/030_arees_dactuacio/proteccio_civil/plans_de_proteccio_civil/plans_de_proteccio_civil_a_catalunya/plantilles_plans_municipals/acces_a_les_plantilles/documents/Duprocim/Guia_Document-unic-Proteccio-Civil-municipal_versio-inicial.pdf
- http://portaljuridic.gencat.cat/ca/pjur_ocults/pjur_resultats_fitxa/?action=fitxa&mode=single&documentId=686710&language=ca_ES
- http://portaljuridic.gencat.cat/ca/pjur_ocults/pjur_resultats_fitxa/?documentId=495307&action=fitxa
- <http://112.gencat.cat/ca/que-som/>

Annex 1.**Entrevista realitzada a Isabel Llombart, responsable de protecció civil al 112 de Tarragona, amb data 22/04/2015**

Iván: Hola, bon dia eli, en primer lloc donarte les gracies per haber pogut concertar aquesta cita aquí al 112 i per haber-me pogut fer una mica de resum general del que es el model d'emergències de la generalitat. Bé, ara tot seguit et faré una sèrie de preguntes i bé, dons començarem. En primer lloc m'agradaria saber si les associacions a les quals es refereix l'article 55 de la llei de protecció civil tenen un funcionament anàleg a les associacions de bombers voluntaris.

Isabel: Doncs no, aquestes associacions de voluntaris protecció civil depèn funcional i orgànicament de l'Alcalde de cada un dels municipis on pertany l'associació. De fet, els voluntaris nomes pot pertànyer a una associació que es la que pertany a cada municipi i l'alcalde com autoritat de protecció civil es el que els ha d'activar i dirlos-hi on han d'anar. El que si que fa el departament es tenir un registre de totes aquestes ass formar els seus voluntaris i establir quines son les funcions que poden duu a terme dintre del seu municipi i com s'ha de regular l'activació d'aquests grups de voluntaris fora del municipi, com s'ha de fer.

Ivan: D'acord, perfecte. He pogut observar que la llei de protecció civil es de l'any 1997 i em preguntava si del teu punt de vista es necessària una reforma de la mateixa en quant al seu contingut.

Isabel: Des de l'any 1997 fins ara el model de protecció civil ha passat per moltes etapes, de fet, abans formava part dels bombers de la Generalitat sotmesos per una mateixa Direcció General, després es va separar... Quan es va separar a mes a mes tenia dins del mateix model, estava el 112 protecció civil, després es va separar del 112 i només es va quedar protecció civil.. Hi ha hagut tota una evolució fins el moment en què ens trobem ara i per tant clar, la llei doncs, tenint en compte que també es va aprovar l'estatut d'autonomia de Catalunya estableix que protecció civil es competència de la Generalitat... Tenint en compte tot això la llei ha quedat bastant obsoleta. Seria necessari fer un canvi, un canvi profund.

Ivan: Val. Ara et faré una pregunta molt genèrica. M'agradaria saber que, des del teu punt de vista, quines creus que son les particularitat que té el model català del 112 de protecció civil respecte de les altres respecte de les altres comunitats autònomes?

Isabel: La majoria de Comunitats Autònomes entenen la protecció civil com un ens integrat dins l'estructura de bombers o be com a part de la sala del 112. Ens trobem en models molt diferents. Hi ha comunitats autònomes que fins i tot els bombers son propis del municipi per tant no son de la comunitat autònoma. En aquest sentit les administracions varien molt d'una comunitat a una altra. Aquí en el que ens trobem es que protecció civil no està integrat ni dins de bombers ni del 112 i això de cara l'exterior es difícil d'explicar el que fem. Per una banda això permet que el 112 es centri molt mes en dona resposta al ciutadà, que es una tasca molt important, ja que, es la primera entrada que tenim de l'emergència. En aquest primer pas que ens ha de fer activar-nos a tots, el 112 te una plataforma molt eficient, ja que, en el moment en que s'està rebent la trucada totes les sales dels diferents operatius estan rebent la informació del que esta passant mitjançant una plataforma transversal i amb un altre sentit també ens permet a protecció civil o al CECAT treballar en altres tasques que son mes pròpies de la planificació, de la informació a la població en general, els consells d'autoprotecció, ens permet centrar-nos en la prevenció i la prevenció del risc, d'entre d'altres feines mes tècniques i que afecten mes a emergències generals. Hem d'anar a les emergències ordinàries que són la majoria d'emergències que entren a la sala del 112. Ens permet obrir-nos a les emergències de gran abast i planificar-les de cara a que si mai ens pot passar doncs, poder actuar en mes diligència. Una altra cosa referent amb això es que, tot i que 112 i CECAT estan separats, protecció civil encara marca quines son aquelles funcions o estratègies generals que ha de seguir el 112 per que el 112 ara mateix es una agència pública que depèn del departament i per una altra banda s'ha mantingut dins de l'estructura de protecció civil, el mateix cap de premsa per les dues agencies per dir-ho així. De manera que la informació que surts a l'exterior parteix d'un mateix òrgan.

Iván: Val, ara m'agradaria que m'expliquessis l'estructura dels plans d'emergència existents en funció de si han de ser elaborats pels municipis o be Protecció Civil, es a

dir, quins són els plans que els ajuntaments estan obligats a elaborar i quins elabora Protecció Civil i perquè son competència seva.

Isabel: Be doncs, Protecció Civil elabora els plans que responen als riscos propis que hi ha al territori de Catalunya. En aquest sentit tenim el PROCICAT, que es un pla general que s'activa en defecte de pla específic que respongui a un determinat risc. En aquest sentit al PROCICAT tenim una sèrie de protocols específics com pot ser el protocol de múltiples víctimes o el protocol de béns. Es tracta d'un pla que respon a les grans emergències. Llavors per normativa tenim establert que hem de fer anàlisi dels riscos que són propis del territori com poden ser el risc d'incendi forestal, el de nevades, el d'allaus, el d'inundacions, el risc químic (aquí a Tarragona tenim gran part del territori afectat per aquest tipus de risc), el risc nuclear (competència de la qual es estatal, tot i així protecció civil disposa d'algun protocol intern per actua en cas de que es materialitzin aquests riscos). Aquests plans de protecció civil, els específics, el que fan es derivar o obligar als municipis per a que aquests facin el seu pla d'actuació municipal. Entenem que si hi ha un risc d'incendis o d'inundacions al territori, el municipi que es l'organisme mes proper al ciutadà, ha d'establir un protocol per poder donar una primera resposta, en aquests riscos generals i pot contribuir en la mesura en que, mitjançant la participació col·lectiva l'emergència es resolgui mes fàcilment. Aquests plans d'actuació permeten a l'alcalde com a autoritat en protecció civil, fer alguna requisita o prendre alguna decisió per resoldre l'emergència quan encara no es disposa dels mitjans externs. En aquest sentit, el municipis tenen l'obligació de elaborar aquests plans però alguns municipis, els que tinguin una població superior a 20.000 habitants o turístics, han de fer un pla bàsic d'emergència municipal. També en el cas de que existeixi algun risc especial al municipi que no estigui contemplat a nivell de tot Catalunya, com poden ser caigudes de rocs, esllavissades o moviments de terres, que no esta contemplat com un risc com a tal en el territori de Catalunya pot ser que el municipi també el pugui tenir i pot tenir l'obligació d'elaborar aquell pla específic . Aquests son els 3 grans grups de plans que la llei 4/97 determina que els municipis han de fer. Ara mateix els poden unificar en un sol pla, que es DUPROZIM. El municipi com a titular d'algunes activitats com poden ser les llars d'infants o els pavellons municipals també estan obligats a fer els plans d'autoprotecció. Aquí la fórmula jurídica

es diferent, per una banda ells són titulars d'una activitat amb els plans d'autoprotecció i , en canvi, amb el DUPROZIM, l'alcalde es l'autoritat de protecció civil i amb aquesta figura ja es pot distingir bastant. Amb els plans d'autoprotecció existeix un catàleg d'activitats on s'ha d'observar si en funció de si aquestes es realitzen o no en el seu municipi, hauran o no de fer aquests plans.

Iván: D'acord. Quan es rep una trucada al 112, com es vehicula l'activació dels recursos per afrontar l'emergència?

Isabel: Al 112 tenen un arbre de respostes. En primer lloc tenen una sèrie de preguntes que s'han de fer a la persona que truca, i en funció de les respostes l'arbre va avançant en una direcció o una altra. Arriba un moment en que aquest arbre es conclou, aproximadament en un minut o un minut i trenta segons, i automàticament en funció del resultat et diu quins són els mitjans necessaris per afrontar aquella emergència. Conforme es van responent les preguntes, la plataforma aquesta de 112 va enviant la informació a les diferents sales dels diferents operatius. Aquí a l'edifici tenim la sala regional de bombers, la sala regional del SEM, la sala regional dels Mossos, la sala regional del CECAT i el 112. Aquesta plataforma esta enviant informació constantment a les diferents sales, de manera que, per exemple, quan s'ha penjat el telèfon l'ambulància si es el cas, ja fa estona que s'està desplaçant al lloc de l'accident i els Mossos si han de fer algun punt de tall ja l'estan realitzant. D'aquesta manera s'escurça el temps de resposta. Això no es així a tots els 112's, n'hi ha que a la mateixa Sala, estan diferents agències diguem i estan rebent la informació al mateix moment. Es tracta de models diferents. Nosaltres hem vist que aquest en funciona i tant, les comunitats que ens visiten de fora, tant a nivell espanyol com internacional, els hi agrada el nostre model.

Ivan: Val. Per concloure, l'última pregunta, quina es la finalitat que es persegueix en la figura del tècnic en protecció civil municipal?

Isabel: Al municipi, com he comentat abans, es autoritat en protecció civil i a més a més la llei de bases regula que hi ha funcions municipals relacionades en protecció civil. El municipi com a tal te molt poques funcions com a municipi, després en te d'altres en que es va derivant, però una de les poques que te es la protecció civil. En virtut

d'aquesta funció el que ha de fer el municipi el que ha de fer es tenir els seus plans elaborats, tenir una persona que tingui coneixement de que s'ha de fer en cada moment a partir de l'actuació d'un pla i a més a més que informi a la resta de grups municipals o de grups d'emergència també de que s'ha de fer, es a dir, que hi faci una formació contínua. Això es difícil, ja que, hi ha municipis que són molt petits i això es molt complicat que pugui haver un tècnic especialitzat en aquestes funcions. Nosaltres potenciem que el consell comarcal doni aquest suport als municipis i que entre tots i que, entre tots els municipis que formin part del consell comarcal es pugui disposar d'un tècnic com a mínim que els mantingui al dia tant en el plans, com en la implantació dels mateixos, realització de simulacres o assessorar en definitiva al alcalde o al regidor sobre quina es la matèria que els hi afecta més o el risc que tenen al seu municipi.

Ivan: D'acord, doncs res més. Moltes gràcies per la teva col·laboració.

Isabel: Moltes gràcies a tu per l'interès que tens per la matèria que no es troba cada dia.

Annex 2.

Entrevista Marc Castellnou, creador i màxim responsable de la unitat GRAF (Grup de Recolzament en Actuacions Forestals) , i professor del Grau Seguretat Integral. Aquesta entrevista va ser realitzada el dia 06 / 05 / 2015.

Iván: Bon dia Marc, en primer lloc agrair-te que vulguis participar en aquesta entrevista per la realització del treball i bé, et faré una sèrie de preguntes que estan dividides en dos blocs. En el primer bloc estan incloses les referents a definir el model 112 Catalunya, l'actual, i el segon va dirigit en enfocar les tendències en la seva evolució. Bé, en primer lloc, amb el naixement dels GRAF l'1 de Març del 1999 fins a l'actualitat, quines serien les principals aportacions generades per aquesta especialització?

Marc: Bé, el GRAF, la seva principal funció es aportar coneixement en matèria de incendis forestal i sobretot en capacitat de treball en situacions de grans incendis forestals. Un dels principals problemes dels sistemes operatius de resposta, es quan s'enfronten a emergències que es mouen mes ràpid pel territori del que es mou el mateix sistema d'emergència i llavors es necessària la proactivitat o la visió del que passarà per avançat, o sigui, bombers, està habituat a tots els serveis a respondre a una emergència i quan esta passant alguna cosa estàs intentant evitar que allò es faci mes gran o a solucionar el que està passant, per tant, es un sistema reactiu. En emergències de certa magnitud fa falta, no nomes un sistema reactiu, sinó també un sistema proactiu, es a dir, “ això es el que està passant, no ho puc evitar i està passant, que es el que passarà i cap on evolucionarà i per tant que puc fer per que el que passarà no acabi passant ”. Això es el que aporta el GRAF, aquesta capacitat d'anàlisi i aquesta capacitat de visió o el que s'anomena doble velocitat d'extinció que consta de la velocitat d'extinció que coneixem i la que consisteix en anticipar-se als esdeveniments. Això evidentment implica una millor gestió de la informació, molta mes cartografia (abans no n'hi havia, ara n'hi ha) i implica tot el tema de la guàrdia de suport, es a dir, una guàrdia a l'ombra, que el que fa es monitoritzar el que esta fent la guàrdia operativa. Tot això ho ha aportat el GRAF en sí i s'està aplicant en molts tipus d'altres emergències. GRAF, va ser el primer pas a les grans emergències. Això es possible amb bombers de Catalunya, tot i que es cert que en

molts altres llocs d'Espanya i França s'estan aplicant models GRAF també ara. Però va ser possible perquè bombers gestionava tota Catalunya com un sol organisme, no província a província. Llavors Catalunya es el lloc on la gestió de les grans emergències te el camp mes abonat per poder créixer, que no per exemple, en llocs on s'opta per una visió mono provincial on seria extremadament estrany i el col·lapse no seria tant comú, o sigui, bàsicament en els últims quinze anys hi ha hagut 27 dies de grans emergències forestals, es a dir, molt pocs dies, ja que, constitueix un 0,2 % de les emergències que tenim, però es necessària tenir una bona capacitat de resposta en aquest 0,2% perquè es un moment en que el cos de bombers es col·lapsa. Col·lapsa perquè si apliques el sistema reactiu, es a dir, intentes reaccionar a alguna cosa i no pots, la manera humana es seguir intentant reaccionar i clar, quan intentes seguir intentant solucionar una emergència i no pots acabes esgotant tots els recursos que tens i posteriorment no tens capacitat ni per solucionar aquella ni cap altra que surti de forma paral·lela a la primera. Per tant, l'objectiu final es evitar el col·lapse i no solucionar el que tens, sinó garantir una capacitat de resposta continuada. Aquest es un dels objectius bàsics que s'aconsegueix al incorporar els sistemes d'emergència com es el GRAF, prenent consciència en que l'objectiu bàsic es intentar no col·lapsar i per tant acceptar els teus límits la qual cosa es tradueix en saber que es pot fer i que no, i per tant, si per garantir la continuïtat en la capacitat de resposta això implica que l'emergència es faci mes gran serà la manera òptima d'actuar, ja que, com a mínim no hi perdrem el cos de bombers en l'emergència. Aquesta es bàsicament la filosofia i això impacta molt en la visió que es tenia als anys 70', on recursos i tecnologia resoldrien les emergències i que sinó ho feien era perquè no estaven ben organitzades. Llavors a finals dels anys 90', s'incorpora aquesta nova visió, es a dir, recursos i tecnologia ens ajudaran a resoldre mes emergències de les que podríem resoldre sense, però l'organització ens ho permet fer de forma mes pautaada, mes organitzada i mes segura, però tot i així tenim un límit i l'objectiu es que el límit no produeixi el col·lapse, es a dir, no es l'objectiu que havia abans on l'objectiu nostre era resoldre qualsevol emergència en qualsevol camp, es un canvi.

Iván: Val, perfecte. La segona pregunta es fonamenta amb la primera de les entrevistes que vaig realitzar, que va ser amb Isabel Llombart, actualment ocupa el lloc de

responsable de protecció civil del 112, la qual em va facilitar molta informació, però el què no em queda massa clar es si, a partir de l'activació d'un pla de protecció civil, com funciona el repartiment de les responsabilitats entre bombers i protecció civil i la pròpia coordinació que hi ha entre les mateixes.

Marc: Bàsicament a hores d'ara, protecció civil identifica un risc, un risc qualsevol, es fan els perceptius informes de risc i això provoca l'activació o no d'un pla d'emergència. Qui ha d'activar el pla es protecció civil en base a l'aprovació dels diferents riscos i l'activació del propi pla implica que qualsevol ens que formi part en l'activació d'aquell pla s'ha de posar al nivell de resposta que està identificat al pla d'emergència i al nivell corresponent del pla d'emergència, es a dir, per exemple, un pla d'emergència de previsió de nevades, implicarà que bombers i mossos estiguin al nivell d'alerta d'aquell pla, que les autopistes i les carreteres han d'estar al nivell i que els termes municipals han d'estar al nivell. Protecció civil es qui coordina les diferents agències involucrades en el risc. Ara bé, el qui decideix el nombre de recursos que hi dedica, com s'utilitzaran, varia en funció de la tipologia de l'emergència. Per exemple, si tenim l'activació del INFOCAT en fase de prealerta, doncs implicarà que les ADF han d'estar amb un nivell, que els mossos han d'estar amb un nivell, que les comunicacions públiques han d'informar del risc, etc. Bombers ha de respondre o ha de garantir que te els recursos suficients per a respondre, però es bombers internament qui decideix com ho fa, com també ho fan els mossos, a no ser que es tracti d'una situació excepcional on bombers diguin que no disposen dels recursos necessaris i llavors protecció civil activaria els mecanismes per sol·licitar ajuda a altres comunitats autònomes o a altres països. No obstant, protecció civil assumeix el rol de garantir que tothom està assabentat del risc. Es pot donar una situació contrària. Per exemple, aquest passat 15 de Març, van haver-hi una sèrie de petits incendis sense haver una situació meteorològica de risc extrem que impliqués l'activació del INFOCAT, però alhora si que hi havia una situació meteorològica que propiciava l'aparició de molts serveis. Llavors el problema es que, quan el criteri per l'activació d'un pla es el risc en sí, es una cosa, però si et bases en el risc en sí i la capacitat de resposta n'és una altra. El que passa es que, una sèrie de petits incendis amb la situació de bombers a l'hivern produïa que hi haguessin molt parc en servei i per tant, bombers no tinguessin capacitat de

resposta produint el col·lapse en certs llocs. El context era que, en el nostre territori, hi havien el parc d'Ascó i Mora d'Ebre en un petit incendi a García, el parc de Gandesa amb un petit incendi a Batea, els voluntaris no sortien, estaven el parc de Tortosa i Amposta en un foc a Deltebre, qui carai respondrà ara si tenim un accident de trànsit o s'està cremant una casa a Benissanet? Hauran d'anar el parc de Falset i el de Reus al servei de Benissanet? Bé, es tractava d'una situació de col·lapse. Llavors, el que va passar es que protecció civil no va activar el pla amb prealerta, el qual no va permetre d'una forma clarament justificada que bombers pogués activar mes recursos mitjançant les hores extres. Protecció civil esta pensada en el sentit de que activa un pla i els organismes involucrats el despleguen, però també hauria d'estar pensada en el sentit de què, els que han d'activar-lo tenen unes necessitats... es a dir, l'objectiu de protecció civil hauria de ser garantir que aquestes necessitats estan cobertes. Bé, doncs penso que fa falta un punt de maduresa en aquest sentit.

Iván: Val, bé, doncs amb el que m'acabes de dir ja justifiqués en certa manera la pregunta que et faré a continuació però, tot i així la formularé. Quin seria el grau de satisfacció que existeix entre la coordinació i el repartiment de responsabilitats entre protecció civil i bombers tenint en compte les deficiències que orgànicament acabes de manifestar en l'anterior resposta?

Marc: El grau de satisfacció no es bo. I no ho és perquè, bombers o un sistema d'emergències òbviament se li han de posar límits perquè organitzativament els recursos existents per respondre a situacions d'emergència gairebé mai tindries un límit. Tot i així hauria d'existir aquesta doble via de comunicació i aquesta no es tant evident aquesta doble via de comunicació. Llavors la gent que adopta decisions sobre les emergències, hauria de poder tenir una participació mes elevada amb el tema de decidir els nivell d'emergència perquè protecció civil valora les emergències en base als danys tenint en compte que tot funcionarà i bombers valora l'emergència en base als danys i en base a la capacitat de resposta, per tant, la capacitat de resposta hauria de ser un dels condicionants del nivell d'emergència. Per exemple, el vent a 10 km/h amb un desplegament de 500 bombers repartit en tota Catalunya no implica un risc elevat d'incendi forestal, ara be, el mateix vent amb un sol vehicle de bombers per a tota Catalunya implica un risc extrem d'incendi forestal, no es nomes el combustible (massa

forestal) sinó també la capacitat de resposta el que s'hauria de tenir amb compte. Llavors es aquesta una mica la jugada, el que t'he comentat abans, es a dir, bombers es el cos que ha de resoldre o es el cos que ha de respondre? De moment som el cos que hem de resoldre, però si ho som, hauríem de tenir una mica mes de pro activitat en aquest sentit per part de la resta. Si bombers es el braç armat de la protecció civil amb la resposta, i el que ha de resoldre es tota l'estructura de Protecció Civil, llavors hauria d'haver un altre canvi en aquest sentit, ja que, la responsabilitat també hauria d'anar diferent tenint en compte que bombers assumeix tota la responsabilitat i Protecció Civil nomes les pròpies com a òrgan de coordinació que és, es a dir, el que coordinar no es bàsicament el que “ treu les castanyes del foc”, es a dir, si comparant-ho amb l'estructura d'un equip de futbol, existeix el cap de l'àrea esportiva i l'entrenador. L'entrenador es el responsable de que l'equip obtingui els resultats esperats i cap de l'àrea esportiva es qui coordina, però qui fa les alineacions es l'entrenador. El que no s'entendria es que l'entrenador assumís totes les funcions pròpies del cap de l'àrea esportiva a més de les que li són pròpies com entrenador però que les alineacions les elaborés el cap de l'àrea esportiva. Doncs això es el mateix “ ball de bastons”.

Iván: Val, perfecte. Doncs finalment, per acabar amb el primer bloc de preguntes, quines peculiaritats identificaríem entre el model d'emergències català respecte del adoptat per altres comunitats autònomes?

Marc: Doncs, respecte de les altres comunitats autònomes es un mica més complicat, perquè en altres comunitats autònomes hi ha mes intervinents, es a dir, bombers de Catalunya assumeix totes les emergències per entendre'ns. A altres comunitats autònomes, com Aragó o València existeixen cossos forestals i també moltes estructures privades. Llavors, Protecció Civil en aquests territoris te un rol de coordinar i informar i desplegar uns recursos, però aquí la mateixa emergència està assumida pel mateix cos de bombers, es a dir, coordinar un intervinent no es necessari. Aquesta seria la peculiaritat. El que es necessari es troba un lloc i protecció civil a Catalunya hauria de trobar aquest lloc per sobre d'on es situa ara, ja que si no ho fa, força a bombers a baixa un lloc per sota la qual cosa implicarà el desmembrament del propi cos de bombers. La idea de protecció civil en base a unitats uniprovincials, xoca amb una autonomia que

s'organitza com autonomia no com a diputacions i per tant, o bombers baixa i es desmembra o Protecció Civil puja i reforça bombers, aquesta es la idea.

-**Ivan:** I existeixen comunitats autònomes que poguessin tenir un model similar al nostre en alguns aspectes?

- **Marc:** Seria el cas de comunitats autònomes uniprovincials, es a dir, Madrid i Navarra. Amb el qual el problema que acabo d'identificar no existeix.

- **Ivan:** Val, doncs ara començaré amb els segon bloc, que són les preguntes referents a identifica les tendències en l'evolució del model actual. La primera pregunta es, tenint en compte l'elevat grau d'especialització en les diferents unitats que integren el cos de bombers (GRAF, GEM, per exemple) i el funcionament de protecció civil com a ens autònom, existeixen problemes alhora de canalitza la pròpia informació referent a l'emergència que puguin atribuir-se a la pròpia estructura i a la pròpia tendència en l'especialització? Em refereixo a si es poden identifica deficiències que siguin purament estructurals.

-**Marc:** En aquests moment la gestió de la informació es definitòria, es a dir, tot el sistema organitzatiu d'emergències nivell global s'havia muntat en base a una estructura de resposta on la informació viatjava íntegrament per dins de l'estructura organitzativa, però el món d'internet i de les xarxes socials ha trencat amb tot això. Per posar algun exemple, al gran incendi forestal de 2012, les dues primeres hores de l'inici de incendi hi havia en circulació aproximadament unes 18.000 imatges de l'incendi i també 18.000 opinions de com anava l'incendi i 18.000 mostres reals en forma de foto de quin era el comportament del incendi. L'estructura de comandament de bombers i protecció civil no en tenia cap. Això es una situació de canvi de joc. I això implica que, els bombers o els sistemes de resposta, o el GEM (*Grup d'Emergències Mèdiques*), o Mossos, o GRAE (*Grup de Recolzament d'Activitats Especials*) o qui sigui han d'estar pendents de resoldre l'emergència i garantir la informació de què està passant, com està passant, on està passant i que es pot fer i paral·lelament ha d'haver una estructura que estigui informant, no posant pressió a l'intervinent per saber que es el que està passant, sinó, agafant la informació que la societat mou i traslladant respostes a aquestes incerteses. Llavors protecció civil hauria d'assumir aquest rol amb la societat, però es més fàcil

juga al rol respecte a la informació interna, es a dir, si el que fem tots es mirar que està passant mitjançant l'intervinent la incertesa que gira al voltant de la intervenció creix, perquè hi ha molta gent que te molta informació però no tenen respostes. Llavors, l'especialització que està motivada per incrementar la qualitat del servei, ha d'anar acompanyada d'una especialització d'intel·ligència, es a dir, una especialització que sigui capaç de pair la informació i contrarestar-la, es adir, tota l'estructura de l'organització del país hauria de transmetre i emetre tranquil·litat a la població i no intranquil·litat. La disfunció mes important que existeix actualment es que, tothom, tant qui gestiona l'emergència com qui està pendent de l'emergència i de la població beuen de la mateixa font d'informació, que es la informació operativa i hauríem d'estar pendents tant de la informació operativa com de la informació social per gestionar la intranquil·litat de la informació social i no utilitza la informació social per augmentar la intranquil·litat de la informació operativa, que es el que està passant actualment. Aquesta estratègia es on hi ha l'especialització i es on hi ha la partida d'escacs mes important que definirà, el ser o no ser dels bombers dins de l'estructura d'emergències actual a Catalunya, i no en 10 anys ni en 5 anys, sinó que en 2 o 3 anys en podrem veure els resultats.

Iván: D'acord. La següent pregunta fa referència a què, tot i que abans ho hem comentat breument, es cert que hi ha comunitats autònomes que han incorporat o que s'estiguin plantejant incorporar models similars al nostre tant des del punt de vista que tenen sobre l'estructura funcional del 112 o bé l'estructura de bombers a nivell autonòmic. Es podria afirmar que hi hagi alguna comunitat autònoma que s'hagi pogut inspirar en el sistema català?

Marc: Sí. En el sistema català a nivell de com treballem en incendis forestal s'hi ha inspirat tothom, ja que, tothom utilitza l'alta pressió i el ràcord Barcelona, això a nivell operatiu. A nivell organitzatiu, diguem que València, Navarra, molt bona part del que es Madrid amb aquest moment i Les Illes Balears, s'han inspirat o han intentat muntar les seves estructures d'acord amb les bases que planteja el model català. França també, però també hem de dir que Catalunya a “ begut molt de França” i mes tard França a begut coses de Catalunya. Ara mateix diguem que, els cossos nord-europeus, Noruecs, Suecs, Danesos i Anglesos estan mirant molt el model Català, per adaptar-se a les grans

emergències del canvi climàtic. Mai hi ha fotocòpies d'un model a un altre, però sí que es cert que hi ha moltes bases d'informació sobre l'experiència. Si inicialment n'hi havia en el pla autonòmic, ara també n'hi ha en els països nord-europeus. En aquest sentit es pot afirmar que Catalunya està jugant un paper important.

Iván: Molt bé. Llavors amb tot el que hem estat parlant i amb alguna cosa més que vulguis incorporar, cap on creus que evoluciona el nostre model d'urgències actual? Perquè?

Marc: El model d'emergències actual està en un moment de xoc perquè és un moment en què necessita créixer perquè és un moment en que es produeix una màxima demanda de donar resposta en un context de situació de crisi econòmica, on la certesa en les inversions econòmiques en un territori és més important que mai i llavors tenir la certesa sobre la inversió que es fa en un territori dependrà en la mesura de que es produeixi una emergència i que algú en respongui i això requereix la presència d'un cos de bombers fort o una estructura d'emergències integrada forta i això en aquests últims 5 anys s'ha vist "capat" pel que han estat realment les inversions en aquest món, llavors estem caminant pel fil que ens portarà a desmembrar-nos i tornar a ser un cos de bombers provincial o comarcal o mantenir l'estructura d'emergències a escala nacional. I aquest és el "ball de bastons". Si, protecció civil és capaç de liderar que per coordinar les emergències a Catalunya necessita uns operatius forts i no dividits, anirem endavant i sinó ens desmembrarem, ja que, és inaguantable que una estructura d'aquest nivell sense una coordinació coherent i amb un respecte a les necessitats que hi ha. Òbviament protecció civil ha de definir el nivell de risc molt millor, per tant no tant sols ha d'informar, ja que, si és el responsable d'activar els plans ha de dir el nivell de risc i el món operatiu s'ha d'adaptar amb aquell nivell de risc i això es tradueix en una cosa molt clara, una cosa que políticament no som prou valents per acceptar, que és, definir un nivell de risc, adaptar la capacitat de resposta amb aquell nivell de risc i acceptar quines emergències es solucionen i quines no. Per tant, que és el que està protegit i que no. Per tant es tracta d'aportar certesa amb aquestes inversions, no podem seguir dient que farem el que podem i que ho solucionarem tard o aviat, ja que, això no dona cap mena de seguretat. Es tracta de dir; "Farem fins aquí i a partir d'aquí no podem fer". I aquesta és la pedra angular, és a dir, si som capaços de ser madurs i de dir que podem

fer, que es el que podem assumir i que es el que no i en la mesura que donem certesa d'aquestes realitats el país podrà invertir amb nosaltres. Si no som capaços de fer-ho i seguim intentant jugant amb la incertesa del que podem fer, no serem un valor on invertir perquè som insegurs i inevitablement ens desmembrarem. Hauran estat 40 anys d'història molt bonics però haurà estat una pèrdua.

Ivan: Val. I ja per acaba, una última pregunta. Aquesta informació la sé perquè hem consta (*vaig participar-hi*), la formació de bombers amb incendis forestals, molts cops s'intenta vehicular mitjançant la participació d'altres institucions autonòmiques o be estatals, com pot ser la UME (*Unitat Militar d'Emergència*). Llavors amb relació a tot el que hem estat comentant fins ara i amb les situacions de risc col·lectiu que ha de gestionar protecció civil, el punt de partida que tenen bombers amb incendis forestals, podria ser d'inspiració d'altres emergències? Es a dir, vivim en un món molt globalitzat i s'han d'afrontar les situacions d'emergència amb tots els recursos i totes les institucions.

Marc: Amb foc forestal ho hem fet perquè es l'emergència mes evident en la qual ens veiem superats. I per això s'han buscat exercicis, col·laboracions i cooperacions exteriors perquè es l'única manera que el dia de l'emergència puguis treballar en condicions es si ja et coneixes. En la resta de serveis s'hauria de fer exactament el mateix, de fet, s'ha començat a fer, en temes de rescats, en temes de treball marítim, en riscos tecnològics, però diguem que el retorn d'experiències a escala global, i a escala global per nosaltres seria Europa Occidental, es bàsic. Es a dir, no ens podem permetre, que per exemple que Benissanet i el seu Grup Fruiter no s'estiguin preparant per un incendi com el que va haver a Tàrraga fa uns dies⁷⁵, això vol di que els de Tàrraga haurien de traslladar l'experiència que han tingut als d'aquí (Grup Fruiter), ni tampoc ens podem permetre que tot el que estigui passant a nivell d'emergències a Marsella (situacions problemàtiques), o a Noruega amb totes les decisions que s'estan adoptant per la situació del canvi climàtic, o a Suïssa amb els incendis d'alta muntanya, en tot això hem d'estar al dia. Un nomes es pot preparar per allò que coneix, i si desconeix el

⁷⁵ Aquí el Marc fa referencia a un servei on es va incendiar una cooperativa agrícola a Tàrraga i remarca la poca incidència en la prevenció en una altra " Grup Fruiter" a tall d'exemple, aportant una visió crítica d'un fet concret.

que està passant a altres llocs no es pot preparar fins que li passa. Llavors, en la situació actual en que la informació circula tant ràpid no es de rebut, que esperem a actuar a la segona emergència perquè en la primera fallarem i serà on aprendrem i la segona es on resoldrem. Hem de ser exigents i hem de ser capaços de resoldre la primera emergència en tant que si hi ha altres llocs on els hi passa en podem aprendre. Ja no existeix una frontera que limita la informació que tens, simplement existeix una frontera personal que limita la teva voluntat de saber o voler saber que es el que està passant. Es tracta d'assumir una mica més de responsabilitat pròpia. Com a professionals no sol hem d'estar equipats en uns EPI's⁷⁶ fantàstics, sinó que també hem de tenir un coneixement excel·lent del que està passant fora i això no depèn de que ens ho donin sinó de que vulguem aprendre.

Ivan: Molt be, doncs ja esta, res mes. Moltes gràcies per la teva participació.

Marc: Ja diràs quan ho corregim (...)

⁷⁶ Equips de Protecció Individuals

Annex 3.**Entrevista a Fèlix González Redondo, Cap de la Regió d'Emergències Terres de l'Ebre, realitzada el dia 05/06/2015.**

Iván: Be, bon dia Fèlix, començarem l'entrevista, en primer lloc t'agrairia que diguessis el teu nom complet i el càrrec que ocupes.

Fèlix: Bon dia, sóc Fèlix Gonzalez Redondo i sóc el cap de la Regió d'Emergències de Terres de l'Ebre.

Ivan: Val. En primer lloc doncs, et preguntaré sobre les característiques específiques del model d'emergències de la Generalitat i que el distingeix sobre els altres models de les altres comunitats autònomes.

Fèlix: Be el model d'emergències de la Generalitat esta basat en la disposició de dos col·lectius de bombers funcionaris que tenen una resposta permanent, una presència temporal-permanent, i la dels bombers voluntaris i que d'alguna manera donen resposta en funció de la demanda per facilitar la cobertura en el territori en aquelles punts mes allunyats o en menys població on la capacitat d'arribar-hi amb bombers funcionaris esta mes diferida, llavors per acabar de completar aquesta cobertura amb un temps estimat de resposta on hi hagi població on aproximadament l'arribada se'n preveu que sigui com a molt, d'uns 30 minuts com a límit, fa falta integrar tot el col·lectiu de bombers voluntaris i això permet tenir una xarxa de resposta que permet el compliment d'aquest objectiu per cobrir una part molt rellevant del territori.

Iván: Val, en l'activació d'un pla de protecció civil, la representació de bombers es vehicula a través de la pròpia protecció civil, creus que per garantir una gestió òptima dels recursos en l'activació d'un pla aquesta participació dels bombers s'hauria de replantejar amb el sentit de que tinguessin una participació mes activa i no que estigues indirectament representada per protecció civil?

Fèlix: Be, jo no veig exactament el funcionament o la resposta a l'emergència lligada amb un pla d'emergència, no tota la resposta, ja que, nosaltres som bàsicament un cos

reactiu. Hem de millorar molt la capacitat de pro activitat, hem de tenir una millor capacitat de ser mes proactius amb el tema de la prevenció, però som un cos que respon sempre a demanda, es la part mes rellevant. Aquesta part de demanda no depèn ni de protecció civil ni de bombers, depèn del ciutadà que es troba en una situació d'emergència i que truca . Clar que es vehicula a través del 112 que es un organisme autònom que depèn de la direcció general de protecció civil. Des d'allà es deriva als agents que han de donar resposta, per tant es deriva a bombers, a sanitaris a policia depenent de l'afectació mes rellevant que tingui. Per tant, no es tant que protecció civil gestioni o com ho faci sinó que posa el vehicle per a que arribi la sol·licitud d'emergència. Això amb caràcter general, si que es cert que a nivell de determinats riscos, que son mes rellevant i que socialment es considera que hi ha d'haver una planificació i previsió de resposta prèvia i s'elaboren plans d'emergència per a determinats riscos concrets. I clar, en cada pla d'emergència ja s'estableix els nivell d'activació, les condicions que provoquen aquesta activació etc. I s'estableixen els grups operatius que faciliten la resposta global en aquella emergència que té un caràcter o es mes rellevant, tant com a per a que hagi donat lloc a l'elaboració d'un pla d'emergència. Per exemple podem parlar d'un infocat o del inuncat, o d'un pla que no es a nivell comunitari que es el pla PENTA. Tot tenen mes o menys el mateix esquema, a part de qui es la responsabilitat de activar-lo o no, que sempre està lligada al conseller o al ministre i delega en el director general de partida. La responsabilitat original es del conseller o ministre. Aquest te un equip d'assessorament i després també existeix l'altra part de resposta operativa. Aquí sempre hi ha la part logística, que te a veure amb la possibilitat de desplaçar, d'allotjar, de donar vestimenta, avituallament a les persones afectades, no als equips d'intervenció sinó a les persones afectades, i normalment recau molt en la part de protecció civil, amb els convenis que pugui tenir amb empreses per donar aquesta resposta. Hi ha el grup sanitari sempre, el grup d'ordre sempre, el grup d'intervenció (integrat bàsicament pel cos de bombers) i d'altres. Si pensem amb l'activació del pla INFOCAT, tenim també el grup d'anàlisi, després també estan les ADF, els agents rurals al grup d'intervenció però ni han altres plans al grup d'intervenció que no, però si per exemple estem parlant de risc químic doncs s'integren personal tècnic i de seguretat que coneix el risc químic com a assessorament a la intervenció. Bé, normalment son 5 grups; Logística, Sanitari, Ordre, Intervenció i.. ara..

doncs me falta un grup que ja hem sortirà però protecció civil aquí es el qui coordina el que es l'activació del pla i de més, perquè es qui determina en funció de les condicions que preveu el pla quan s'activa i en quin nivell s'activa. Ell es el responsable de l'activació del pla i això te que veure col·lateralment amb la resposta, perquè independentment de que estigui activat un pla, si hi ha hagut algun ciutadà que ha trucat al 112 per algun motiu, li arribarà la demanda. Per exemple, si es truca al 112 alertant de que hi ha hagut un incident químic en una indústria, independentment de que pugui seguir el seu procés i activar o no activar el pla l'emergència segueix el seu procés, nosaltres farem la sortida, tot i no estar activat el pla. Passa amb el risc químic, i passa a l'infocat, primer anem a apagar i allò no ho aconseguim o es mes gran i requereix mes recursos i pot arribar un moment en que s'activa l'INFOCAT, però inicialment nosaltres quan anem a apagar matolls en un bosc, el INFOCAT no s'activa i nosaltres estem intervenint, sinó que no es tant una visió "de" sinó mes aviat una resposta ben organitzada i quan l'afectació es mes rellevant es quan aquesta es recolza en un pla d'emergència i es quan realment intervé qui vehicula la activació i la coordinació de tots aquests grups. Llavors, com a pla aquesta responsabilitat, que el director normalment com ja t'he dit es el conseller el que fa la coordinació de grups a nivell de pla, a nivell del CECAT, es protecció civil, però a nivell del lloc on hi ha la incidència es el coordinador dels grups operatius, es a dir, hi ha una part del pla que es de despatx (seguiment, planificació, intervenció i coordinar la intervenció i presa de decisions) però també la d'intervenció pròpiament dita sobre el terreny que es on hi ha els cinc grups operatius que t'he comentat i que allà el coordinador del CCA (centre comandament avançat) que es on es coordinen els diferents grups, habitualment es el comandament del cos de bombers, excepte en el casos que hi hagi un delictes penal, un il·lícit penal, o que sigui el resultat d'alguna acció terrorista o que tingui indole policial que llavors recaurà amb els mossos d'esquadra. Sinó normalment la majoria es del cos de bombers. Sempre es el cap del grup d'intervenció que hi hagi. El CCA es com si fos el braç armat del pla en el terreny perquè per donar la resposta que preveu el pla has de tenir efectius sobre el terreny. Aquests efectius sobre el terreny es coordinen amb el centre de comandament avançat, i allà hi ha un coordinador dels grups operatius, que en la majoria dels plans es el cap del grup d'intervenció.

Iván: Be, ha estat una resposta molt completa, m'ha quedat clares moltes coses, però tot i així el fet de que protecció civil no activi un determinat pla per unes determinades circumstàncies que poden ser per exemple, no ho sé, que no es reuneixin les característiques suficients o normal per activar aquell pla, i que després es generessin unes emergències pròpies per l'activació d'aquell pla... el que si que veig es que pot incidir de manera negativa amb el fet de que molts parcs de bombers voluntaris òbviament doncs quan s'obren es quan s'activa un determinat pla d'emergència i tanmateix amb els bombers funcionaris amb algunes circumstàncies l'activació d'un pla d'emergència produeix que se'ls requereix per a la realització d'hores extres i per tant i hagi un nombre d'efectius ,en qualsevol cas, per donar resposta amb aquella situació. En aquest sentit la falta d'activació d'aquest pla si que incidiria de manera negativa en poder donar una resposta en quan a nombre d'efectius si hi hagués una gran necessitat d'aquesta.

Fèlix: El que passa es que això parteix d'una percepció que seria que pressuposar que protecció civil no realitza activacions de plans i la meva percepció es que activa situacions de plans, no en excés, però molt mes sovint i de vegades podria ser no tant sense necessitat perquè això es difícil de valorar, però un pla s'activa de forma preventiva, però el nombre d'activacions en alerta i en pre-alerta es important. El que passa es que el que hauria de comporta, be si es en emergència ja està claríssim, perquè està taxat, però esta clar que hauríem de vetllar perquè l'activació del pla en qualsevol de les seves fases comportes l'activació real dels recursos que comporta aquella fase. Que això es a vegades el que no s'acaba d'implementar. El nombre d'activacions, en algun cas, jo diria que es excessiu, i ho és perquè no comporta unes accions directes i immediates. Per exemple, activar el pla INFOCAT en prealerta o en alerta que seria el grau mes rellevant ja comportés per exemple, automàticament l'activació dels parcs de bombers voluntaris de les comarques afectades per pla ALFA o el que fos, que actualment es fa bastant, això es un aspecte que evidentment porta inserit el pla i que en certs aspectes veus que no s'acaba aplicant. Protecció civil no se n'és conscient a vegades del que comporta activar un pla, sobretot quan no hi ha hagut incidència. Clar, perquè si actives un pla i es compleixen les previsions i hi ha incidències doncs, tot el que sorgeixi, no hi haurà ningú que et discuteixi perquè l'has activat, potser et discutirà

si ho has activat i no ha passat res, però clar l'activació de plans ha de ser preventiva, perquè si vas per darrere de l'emergència es molt difícil donar resposta. D'alguna manera el que vinc a dir-te es que jo no tinc la percepció de que no s'activin, tinc la percepció de que s'activen i clar, no tinc un anàlisi de dir es que faig un seguiment... però tinc la percepció de que s'activen i que en algun cas personalment, pel meu criteri, no entenc perquè s'ha activat. Però son casos molt concrets. En principi com estan identificades les situacions... clar estem parlant de alerta i emergència. Les prealtes no estan. Es subjectiu també del tècnic, de la informació que tingui... I les prealtes no tenen accions vinculades a l'activació i clar no acaba d'arribar, la població tampoc se'n assabenta. Es una previsió de "ens posem en alerta", que ja ho estem, però ens hi posem perquè es possible que acabem activant això. No tinc la sensació de que no s'activin, en tot cas es poden arribar a activar i valorar que si s'hagués pogut activar abans, però n'hi ha d'altres que no entenc perquè ho han activat en segons quines coses. No hi ha equilibri. Suposo que es objecte d'anàlisi de millora i si no va passar res en l'activació en unes determinades circumstàncies doncs es va polint el ventall de situacions que s'han de donar.

Iván: Bé, suposo que també que com la casuística es molt gran i no sempre es donen les mateixes circumstàncies hi ha un marge d'atzar que es difícil de preveure, ja que, aquestes mateixes condicions exactament no s'han donat exactament de forma prèvia.

Fèlix: Tenim un cas molt clar que es va donar a principis d'any a Febrer- Març. Es la segona vegada que ens passa. Es tracta de les avingudes al riu Ebre. Va ploure a tota la capçalera, plou en excés i llavors resulta que els pantans han de deixar anar perquè clar, el que acaba baixant no tindrien capacitat de regular i clar aquí hem estat uns mesos que hem estat entre 800, 1000 i 1200 metres cúbics per segon. Això ens genera problemes? No, realment en la conca nostra, fins que no arriba a 800 metres cúbics per segon ja tenim identificada l'afectació, a no ser que canviï molt la llera i en cinc anys no es un canvi representatiu i no ens genera problemes. Sabem que el primer problema el tenim a Miravet a nivell de població, però es a partir de 1800 metres cúbics per segon. Quin grau d'activació del INFOCAT requereix això? Doncs hem estat en prealerta. Però clar, aquí si que hi ha capacitat de preveure, perquè la confederació ha de saber el que ha plogut, com ha d'anar evacuant i que anirà deixant. I clar, si en algun moment es

planteja soltar 2400 metres cúbics per segon, saps que hi haurà camps que dius temes d'assegurances, però si hi ha població afectada o per haver-hi hi ha tot un seguit d'accions i previsions, no d'actuació directa, però hi ha una sèrie de previsions que s'han de prendre; tancar accessos a embarcadors, tallar carrers, determinades carreteres, etc. En el pla INUNCAT es mes impactant, un episodi de pluja tormentosa com les que van passar a Regers fa dos o tres anys, que van baixar les rieres i que van enganxar gent i de més, clar les rieres baixen molt de cop, si baixen i no es te capacitat d'avisar, doncs evidentment es produeix algun incident. I aquí es una intervenció mes directe perquè si que hi ha inversió efectiva en zones que habitualment no n'hi ha, el riu ja tenim el recorregut identificat dels nivells fins a un punt... sabem quina capacitat hi ha d'admetre cabal.

Iván: Val. Amb aquest sentit, sinó ho tinc mal entès la competència per al recurs del riu Ebre es del Estat, la confederació hidrogràfica del Ebre.

Fèlix: Es la confederació la qui te capacitat per gestionar, però son les empreses propietàries dels embassaments, les que acaben decidint quan i quan no. Amb el qual aquí tenim un enfrontament entre els interessos públics i els interessos privats, de la rentabilitat econòmica de si mantenim nivells, perquè tot això es producció elèctrica. Això es un tema que ja ha sortir alguna vegada a la premsa i que jo no descobriré ara.

Iván: La següent es si en algun cas en que l'abast de l'emergència hagi estat superior, des d'un punt de vista territorial al autonòmic, per exemple en el cas de focs forestals o d'altres emergències, com s'ha gestionat l'emergència tenint en compte que les comunitats veïnes tenen un model diferent? S'ha fet de manera òptima? S'ha fet formació entre comunitats autònomes?

Fèlix: Bàsicament les situacions de intervenció fronterera, tenint en compte en que nosaltres estem en frontera amb Terol i amb Castelló, doncs home, tenim frontera, estem delimitant províncies que son de comunitats autònomes diferents i que per tant tenen models diferents. Aquestes situacions es donen bàsicament en temes d'incendis forestals perquè difícilment, be, aquí també tenim la N-340 i treballem sovint en bombers de Vinaròs per temes d'accidents, hi havia una certa previsió d'anàlisi de recavar informació per treballar conjuntament pel tema del "Castor", si hagués

continuat endavant però com que s'ha parat doncs ja no ha sigut necessari, però qualsevol afectació si que ens hauria arribat. Bé doncs bàsicament es això i els municipis que estan molt a prop, per exemple tot el que es el barri de Sant Rafel i de més, que es de Castelló però clar, el parc de bombers d'Ulldecona esta a 5 minuts, per tant i anem nosaltres, després si arriba Vinaròs si l'emergència es gran per exemple un foc d'habitatge. Però bé ,amb el bàsic que es en l'incendi forestal, la diferencia esta en que les altres comunitats funcionen amb "cuadrilles forestals" o les brigades forestals que son models semblants al GRAF, no iguals, ja que, el GRAF esta acostumat a treballa amb equips que treballen en línia d'aigua i per tant no treballen exclusivament com si fos una brigada forestal, tipus Estats Units, sinó que es dediquen a altres tasques i ja complementa molt el treball seu d'anàlisi i de busca punts d'oportunitat i de fer cremes amb tot el que es el treball de línia d'aigua que els altres no hi van. A Castelló treballen per brigades també, però al tractar-se d'un consorci tenen vinculats també la resposta amb camions, amb equips que hi van, em sembla que son dos " Pick-up's" i un BFP (*Bomba forestal pesada*) i per tant es una cosa mixta però molt enfocat a l'incendi forestal, aquests no responen a incendis urbans, nomes estan per la campanya d'estiu, es un reforç. Aragó funciona també amb " cuadrilles" que s'assemblarien als EPAF's o als GRAF. Entre aquests quina relació hi ha? Doncs bé, el GRAF es un grup molt dinàmic i per tant tenen molts intercanvis es coneixen comparteixen jornades i el que no pots compartir es que, aquí el GRAF fa aquesta formació i allí que facin la mateixa. Allà tenen una formació que esta molt lligada al que eren les brigades i amb la formació que venia del ICONA, es una formació importada dels Estats Units i adaptada i que es la que també aquí s'origina en el sentit de l'ús del foc tècnic i la capacitat d'anàlisi. En fi, comparteixen moltes coses. Quan aquí parlem d'una cosa potser li canviem el nom, però al final fem coses molt semblants i aquí crec jo que hem treballat més, o molt més el tema del anàlisi i de previsió en coordinar el que son les actuacions pròpies, amb tota aquesta capacitat d'anàlisi que aporta la UT (Unitat Tècnica) GRAF i el GRAF 01 i això no se en quina mesura ho tenen o no. Allí la brigada esta integrada per un enginyer, i per tant aquest te capacitat d'anàlisi però no te aquell equip al darrere, amb tota la cartografia, la previsió meteorològica la tindrà però no se com esta integrat. Aquí ho tenim desenvolupat i de fet normalment hi treballen quan venen equips de fora quan venen, d'aquesta tipologia, de brigades forestals, el que fem es que el coordinador o la

persona d'enllaç normalment es un bomber GRAF, la qual cosa fa que el llenguatge sigui similar i la forma de treballar, els objectius i l'anàlisi sempre es similar.

Iván: Val. I quan es donen aquestes circumstàncies es podria afirmar que realment pel reconeixement de les comunitats veïnes a la unitat GRAF que, amb formació, aporten molt més dinamisme i bé, en fi, hi ha un reconeixement fàctic amb la formació que tenen ells, per tant es pot afirmar que tant Aragó com Castelló quan es donen aquestes circumstàncies la capacitat decisòria en cas que intervingui GRAF es de GRAF i no de les unitats específiques que treballen amb ells. O amb això existeixen tensions?

Fèlix: Depèn de les competències que hi hagi en el territori. Es a dir, si per exemple, el foc es a Faió la competència es de Aragó.

Iván: Però sempre amb el context de que toqui a dues comunitats autònomes.

Fèlix: Doncs si toca a dos territoris cadascú agafarà la seva part, es a dir, es treballarà coordinadament però el foc avançarà cap algun lloc. Hi haurà un origen que estarà en una comunitat i evolucionarà cap allà on sigui, quan s'ha donat el cas que algun foc ha pogut entrar per la zona de la Palma d'Ebre o per la Fatarella, doncs el que fem es anar a donar un cop de mà perquè ens interessa, perquè com més petit sigui menys problemes tindrem i també podràs evitar que acabi entrant a Catalunya, però un cop entri, a la part nostra, la competència serà nostra. En incendis forestals difícilment hem tingut problemes de competència, no recordo que n'haguem tingut. Els problemes pots tenir-los quan algú pretén exercir alguna responsabilitat que no li pertoca. Normalment això està lligat al territori i no als coneixements, tu si tens més coneixements m'aportaràs més o menys capacitat d'anàlisi i si tens més o menys efectius hem donaràs una millor o pitjor ajuda però la responsabilitat es del lloc on es produeix l'incendi.

Iván: D'acord. Bé la següent es sobre les deficiències que presenta l'actual model d'emergències de la Generalitat. Bé, es una pregunta molt oberta, pot fer referència a deficiències a nivell estructurals, pressupostàries, a nivell de formació, la situació de desequilibri amb la situació dels bombers voluntaris i de bombers funcionaris, etc.

Fèlix: Doncs ho has dit tot. No et puc respondre amb un anàlisi de dir-te... tot i que el que et diria jo es que dels cossos de bombers de l'estat o de fora tenim un cert

reconeixement, vull di per la forma de funcionar. Personalment jo penso que tenim molt de camp de millora que pot ser el que es millorar el que es l'estructura interna com a punt de partida, acabar de completar-la que en alguns camps es evident el nombre d'efectius que falten sobretot a nivell de comandaments intermitjos, tenim una mancança enorme de Caporals, i de Sergents, no tant rellevant però important i això no ens permet acabar d'ocupar posicions de caps de parc i.. es tot un engranatge. La primera resposta sempre la garantim en comandaments, jo diria que a nivell global d'efectius un salt seria passar els mínims de 3 a 4, per dotar d'una millor robustesa de la resposta, ja que et permet en una sortida, de la unitat bàsica, que hi hagi un senyor que es dedica a la conducció, un responsable i un binomi. Ara mateix són 3 el mínim d'una sortida, per tant, al binomi hi ha algú que a més te la responsabilitat i bé, es un camp de millora en quan al nombre d'efectius . Això sempre està lligat a condicions pressupostàries. I bé, i la incorporació i l'estructuració dels bombers voluntaris correcta de bombers voluntaris de forma de que permeti gestionar el que son els equips de guàrdia i de resposta. Aquí tenim molt de camp a treballar i sempre tot es un equilibri, es a dir, hauríem de fer, de buscar la millor solució sempre i quan ens la pugem pagar. A mi, ja m'agradaria anar amb un Mercedes, però la meva economia no m'ho permet, amb anar amb una altra cosa que també te quatre rodes també tinc suficient. Hem de garantir que la resposta al ciutadà es mantingui en uns mínims de seguretat i d'eficàcia i després que sigui amb la major seguretat pels efectius que hi intervenen. Aquí estem parlant de deficiències que podrien ser mes o menys rellevants però ara amb l'estàndard que tenim de dotacions de parc, hi ha una mancança molt important de Caporals. Per mi es la mes rellevant. Després com a model, s'ha de treballar molt amb el tema estructural, de com s'acaba de desenvolupar l'estructura que preveu el Decret d'Estructura, que planteja una estructura però no acaba d'estar dotada i per tant, no permet desenvolupar les funcions o si més no, totes, perquè no tens recursos. L'estructura de comandament està subjecta a treball, a comentari , a millora, perquè tot el tema del Decret de la guàrdia s'està revisant; la figura del cap d'intervenció, el sistema de comandament, tot això està en procés d'evolució. El pla de carrera es un camp en el que s'està treballant però que no tenim desenvolupat i per tant es un aspecte que necessitem, es a dir, fronts de millora hi ha moltíssims. I si t'ho mires de fora, quan parlem amb tu, diuen, ostres, esteu molt be! Però tenim molta possibilitat de millora. El pla de millora està molt lligat a les

competències, a la formació i a tenir les categories ben estructurades. I per tant, que tú puguis promocionar verticalment o horitzontalment a través de les possibilitats o el que vulguis fer. Per tant, jo diria que hi ha un ventall molt ampli de treball que tot hauria de tenir com a premissa la necessitat d'un consens a nivell de partits polítics sobre el model. El model de resposta a l'emergència hauria de ser un model que a nivell polític estigues consensuat i que independentment del partit polític que governés, com a molt s'estigués treballant en la millora "de" i no s'estigués discutint, un dia cap un costat, un altre dia cap a l'altre... es a dir, que arribem amb mes o menys temps es una opció i dependrà molt del pressupost, però que el model estigui clar i que mani qui mani treballem per consolidar-ho no hauria de ser una opció, hauria de ser una aposta de govern però global, de tots els partits que es poden veure involucrats. I això tampoc existeix. Es un punt feble del sistema. Mentre no tinguem un acord sobre el sistema d'emergències que volem com a país, serà delicat. I tenen responsabilitat, tots els polítics en acabar definint un model consensuat, però els que formen part de l'organització del cos de bombers també, perquè no hi ha un consens sobre un model determinat. Si el tinguéssim potser seria mes fàcil dir "Ei senyor, volem aquest". Però tampoc hi es.

Iván: D'acord. Una altra de les qüestions que aquí podrem comentar una mica es que inicialment el cos de bombers voluntaris inicialment havia de ser una eina per poder gestionar la despesa pressupostaria en funció de les circumstàncies, es a dir, un petit grup de bombers que en la seva creació s'esperava que guardes una proporció entorn un 20 o un 25% del global de tots els bombers, i ara ens trobem en un context en el qual ja s'ha superat el 50 – 50 que hi havia fa tres o quatre anys, i donat que un gran nombre de bombers s'han jubilat o s'han de jubilar i a falta de sortir oposicions de bombers funcionaris han anat sortint mes cursos de bombers voluntaris realment existeix un desequilibri, hi ha mes bombers voluntaris que bombers funcionaris, i en certa mesura podríem dir que s'està desprofessionalitzant la resposta que donen els bombers en aquest sentit. Llavors, la pregunta es, en quina mesura s'haurien de treure oposicions de bombers funcionaris per evitar que això passes i per garantir una resposta mes eficient, com hi es, però no tant desprofessionalitzada.

Fèlix: Doncs aquí, discrepo totalment amb el plantejament que fas i les afirmacions que fas. Actualment el nombre de bombers voluntaris de la secció activa esta de l'ordre de 1800 a 1900 i bombers funcionaris son 2400. O sigui no se qui t'ha facilitat les dades però no concorden amb la realitat.

Iván: Ah doncs me'n havien facilitat unes altres on hi havia un nombre mes elevat de bombers voluntaris que bombers funcionaris... hauré de revisar les meves fonts...

Fèlix: Es cert que, en el moment actual estàvem en global en un nombre de bombers voluntaris de l'ordre d'uns 2300 o 2500, però en el global. Però després hi ha hagut tot un procés de revocacions. Aquí estan contats tots; Els juvenils, dels de la secció de veterans, etc. Els que donen resposta a l'emergència son els bombers de la secció activa, i aquests estaven de l'ordre de 2000 o 2100. S'han donat bastantes revocacions perquè es gent que per la seva situació personal ja ha deixat de participar en el model i per tant, no va al parc, no fa pràctiques i el que han de fer es deixar la seva voluntat que van tenir en un moment donat i deixar passar per a que s'incorpori gent. Però realment estem en dèficit de bombers voluntaris, els parc que haurien de tenir la dotació òptima esta entre 24 – 36, i aquí a Terres de l'Ebre no hi ha cap parc que els tingui. Perquè aquesta xifra? Doncs perquè et permetria tenir 4 equips de 6, i si es gent que pot tenir disponibilitat, doncs cada equip te guàrdia una setmana i per tant, tens 3 setmanes, que no tens compromís, amb excepció que passi alguna cosa gran, però els números no son els que tu dius.

Iván: D'acord. Els tinc una mica caducats perquè abans si que eren sobre 2400 o 2500 i després d'aquesta “neteja” sortiran nous cursos. Era informació que jo no tenia.

Fèlix: Si, el fet de incorporar 300.. potser si que seria necessari incorporar 400 depèn. Si s'incorporen 300 vol dir que els relleus no donaran, els parc no donaran mes baixes de les que es puguin incorporar, ja que, sinó encara es quedaran pitjor. Però vol dir que, incorpores gent perquè el que has fet tu ha estat una revisió de l'activitat de la gent que tens donada a la secció activa, es a dir, hi ha gent que fa dos anys que no apareix pel parc, que no responen quan els truques o algú que t'ha respost dient que ara ja no pot, dient que ja te la seva vida encarada d'una altra manera. Llavors es presenta la renúncia i ja esta. D'aquesta manera ens permet convocar. Es per acabar de completar aquest

“cupo”. Hi ha alguna regió que ho te molt difícil, hi ha parcs que s’han quedat amb molt poca gent. Però estem amb això. El model es fructífer. Jo, el concepte que tinc, es que, el model mixt, es un model que respon a una necessitat de donar resposta i amb els recursos que podem aportar com a societat. Es a dir, a mi m’encantaria que tots els bombers fossin funcionaris, però la primera pregunta es, estic disposat a pagar el doble d’impostos? I ja està. M’agradaria tenir un hospital al costat de casa, la comissaria de policia enlloc de 50, a 20 kilòmetres, i ja està es així de senzill. A Noruega tenen el model que tenen perquè paguen mes impostos. Per tant, aquí tenim un model que d’alguna manera no es el que ens podem pagar, però amb els recursos que tenim podem facilitar aquesta resposta i que realment, ben gestionat, te capacitat de donar aquesta resposta. Tinc un company que ha estat fa dues setmanes a França. A França no se si son uns 25.000 bombers funcionaris o no ho sé, no facis cas dels números però es que de bombers voluntaris estan entorn del milió. Però la guàrdia està formada, excepte en parc concrets que son militars, la guàrdia del dia que no sempre es de 24 hores, segons els parcs la guàrdia es de 12 hores, la formen un 40% de bombers funcionaris i un 60 % de bombers voluntaris. Això implica que el lligam es diferent. El bomber voluntari té el compromís de realitzar un total de 96 hores de servei al mes. I aquestes les fan amb jornades de 12 hores en diferents parcs. Es un altre model. I algun cop et preguntes, com es que tenen aquest model? Ho tenen molt clar ells, es el model que els hi permet donar una resposta amb els efectius que disposen davant d’una emergència. Nosaltres tenim el que tenim per la capacitat pressupostaria que tenim. Hi ha el que hi ha. I nomes podem tenir mes pressupost si tots paguem mes. Es allò de dir, sempre es una situació d’equilibri, en que vull inversió? La forma de determinar on hi ha un parc permanent, es per càrrega de treball, per població, per risc, per distàncies.. . Quan fas aquesta distribució sempre et queden zones en el territori que tenen molt baixa població, que tenen poc risc, que tenen poques actuacions, poca sortida, i que passa? I no es que no els atenguem, es dir, ostres, la gent que hi ha allà te capacitat de proposar-se, de participar de l’autoprotecció i tenen la voluntat de fer de voluntaris. El que podem tenir es la situació dels bombers voluntaris, perquè clar, els parc de bombers voluntaris, es a dir, podem generar que hi ha hagi voluntaris i amb la formació i els equipaments i de més, es més fàcil que tinguin, una resposta similar a la resta. Similar en què? Jo crec que va haver-hi una millora molt important, en quan al disseny de la resposta, o el que podríem

dir la igualació de la resposta en mínims quan es van tenir les instruccions, perquè aleshores un foc d'habitatge a Batea, anaven Gandesa, activàvem Batea (Parc de Voluntaris de Batea), i fins que no arribava Gandesa, deien, “Ostres! Enviam un cotxe que...”. Clar, des del moment que hi ha la instrucció en un foc d'habitatge surt Batea, surt Gandesa, surt l'escala de Mora i un vehicle d'Ascó. Des del minut zero. Que vol dir? Home, no arribaran com Gandesa, però estan en marxa. Com a molt, quan arribi Gandesa, els hi diré, “ ei, no fa falta que arribeu”, però sinó ja hi són. Es a dir, el mínim de dos bombers (dos vehicles d'aigua) i una autoescala, ja el tenim, que abans no existia això. Clar, dius home, jo me'n vaig a Barcelona i ja estic parlant de quan estava al ajuntament de Reus, llavors eren 17 bombers, 1 BUP, 2 autobombes, el cotxe de cap de guàrdia... es un altre món. Es municipal, es una resposta diferent, es tot diferent. No es pot comparar en un servei que te un territori tant gran per cobrir i te les restriccions de personal que tenim. Per tant son models diferents i per tant son riscos diferents. Allà el nivell de risc es molt gran i el nivell de població-afectació es molt gran si passa alguna cosa. Es tant important una persona de Barcelona com una d'aquí? Si. Però no tenim la mateixa capacitat en la sortida, però el punt de partida, de compromís de resposta, el compromís es igual per tothom. Si tens un incendi a Tarragona, surt tot el parc. Arribarà mes aviat tot el comboi, però això no tenim possibilitat de negar-ho. Hem millorat molt amb el tema de garantir aquesta igualació de resposta, dels mínims de resposta, que garanteix una cobertura i una capacitat de resposta en una emergència, amb un mínims de garantia i de seguretat.

Iván: Val. Bé ja per acabar, amb relació a tot, fer una reflexió sobre quina es la direcció que segueix el model d'emergències actual, fent referència amb algun altre tipus de model , com per exemple el Francès, o si creu que, en certa mesura, estem tenint alguna tendència a avançar cap a un model semblant a aquest.

Fèlix: Home jo diria que per proximitat, a mi ja m'agradaria semblar-me mes al model francès, sobretot per que ho tenen molt ben pausat, ells van tenir una adequació a les normatives i dels processos interns i de l'organització, me sembla que a partir dels anys 80' i per tant ens porten temps. Aquí es va crear el cos de bombers a l'any 80' i 81' i aquest va ser el seu origen. Evidentment devien mirar diferents models, però es va crear amb una previsió. Llavors, almenys jo que tinc mes informació, entre els models

anglosaxons, Anglaterra o Alemanya, el model francès. El francès es un bon model i, de fet, quan tens alguna emergència, com pot ser la del avió de German-wings, la capacitat de mobilització i de resposta que te es bestial. Però es que ho tenen tot molt organitzat, ens porten mes de 20 anys de avantatge, en lo que es aquesta organització, ho tenen tot molt ben estructurat. També tenen problemes com a tot arreu, però vull dir, que l'organització esta molt treballada, esta molt mes vinculada, i aquí doncs en aquest sentit s'ha de millorar tot allò que t'he dit abans, el que es l'estructura de organització per una banda i el que es l'estructura de comandaments per una altra per acaba de completar-la, etc ,etc. Tot això juntament amb el pla de carrera ens permetria agafar molta mes fortalesa com a organització però estem treballant en aquest sentit. La veritat es que la progressió es molt lenta en aquests aspectes, els canvis o millores, costa molt, va tot molt a poc a poc. Costa molt perquè, en primer lloc, ha d'haver molta gent que ha de coincidir en aquesta visió o s'ha de compartir molt i després s'ha d'agafar com a model el que te dit. Si el model es consensua, bé no et dic que tinguis el model definit. El que passa es el que t'he dit, estem en una fase en la que estem treballant en coses que facilitaran la definició completa d'aquest model, per tant no saps si es abans “ el ou que la gallina” i es treballa tot una mica en paral·lel, i no hem treballat com ara mira, “ hem començat ara de zero” i com s'ha de fer.. No se si coneixes el llibre verd del 81', va ser un estudi que van fer els ingeniers que van fer o els caps de brigada quan es va muntar el servei aquí a Catalunya, llavors hi havia quatre brigades, no hi havia regions, Tarragona i Barcelona, van agafar a un cap de bombers que normalment era o diputació amb el cas de Barcelona, aquí va ser el primer cap de bombers els arquitecte municipal de Tortosa, que va agafar la brigada de Tarragona, Paco Rialcabo, i a Lleida a va ser l'ingenier forestal em sembla, i aquests juntament amb altres van fer el llibre aquest. En aquest llibre hi ha la previsió de parcs, l'anàlisi del risc, la necessitat de personal, el reglament, que tot i que al any 80' hi havia un esborrany de Reglament, com a cos, no tenim reglament, bombers voluntaris en te. I dius com pot ser això? Bé doncs, ara necessitaríem redefinir això, actualitzar-ho, moltes coses no anirien pel mateix camí, ja que, ha evolucionat tot molt, però necessitaríem fer una actualització de el que seria aquest llibre o el pla director i encarar el mes objectivament possible i amb les majors probabilitats d'èxit una proposta de millora.

Iván: Val. Doncs ja està, no tinc cap pregunta mes. Simplement agrair-te la teva participació en l'entrevista que segur que em serveix molt per acabar de definir alguns aspectes del treball.

Fèlix: Gràcies a tu.

Annex 4. Entrevista a David Ruiz, Tècnic de Suport de Sales Operatives del Centre d'Atenció i Gestió de Trucades d'urgència al 112 (Barcelona).

David: Bon dia, jo sóc el David Ruiz. Sóc tècnic responsable d'operacions del 112.

Iván: D'acord. Doncs ara començarem amb les preguntes. En primer lloc t'agrairia que em fessis una explicació genèrica del sistema operatiu i destacar els trets que creguis mes rellevants.

David: El sistema operatiu que tenim es el Seneca, el que fem en principi es recollir totes les trucades d'emergència que siguin per qualsevol agència; Bombers, Policia, qualsevol emergència cap al 112. A partir d'aquí nosaltres decidim en quin cos operatiu hem de derivar la trucada. Prèviament aquests procediments es fan pactats en cadascuna d'aquestes agències i el sistema automàticament amb la direcció que posem i amb la codificació, es a dir, amb la escenificació del que està passant, automàticament ja assigna la agència o els cossos operatius que hem d'avisar.

Iván: D'acord. La qüestió fa referència a com s'integra el CECAT al 112. Com funciona aquest repartiment de funcions?

David: Si. Al CECAT nosaltres principalment l'avisem quan tenim un incident rellevant especial (d'ara en endavant, IRE) o quan passa alguna altra cosa. Es un procediment que tenim molt pactat amb ells i, a partir d'aquí hi ha una sèrie de qüestions en les quals nosaltres els tindríem d'avisar. Es a dir, imaginem un incident que de cop rep moltes trucades o per la seva naturalesa, per exemple en el cas d'un conat d'incendi en una indústria química situat prop de la població. En aquest casos ho redirigim a CECAT. També seria el cas d'un moviment sísmic on aquí també intervindria Protecció Civil, qualsevol emergència que passi inclús fora del territori de Catalunya amb el tema de coordinar amb els diferents telèfons especials (ambaixades, consolats, etc.). A més CECAT te una eina de 112 que es un visualitzador dels nostres incidents. CECAT pot veure el que esta passant amb determinades claus o codificacions que ens interessin. El contacte que tenim entre 112 i CECAT es un contacte directe.

Iván: Llavors, qualificaries de satisfactòria aquesta relació que existeix entre CECAT i 112?

David: Si, la veritat es que si. Tenim establerts una sèrie d'avisos que hem de fer, inclús molts cops ells ens donen instruccions, per exemple en un incendi greu que tothom s'ha de confinar, doncs prèviament CECAT ho tracta a nivell intern però nosaltres, a través seu tenim les directrius de donar a la població aquestes instruccions. Llavors, aquest treball o aquesta relació, com apuntes, es bona.

Iván: Molt bé. Bé, la següent pregunta es en relació a l'arbre de respostes. Vosaltres aquí, teniu una sèrie de criteris per activar o per saber com es gestionarà l'emergència en funció dels recursos que s'hi vagin destinant. Voldria saber si aquests criteris que teniu, estan molt tipificades o be en funció de com es vagi resolent aquest arbre poden haver moltíssimes ramificacions.

David: Bàsicament les preguntes estan consensuades. Estem parlant d'un arbre de tipificacions molt gran. Hi han gairebé 500 codificacions diferents i lògicament per arribar a cadascuna d'aquestes codificacions es formula una bateria de preguntes que estan consensuades prèviament amb els cossos operatius. A partir d'aquí, hi ha un primer filtratge i preguntem, si hi ha ferits en un accident i ens responen que si, doncs ja va amb una codificació diferent que si no hi ha ferits. En funció de les preguntes que fem prèvies també tindrem una codificació final. Hi amb aquesta codificació final també tindrem unes preguntes que podran arribar a concretar el que es el fet de l'emergència. Hem de pensa que estem integrats telemàticament amb Bombers, Mossos D'Esquadra i el Grup d'Emergències Mèdiques. Això significa que un cop recollida la informació que ens interessa si es per un d'aquests grups actuant, nomes donant-li al botó aquesta informació telemàticament aquesta informació esta viatjant a l'ordenador del cos operatiu que toqui. Llavors molt cops no es ni necessari tornar a parlar amb ells o passar a el alertant. Tenir la màxima informació concentrada en l'incident facilita la l'enviament de recurs posterior per part del cos operatiu.

Iván: Molt bé. Bé el repartiment de funcions pel que fa el 112 i el CECAT ,per coordinar una emergència, quin seria el tret mes distintiu? O sigui, quan 112 rep l'emergència la filtra, posteriorment es posa amb contacte amb el CECAT i el CECAT te la funció de coordinar, però realment crec que es deuen donar supòsits amb els quals

no sigui necessari que 112 es posi en contacte amb CECAT, llavors quin seria el criteri per determinar quan es fica o no amb contacte?

David: El tema es la rellevància del incident. Si es considera, o la supervisora amb aquest cas o nosaltres com a responsables d'operativa considerem que es un incident prou rellevant per fer que CECAT o sàpiga ho sabran. Et deia abans el de la naturalesa dels casos, es a dir, el conat d'incendi en una química, hauríem d'avisar a CECAT perquè la naturalesa del incident així o demana. Però després, un incendi en uns marges sense afectació a la població, doncs això nomes ho derivaríem a Bombers. Nomes ho derivaríem posteriorment a CECAT si posteriorment consideréssim que fos molt mes important del que esta semblant. Els criteris que tenim son per importància i per la naturalesa dels fets. Si compleix amb qualsevol dels dos criteris, doncs nosaltres avisem a CECAT. Normalment això significa que nosaltres avisem mes a CECAT per excés que per defecte. Això també cal dir-ho. Molts cops els hi passem una informació i suposo que ells no faran res perquè no ho consideren. Però bé, sempre nosaltres ens curem, ens aquest sentit, en salut. I avisem molt mes del que possiblement toca, però tot això està consensuat amb ells.

Iván: Tot això suposo, està integrat en l'arbre de respostes, quan aquest es conclou i com ho fa determina que aviseu o no a CECAT oi?

David: Si, normalment el que fa el gestor es agafar una trucada. El qui avisa en aquest cas es el nostre supervisor o supervisora que es posa en contacte directament amb CECAT. La comunicació entre CECAT i nosaltres es via comandaments. Ells també tenen coordinadors i supervisors que són qui es truquen.

Ivan: Val. Llavors, en general, quines particularitats podríem destacar del 112 Catalunya respecte d'altres 112's d'altres Comunitats Autònomes?

David: Aquí funcionem amb dos centres diferenciats que son el centre de Reus i el centre de Barcelona. Encara que siguin diferenciats tenim les mateixes funcions, l'únic que ens diferencia es que bàsicament el centre de Reus està agafant les trucades la província de Lleida, Tarragona i Girona i algunes comarques de Barcelona i aquí estem agafant les trucades de l'àrea metropolitana de Barcelona i Vallès Oriental, Vallès

Occidental. Els dos centres es parlen entre ells. Això es per que si, en algun moment donat aquí tenim cues de trucades, la següent trucada entrarà al centre de Reus, es a dir, cadascun dels centres fa de vacant de l'altre. Aquesta seria una primera particularitat que tenim. Una altra particularitat seria el tema dels taxi's que abans parlàvem, qualsevol taxista de l'àrea metropolitana de Barcelona inclús d'alguns Ajuntaments tenen un sistema que es un polsador. En cas d'emergència ens poden enviar a nosaltres un avís. Aquest avís implica que nosaltres escoltem que està passant a la cabina del taxi però ell no ens escoltaria a nosaltres i a més a més, tindriem la localització d'on esta situat el taxi. Si nosaltres discriminem que es una emergència ho passariem a Mossos i enviaria una patrulla. Això vindria a ser una porta d'entrada diferent a l'ordinària. Després tindriem el tema de les persones sordes que poden enviar-nos un sms, un fax o a traves d'una aplicació poden posar-se amb contacte amb nosaltres. Sens obriria una finestra flotant, un xat, i podríem demanar dades o el que sigui i a partir d'aquí derivar l'emergència on toqui també o un intèrpret de guàrdia si fos el cas.

Ivan: D'acord. I entre el centre de Reus i el d'aquí Barcelona quines diferències destacaríes?

David: Gairebé son similars. Es la mateixa estructura i la única diferència es el tema de la geolocalització, es a dir, segons on estiguis entrarà en un lloc o en un altre. Però res mes. Evidentment l'edifici de Reus es diferents, estan els cossos integrats i aquí a Barcelona està solament el 061 en el mateix edifici que nosaltres però a nivell operatiu no hi ha diferència. Podríem estar parlant d'un únic 112 amb dos centres.

Iván: Llavors la diferencia seria aquesta, que en el 112 de Reus estan integrats diferents cossos operatius i el de Barcelona únicament amb el SEM, amb el que es l'edifici.

David: Correcte. Però a nivell de ciutadà, es indiferent. Fan les mateixes preguntes a Reus que a Barcelona, lògicament es el mateix procediment per a tot.

Iván: Val. Per acabar, la última pregunta es que si des del teu punt de vista, en quin aspecte creus que existeix marge de millora, en temes d'eficiència, optimització, el que creguis.

David: Si. Jo crec que el 112 Catalunya esta funcionant be i si ho comparem amb altres 112's podem estar contents amb el que tenim, no obstant sempre existeix un marge de millora. Abans parlàvem que estàvem integrats telemàticament amb els Mossos d'Esquadra, Bombers i amb el 061, però seria molt interessant integrat telemàticament el que seria les Polícies Locals. D'aquesta manera nosaltres recolliríem la informació i aquesta viatjaria a l'ordenador de la Policia Local i no caldria trucar-los per alertat del incident. Jo crec que seria un primer punt de millora.

Iván: Val, doncs molt bé. M'ha quedat bastant clares totes les preguntes que tenia, per últim agrair-te que hagi volgut participar i el temps que hi has dedicat.

David: Gràcies a tu, Iván.

